วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2560

"สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
ที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน"

ISSN 2286-7589

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

วารสารระดับชาติในฐานข้อมูลดัชนีวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 2 ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะผู้จัดทำวารสาร

ที่ปรึกษา

ดร.ณรงค์เดช รัตนานนท์เสถียร อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.นิพนธ์ ศุขปรีดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ ยกส้าน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย พันธเสน มหาวิทยาลัยรังสิต
ศาสตราจารย์ ชวน เพชรแก้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.วาณี ชัยวัฒนสิน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะกรรมการบริหารวารสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนีย์ สุขชาวนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ จรัสโรจนกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ รักษาเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธง บุญเรือง
นายสมโภชน์ สุขชาวนา

ฝ่ายจัดการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ จรัสโรจนกุล
นายสมโภชน์ สุขชาวนา
นางสาวสำอางค์ ชูศรี
นายเรวัตตะ กิจจานุลักษ์
นางปัทมา ชคัตตรัย
นางวันวิสา ใบบัว
นางสาวปทิตตา บุญอินทร์
นางสาวสุนันทา แก้วสอาด

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 70 หมู่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรณีย์ 71190

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2560) จัดพิมพ์เพื่อเป็นสื่อกลางการเผยแพร่ความรู้และวิทยาการต่างๆ ในรูปแบบของวารสารฉบับพิมพ์รูปเล่ม และวารสารออนไลน์ เป็นวารสารด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มที่ 2 บนดัชนีอ้างอิงวารสารไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน วารสารเล่มนี้ประกอบด้วย 12 บทความ เป็นบทความทางด้านครุศาสตร์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการสืบค้น พัฒนาประสบการณ์ พัฒนาชุดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยและพัฒนาสมรรถนะ พัฒนาสื่อการสอน พัฒนาบทเรียน ส่วนด้านบริหารธุรกิจ การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต ผลตอบแทน การปลูกข้าว และการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ คณะที่ปรึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน และขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ส่งบทความมาให้พิจารณาตีพิมพ์ จนทำให้วารสารวิชาการฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ตลอดจนผู้อ่านที่ให้ความสนใจงานวิจัยและนำไปใช้ประโยชน์ จากวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.นิพนธ์ สุขปรีดี

บรรณาธิการ

Journal of Kanchanaburi
Rajabhat University

สารบัญ

แนวทางการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย 4
สายสุดา ปั้นตระกูล

การพัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก 13
อดิศร ขาวสะอาด

แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 22
ราชภูมิ พฤฑฒิกุล สมุทร ชำนาญ และสมพงษ์ ปั้นหุ่น

การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง ท้องถิ่นศึกษาตำบลบางช้าง 31
ณัฐกฤตา บุญบงกชรัตน์ กนกเนตร วรวงษ์ และเนตรนภา วรวงษ์

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการปลูกข้าวของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี 40
พงศ์ศิรภพ ทองดีรวิสุรเกตุ และณัฐปภัสร์ เทียนจันทร์

คุณค่าตราสินค้าที่มีความสัมพันธ์ต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร 49
หาญณรงค์ ประดิษฐ์กุลเจริญ และทรงพร หาญสันติ

การพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงการและทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย 55
ชญานิศ ชูชื่น รังรอง งามศิริ และจริยาภรณ์ สกุลพราหมณ์

การพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย 64
เบญจวรรณ อาภรณ์รัตน์ รังรอง งามศิริ และจริยาภรณ์ สกุลพาหมณ์

ส่วนประสมทางการตลาดและการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย 71
สุภพงษ์ สุขชาวนา และกาญจนา มีศิลปวิกกัย

การพัฒนาสรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล 79
ชวนพิศ ศิลาเดช และมาเรียม นิลพันธุ์

การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง : กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” 89
เทิดศักดิ์ สุพันดี สุนันท์ สีพาย และสิริศักดิ์ อาจวิชัย

การจัดการคุณภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร ในเขตภาคตะวันออก 99
น้ำฝน ใจดี

แนวทางการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

Process Development Internet Searching Skills Of Parents To Promote The Reading Habit Of Early Childhood

สายสุดา ปั้นตระกูล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์หลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
Saisuda Pantrakool
Assistant Professor of Library and Information Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Dusit University.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต ของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย และ (2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย ประชากร คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 575 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamane กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 และครูโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป เป็นมารดามีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีทักษะการสืบค้นข้อมูล จากอินเทอร์เน็ตเพื่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนแนวทางส่งเสริมทักษะการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต พบว่า ผู้ปกครองควรมีการแนะนำการค้นหาข้อมูลที่มีความเหมาะสมกับตัวเด็ก เลือกสิ่งที่มีประโยชน์กับตัวเด็ก ซึ่งผู้ปกครองควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการรักการอ่านจึงจะสามารถปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านได้

คำสำคัญ : ทักษะการสืบค้น, ผู้ปกครอง, การส่งเสริมนิสัยการอ่าน, เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The purpose of this research were 1) to study the development of internet searching skills of parents to promote the reading habit of early childhood, La-orutis Demonstration School and 2) to study the development guidance of Internet searching skills of parents to promote the reading habit of early childhood, La-orutis Demonstration School. 575 subjects of this research were determined by Taro Yamane's sample size table at 0.05 of statistical errors and 20 teachers in the school. Research tools are questionnaires and on interview scale. Application software was used for data analysis in percentage, mean and standard deviation calculation. The findings of this research were revealed as follows: the participants mostly mothers of 35 onwards , bachelor graduated, and business owners. Internet searching skills of parents to promote the reading habit of early childhood, La-orutis demonstration school was as a whole at a moderate level. The development guidance for internet searching skills of parents to promote the reading habit of early childhood was that the parents should suggest the appropriate searching skills for their children and select the useful things to them. They should be a good role model of reading habits embedded in their children love of reading.

Keywords : Searching skills, Parents, Reading Enhancement, Preschool Students

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดทางการศึกษายุคใหม่ที่เน้นการศึกษาตลอดชีวิตยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยมีครู อาจารย์ ผู้ปกครองเป็นผู้ชี้แนะ สถาบันการศึกษาทำหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้หาความรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมบทเรียนในหลักสูตร สร้างประสบการณ์การค้นคว้า ผู้เรียนต้องมีการปรับตัวให้มีความรู้เท่าทันกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้สามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาของตนเอง โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งสารสนเทศสำคัญ ที่สามารถค้นหาสิ่งที่ตนเองสนใจได้ในทันทีโดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปค้นคว้าในห้องสมุด หรือแม้แต่การรับรู้ข่าวสารจากทั่วโลกก็สามารถค้นหาสารสนเทศ ผ่านโปรแกรม Search Engine ที่รวบรวมรายชื่อเว็บไซต์ต่างๆ เอาไว้ โดยจัดแยกเป็นหมวดหมู่ ผู้ใช้งานเพียงแต่ทราบหัวข้อที่ต้องการค้นหาแล้วพิมพ์คำหรือข้อความที่ต้องการลงไปในช่องที่กำหนดไว้ คลิกปุ่มค้นหาจะปรากฏผลข้อมูลอย่างย่อๆ และรายชื่อเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง (สุภาษิต ศรีกกโพธิ์, 2555) ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในอินเทอร์เน็ตกลับคืนมาด้วยวิธีการและเทคนิคอย่างเป็นขั้นตอน โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูลอย่างสะดวก รวดเร็วและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ (ปริศนา มัชฌิมา, 2552) ในยุคของสังคมข่าวสาร การค้นหาข้อมูลได้พัฒนาจากการค้นหาในห้องสมุดมาเป็นการค้นหาได้ในทุกหนทุกแห่งที่อินเทอร์เน็ตไปถึงด้วยเครื่องมือที่มีให้บริการอย่างมากมาย โดยสิ่งที่ต้องการค้นหาอาจจะเป็นเอกสารที่เขียนเป็นข้อความหรือตัวอักษรที่เรียงต่อกันเป็นคำ วลี หรือประโยคที่มีความหมาย หรืออาจจะเป็นรูปภาพ เสียงคน เสียงดนตรี เสียงเพลง และวิดีโอ โดยระบบการสืบค้นสารสนเทศที่ดีต้องสามารถดึงเอาสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผู้ใช้ต้องการออกมาได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำและครบถ้วนสมบูรณ์ (ห้องสมุดสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555)

เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการศึกษาทั้งในด้านเป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้ แสวงหาข้อมูล วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างสื่อและเป็นเครื่องมือสร้างองค์ความรู้ใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) ข้อดีของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับอนุบาลสามารถใช้ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางตรงเด็กสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประเภทเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ผ่านโปรแกรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น บทเรียนสำเร็จรูป เกมส์ประกอบการฝึกทักษะทางด้านร่างกาย กล้ามเนื้อมือและสายตา ส่งผลให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้ การตัดสินใจและการใช้ปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหา ตรงตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่กล่าวถึงแนวทางการจัดประสบการณ์ของเด็กให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ คือ เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ทั้ง 5 ได้แก่ การเคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลองและคิดแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตของเด็กในยุคปัจจุบัน (นภเนตร ธรรมบวร, 2546) ส่วนในทางอ้อม ได้แก่ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร การจัดเก็บข้อมูล ซึ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในชั้นเรียน เพื่อที่จะได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ให้พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ได้อย่างเหมาะสม (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551; สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2539)

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของข้อมูลข่าวสารทำให้คนในสังคมต้องติดตามเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะรู้เท่าทันความเป็นไปของสังคม เครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการศึกษาหาความรู้ คือ “การอ่าน” คุณค่าของการอ่านที่มีต่อบุคคลทั้งในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ การพัฒนาตนและคุณภาพชีวิตเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ผลการวิจัยในประเทศพัฒนาไม่ว่าจะเป็นประเทศขนาดใหญ่ เช่น สหรัฐอเมริกา หรือประเทศเล็กๆ อย่างนิวซีแลนด์ ต่างชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของครอบครัวต่อพัฒนาการด้านการอ่าน เด็กที่ออกเสียงหรืออ่านได้เร็ว และรักการอ่านนั้นส่วนใหญ่จะมีสภาพแวดล้อมทางบ้านที่มีลักษณะคล้ายกัน คือ เด็กได้รับประสบการณ์ที่ดีด้านการอ่าน เช่น มีคนอ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำ มีหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ให้ได้อ่านอยู่เสมอ เด็กได้เห็นสมาชิกในครอบครัว เช่น พ่อแม่ พี่น้อง อ่านหนังสืออย่างมีความสุข การที่ได้เติบโต ในสภาพแวดล้อมที่พ่อแม่เป็นต้นแบบนักอ่านเด็กย่อมมีโอกาสความโน้มเอียงที่จะสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับสั่งถึงเหตุจูงใจในการอ่านหนังสือของพระองค์ท่านว่า “โชคดีที่เกิดในครอบครัวที่รักการอ่าน สามารถหาหนังสืออ่านได้และถูกฝึกมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ให้รักการอ่าน รู้จักค้นคว้า และที่รักการอ่านจนทุกวันนี้เนื่องจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงอ่านให้ฟังมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์” (ศรีรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์, 2542) การส่งเสริมการอ่านในเด็กควรต้องได้รับการปลูกฝังในการอ่านอย่างต่อเนื่องโดยเริ่มต้นจากครอบครัวซึ่งพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ทำหน้าที่สนับสนุนให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) หมวด 4 มาตรา 24 ว่าด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวง

ศึกษาธิการ, 2554) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ส่งผลให้การจัดการศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพได้ จึงกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลายประการ การมีนิสัยรักการอ่านก็เป็นหนึ่งในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าว โดยเฉพาะเด็กในยุคปัจจุบันเติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีสารสนเทศ การดูแลเด็กให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม รู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กไปพร้อมๆ กับเปิดโอกาสและแนะนำให้เด็กรู้จักการค้นหาข้อมูลตามความเหมาะสม ลองสัมผัสรู้จักอุปกรณ์ต่างๆ และมีการทดลองใช้โปรแกรมสื่อการสอนที่บรรจุเนื้อหาบทเรียนที่มีภาพและสีสันสวยงามกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้จะส่งผลให้เด็กรู้จักเลือกอ่านหรือเลือกใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ การสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็กปฐมวัยเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะการทำให้เด็กรักการอ่านได้นั้นพ่อแม่เป็นครูคนแรกที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด เป็นแบบอย่างให้เด็กได้ซึมซับพฤติกรรมการอ่านหรือการค้นหาสารสนเทศจากสื่อประเภทต่างๆ ของพ่อแม่ที่เป็นการปลูกฝังให้เด็กเกิดนิสัยรักการอ่าน รู้เท่าทันในการเลือกรับสารสนเทศและสามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการจากอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2547)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ด้านการให้ความรู้ ด้านการเป็นต้นแบบและด้านการเสริมแรง เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจและรู้เท่าทันสื่อใหม่พัฒนาเด็กให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพและเติบโตเป็นบุคคลที่มีนิสัยรักการอ่าน สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาสารสนเทศและเลือกอ่านหนังสือผ่านสื่อออนไลน์ ส่งผลให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ จากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย

การประมวลเอกสาร

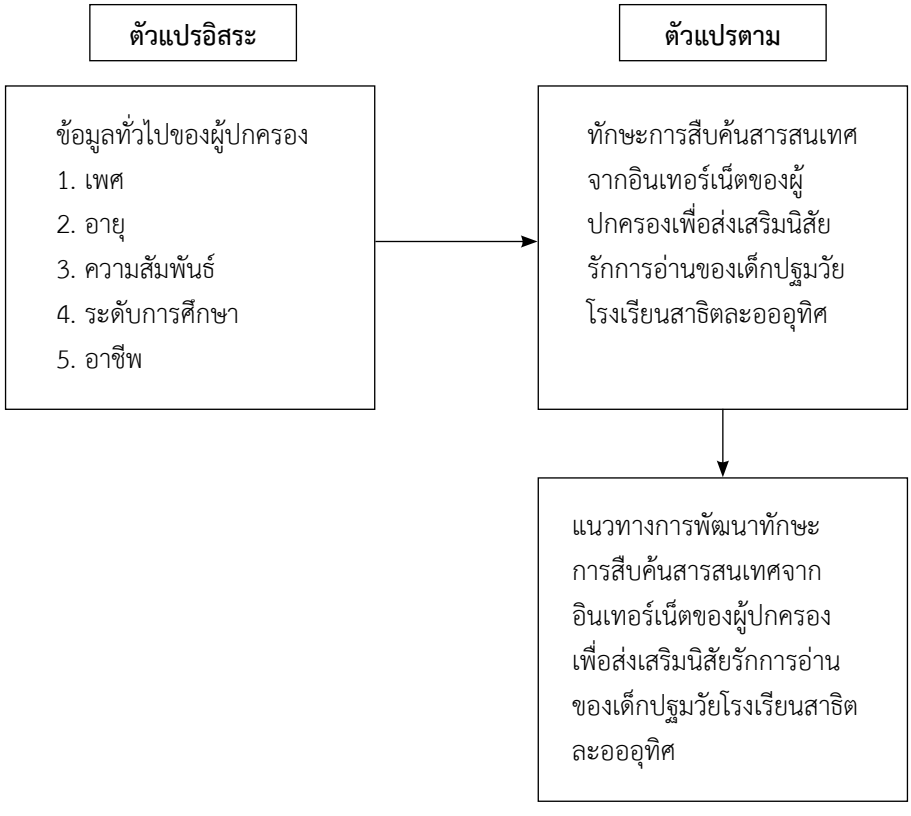
การสืบค้น หรือการค้นคืนข้อมูล (Information retrieval) เป็นคำที่ใช้กันทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงสารสนเทศ “การค้นหาข้อมูล” การสืบค้นเป็นกระบวนการของการแสวงหาข้อมูล ซึ่งได้มีการบันทึกและถ่ายทอดในสื่อสารสนเทศต่างๆ การค้นหาข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่ในปัจจุบันมีเป็นจำนวนมาก การสืบค้นถ้าเปิดไปทีละหน้าจออาจจะต้องเสียเวลา และหาข้อมูลที่ต้องการไม่พบ การที่จะค้นหาข้อมูลให้พบอย่างรวดเร็วโดยใช้เว็บไซต์สำหรับการค้นหาข้อมูลที่เรียกว่า Search Engine Site ซึ่งจะทำหน้าที่รวบรวมรายชื่อเว็บไซต์ต่างๆ เอาไว้ โดยจัดแยกเป็นหมวดหมู่ ผู้ใช้งานเพียงแต่ทราบหัวข้อที่ต้องการค้นหาแล้วป้อนคำหรือข้อความของหัวข้อนั้นๆ ลงไปในช่องที่กำหนด คลิกปุ่มค้นหา จะปรากฏรายชื่อเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องให้เข้าไปศึกษาเพิ่มเติมได้ทันที (สุภาษิต ศรีกกโพธิ์, 2555) การใช้ Search Engine โดยทั่วไป มีหลักการเพื่อค้นหาข้อมูลจาก Directory หรือ Category Web Site ที่ใช้ค้นหาส่วนใหญ่มักมีการจัดทำหมวดหมู่ (Category หรือ Directory) ของข้อมูลต่างๆ ไว้ วิธีการค้นหาจาก Search Engine หลายๆ แห่ง การค้นหาโดยใช้คำสำคัญ (Keyword) และใช้ Advanced Search ในกรณีที่ไม่อาจหาคำที่เฉพาะเจาะจงในการค้นหาได้ จึงจำเป็นต้องใช้หลายๆ คำประกอบกัน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด

การส่งเสริมการอ่าน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการอ่านของเด็ก ประกอบด้วย ปัจจัยเกี่ยวกับอายุและเพศ เจตคติเกี่ยวกับการอ่าน วุฒิภาวะทางจิตใจ ความพร้อมทางร่างกาย การมองเห็น การได้ยิน พัฒนาการทางด้านสังคมและอารมณ์ พัฒนาการทางภาษา (Dallman, 1987) วิธีการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ มี 2 วิธี คือ การเรียนจากผลของการกระทำ และวิธีการเรียนรู้จากการเลียนแบบ โดยที่การเรียนรู้จากผลของการกระทำเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ซึ่งจะทำหน้าที่ 3 ประการ คือ ให้ข้อมูลจูงใจ และ เสริมแรง ส่วนการเรียนรู้จากการเลียนแบบเป็นการเรียนรู้จากการสังเกต ตัวแบบกระทำ พฤติกรรม ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางอ้อม การเรียนรู้จากตัวแบบอาศัย กระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตเป็นผลสำคัญ ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ กระบวนการใส่ใจกระบวนการเก็บจำ กระบวนการทางกาย และกระบวนการจูงใจ

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านพบว่า ครอบครัวมีอิทธิพลและมีบทบาทต่อการสร้างและพัฒนานิสัยรักการอ่านของเด็ก (ธนศักดิ์ เมืองเจริญ, 2554; Christina & Lucy, 2010) บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านแก่นักเรียน ไม่แตกต่างกันตามเพศ ความสัมพันธ์ อาชีพ และระดับการศึกษา (สมลักษณ์ น้อยตามโต, 2554; ยุพาวดี นุตะมาน, 2555) ผลการวิจัยของวราภรณ์ จารุเมธีชน (2555) พบว่า นักเรียนที่

ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าและระดับมัธยมศึกษาลงมา ส่วนตัวแปรเพศไม่พบความแตกต่างกัน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.1 ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จำนวน 575 คน โดยกำหนดจำนวนเด็ก 1 คน ต่อผู้ปกครอง 1 คน

1.2 ครูปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จำนวน 20 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จำนวน 237 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของ Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดชั้นเรียน

2.2 ครูปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จำนวน 20 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ความสัมพันธ์ ระดับการศึกษา และอาชีพ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ด้านการให้ความรู้ ด้านการเป็นต้นแบบ และด้านการเสริมแรง

2.2 แนวทางการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จำนวน 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ อายุ ความสัมพันธ์ ระดับการศึกษา และอาชีพ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 8 ข้อ และมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการให้ความรู้ จำนวน 8 ข้อ

2) ด้านการเป็นต้นแบบ จำนวน 7 ข้อ

3) ด้านการเสริมแรง จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

1.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ

ตอนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ฯลฯ

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 แบบสอบถาม

2.1.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นโดยศึกษาหลักการ ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2.1.2 ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามแล้วกำหนดประเด็นและขอบเขตให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำไปให้ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) แสดงความครอบคลุมของเนื้อหา

2.1.3 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปใช้กับผู้ปกครอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำผลมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.1.4 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับทั้งฉบับ (Item-total Correlation) จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.927

2.2 แบบสัมภาษณ์

2.2.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นโดยศึกษาหลักการ ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2.2.2 ศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้วกำหนดประเด็นและขอบเขตให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความถูกต้องในการใช้ภาษา

2.2.3 ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่มีข้อคำถามที่เข้าใจง่ายและชัดเจนตามความมุ่งหมายของการวิจัย ก่อนนำไปสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามถึงผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือ เก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์ จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์ถึงผู้อำนวยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ครูปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาจากคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากครูปฐมวัย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ โดยการวิเคราะห์ สรุป รวบรวม เรียบเรียง จัดคำตอบต่างๆ ให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอเป็นความพรรณนาลงข้อสรุปในแต่ประเด็นตามที่ได้จากสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 124 คน (47.7%) มีอายุ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 147 คน (62.0%) มีความสัมพันธ์เป็นมารดา จำนวน 128 คน (54.0%) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 117 คน (49.4%) และประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 72 คน (30.4%)

2. ทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย ด้านการให้ความรู้ ด้านการเป็นต้นแบบและด้านการเสริมแรง รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของทักษะการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ข้อคำถาม	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการให้ความรู้	**3.00**	**0.75**	**ปานกลาง**
การสอนให้เด็กรู้จักวิธี การค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต	3.70	0.96	มาก
การแนะนำ ตักเตือนให้เด็กอ่านเรื่องราวที่น่าสนใจจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	2.88	0.75	ปานกลาง
การอธิบายให้เด็กทราบถึงประโยชน์ของการอ่าน	3.29	0.80	ปานกลาง
ฝึกให้เด็กหัดอ่านออกเสียงตามผู้ปกครอง/โปรแกรมคอมพิวเตอร์	3.62	0.88	มาก
สนทนากับเด็กเกี่ยวกับเรื่องราว/ภาพเคลื่อนไหวในเกมคอมพิวเตอร์	3.38	0.88	ปานกลาง
แนะนำให้เด็กอ่านหนังสือจากสื่อออนไลน์ทุกวันแม้จะเพียงวันละหน้าก็ยังดี	3.08	0.84	ปานกลาง
การตักเตือนเด็กให้อ่านหนังสือจากสื่อออนไลน์ตามที่ได้รับมอบหมาย	3.49	0.79	ปานกลาง
การแนะนำให้เด็กอ่านเรื่องราวที่น่าสนใจจากสื่อออนไลน์	3.59	0.87	มาก
ด้านการเป็นต้นแบบ	**3.47**	**0.82**	**ปานกลาง**
1. การค้นหาข้อมูล/อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้เด็กเห็น	3.46	0.76	ปานกลาง
2. การอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้เด็กฟัง ด้วยถ้อยคำที่ถูกต้องชัดเจน	3.47	0.81	ปานกลาง
3. การเลือกอ่านหนังสือ/บทความอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับการยกย่องว่ามีประโยชน์ เป็นประจำ	3.43	0.80	ปานกลาง
4. ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือจากอินเทอร์เน็ต/ตัวเล่ม	3.37	0.82	ปานกลาง
5. การค้นหาคำตอบหรือแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยการค้นคว้าจากเว็บไซต์	3.78	0.94	ปานกลาง
6. การเดินทางไปสถานที่ใดก็ตาม จะมีการอ่านหนังสือจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	3.28	0.81	ปานกลาง
7. การซื้อหนังสือ นิตยสาร/วารสารหรือหนังสือพิมพ์มาอ่านอย่างต่อเนื่องเพื่อการสืบค้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์	3.15	0.83	ปานกลาง
ด้านการเสริมแรง	**3.34**	**0.77**	**ปานกลาง**
1. การพูด/แสดงกิริยายกย่องชมเชยเมื่อเห็นเด็กอ่านหนังสือจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์	3.30	0.74	ปานกลาง
2. การแสดงความสนใจในเรื่องที่เด็กเล่าจากสิ่งที่เขาอ่าน	3.24	0.76	ปานกลาง
3. การชมเชยเด็กให้คนอื่นฟังเกี่ยวกับการขยันอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	3.54	0.93	มาก
4. ถ้าพบว่าเด็กอ่านหนังสือจะมีการนำขนมและเครื่องดื่มมาวางไว้ให้	3.59	0.89	มาก
5. การเล่นเกมและทายปัญหาต่างๆ จากอินเทอร์เน็ตร่วมกับเด็ก	3.23	0.49	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	3.27	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีระดับค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของทักษะการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.27, SD. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความรู้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการสอนให้เด็กรู้จักวิธีการค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต ($\overline{X}$ = 3.70, SD. = 0.96) รองลงมา คือ ฝึกให้เด็กหัดอ่านออกเสียง ตามผู้ปกครอง/โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ($\overline{X}$ = 3.62, SD. = 0.88) และการแนะนำให้เด็กอ่านเรื่องราวที่น่าสนใจจากสื่อออนไลน์ ($\overline{X}$ = 3.59, SD. = 0.87) อันดับสุดท้าย คือ การแนะนำ ตักเตือนให้เด็กอ่านเรื่องราวที่น่าสนใจ จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ($\overline{X}$ = 2.88, SD. = 0.75)

ด้านความเป็นต้นแบบ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีการค้นหาคำตอบหรือแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยการค้นคว้าจากเว็บไซต์ ($\overline{X}$ = 3.78, SD. = 0.94) รองลงมา คือ การอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้เด็กฟัง ด้วยถ้อยคำ ที่ถูกต้องชัดเจน ($\overline{X}$ = 3.47, SD. = 0.81) และการค้นหาข้อมูล/อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้เด็กเห็น ($\overline{X}$ = 3.46, SD. = 0.76) อันดับสุดท้าย คือ การซื้อหนังสือ นิตยสาร/วารสารหรือหนังสือพิมพ์มาอ่านอย่างต่อเนื่องเพื่อการสืบค้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\overline{X}$ = 3.15, SD. = 0.83)

ด้านการเสริมแรง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ถ้าพบว่าเด็กอ่านหนังสือจะมีการนำขนมและเครื่องดื่มมาวางไว้ให้ ($\overline{X}$ = 3.59, SD. = 0.89) รองลงมา คือ การชมเชยเด็กให้คนอื่นฟังเกี่ยวกับการขยันอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ($\overline{X}$ = 3.54, SD. = 0.93) และการพูด/แสดงกิริยายกย่องชมเชยเมื่อเห็นเด็กอ่านหนังสือจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\overline{X}$ = 3.30, SD. = 0.74) อันดับสุดท้าย คือ การเล่นเกมและทายปัญหาต่างๆ จากอินเทอร์เน็ตร่วมกับเด็ก ($\overline{X}$ =3.23, SD. = 0.49)

3. แนวทางการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศ จากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจำแนกตามประเด็นด้านการให้ความรู้ ด้านการเป็นต้นแบบและด้านการเสริมแรง ดังนี้

3.1 ด้านการให้ความรู้

3.1.1 ผู้ปกครองควรมีการแนะนำการค้นหาข้อมูลที่มีความเหมาะสมกับตัวเด็ก เลือกสิ่งที่มีประโยชน์กับตัวเด็ก

3.1.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารสิ่งที่เป็นความรู้ให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อที่ผู้ปกครองจะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างเหมาะสมต่อไป

3.1.3 ควรให้คำแนะนำเว็บไซต์ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่าน และให้ผู้ปกครองกลับไปทำร่วมกับเด็ก

3.1.4 มีการแนะนำข้อมูลจากทางเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการรักการอ่านของเด็กให้ผู้ปกครองรับทราบเพื่อศึกษาด้วยตนเองและแนะนำบุตรหลาน

3.2 ด้านความเป็นต้นแบบ

3.2.1 ผู้ปกครองควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการรักการอ่านจึงจะสามารถปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านได้

3.2.2 ควรเป็นผู้ให้ข้อมูล ข่าวสารกับเด็กและผู้ปกครองในเชิงสารคดี

3.2.3 ควรมีการสืบค้นข้อมูลและนำมาแนะนำให้เด็กทราบในการทำสิ่งแปลกใหม่เพื่อเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ให้ผู้ปกครอง

3.2.4 ศึกษาวิธีการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี

3.3 ด้านการเสริมแรง

3.3.1 ควรมีการชื่นชม และให้รางวัลแก่นักเรียนที่ใส่ใจรักการอ่าน

3.3.2 ควรมีการจัดทำบันทึกการอ่านให้กับเด็กเป็นรายบุคคล เชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

3.3.3 ควรมีการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เด็กสนใจอ่านหนังสือและสนใจในการหาความรู้ได้ทำสิ่งที่ชอบเป็นการกระตุ้นให้ทำในสิ่งนั้นๆ อย่างสม่ำเสมอ

3.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เห็นว่า มีสื่อที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก เช่นภาพที่ไม่เหมาะสม ต้องคอยให้คำแนะนำแก่เด็กอย่างสม่ำเสมอและไม่ปล่อยให้ลูกใช้อินเทอร์เน็ตตามลำพัง (ความถี่ 12) รองลงมา คือ ข้อมูลในอินเทอร์เน็ตมีมากทำให้เกิดการลอกเลียนความคิดกันได้ง่าย (ความถี่ 10) การค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมีจำนวนมากต้องมีการเลือกตรงตามความต้องการและมีเรื่องที่ใกล้เคียงให้ดูเพิ่มเติมด้วย (ความถี่ 8)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย ด้านการให้ความรู้ ด้านการเป็นต้นแบบ และด้านการเสริมแรง

1.1 ด้านการให้ความรู้ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีการสอนให้เด็กรู้จักวิธีการค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต รองลงมา คือ ฝึกให้เด็กหัดอ่านออกเสียงตามผู้ปกครอง / โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และการแนะนำให้เด็กอ่านเรื่องราวที่น่าสนใจจากสื่อออนไลน์ อาจเนื่องมาจากพ่อแม่เป็นบุคคลใกล้ชิดกับเด็ก สามารถให้ความรู้และแนะนำวิธีการใช้อินเทอร์เน็ตที่ดีแก่เด็ก และสอดคล้องกับแนวคิดของฉวีวรรณ คูหาภินันทน์ (2542) ที่ได้กล่าวไว้ว่า พ่อแม่ (โดยเฉพาะแม่) ผู้ปกครอง ญาติผู้ใหญ่มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ การปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนศักดิ์ เมืองเจริญ (2554) ชี้ให้เห็นว่าบุคคลสำคัญที่ให้ความรู้เป็นต้นแบบการอ่านในครอบครัวคือพ่อแม่ ผู้ปกครองควรแสดงพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างให้แก่เด็กได้เห็นเป็นประจำ เพราะเด็กจะเลือกกระทำตามอย่างโดยการเลียนแบบ ดังนั้น การเป็นต้นแบบในการอ่านของผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก แต่ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในด้านการเป็นตัวแบบอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่ายังมีผู้ปกครองอีกจำนวนหนึ่ง ที่ไม่ได้แสดงบทบาทด้านนี้ให้เด็กในปกครองได้เห็นเพราะไม่มีเวลา เนื่องจากต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพจนไม่มีเวลาใกล้ชิดกับเด็กในปกครองมากนัก

1.2 ด้านความเป็นต้นแบบ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีการค้นหาคำตอบหรือแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยการค้นคว้าจากเว็บไซต์ การอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้เด็กฟังด้วยถ้อยคำที่ถูกต้องชัดเจน และการค้นหาข้อมูล/ อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้เด็กเห็น อาจเนื่องมาจากเด็กจะเลือกกระทำตามอย่างหรือเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อแม่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกในทางบวกและทางลบ ถ้าพ่อแม่เป็นต้นแบบในการรักการอ่านจะส่งผลให้เด็กทำตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lee (1995) ที่ผู้ปกครองได้อ่านหนังสือให้บุตรหลานฟังและได้จัดหาหนังสือ หรือวัสดุการอ่าน พร้อมกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก หรือชอบที่จะพูด

เกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านหนังสือ การอ่านหนังสือในเวลาว่าง ซึ่งบทบาทเหล่านี้ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูงได้ปฏิบัติมาก ทั้งนี้เพื่อที่จะทำให้เด็กมีนิสัยในการอ่านและประสบความสำเร็จในการพัฒนาการอ่านของตนเองในอนาคต สัมพันธ์กับผลวิจัยของสกุณี เกรียงชัยพร (2548) ในด้านองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน คือ การสนับสนุนด้านการอ่านจากครูในโรงเรียน แรงจูงใจในการอ่าน การใช้เทคโนโลยี การรับสื่อและสิ่งพิมพ์ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

1.3 ด้านการเสริมแรง พบว่า ถ้าผู้ปกครองเห็นว่า เด็กอ่านหนังสือจะมีการนำขนมและเครื่องดื่มมาวางไว้ให้ รองลงมา คือ การชมเชยเด็กให้คนอื่นฟังเกี่ยวกับการขยันอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และการพูด/แสดงกิริยา ยกย่องชมเชยเมื่อเห็นเด็กอ่านหนังสือจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การเสริมแรงจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดกำลังใจ มีความกระตือรือร้น เกิดความต้องการอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ จนเกิดความคุ้นชิน สัมพันธ์กับผลการวิจัยของยุพาวดี นุตะมาน (2555) ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านแก่นักเรียน และสอดคล้องกับ Digiovanna (1994) ที่ศึกษาถึงความสำคัญของการอ่านต่อแรงจูงใจในการอ่าน ทัศนคติต่อการอ่าน และความสามารถในการอ่านของนักเรียน รวมทั้งผู้ปกครองของเด็กเหล่านี้ ผลการศึกษาพบความแตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่ม โดยกลุ่มที่มีความสามารถในการอ่านสูงและกลุ่มที่มีความสามารถในการอ่านปานกลาง ใช้เวลาในการอ่านโดยมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านสูงและต่ำไม่มีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมจากครอบครัวมีส่วนสำคัญต่อการอ่านที่ดี

2. แนวทางส่งเสริมทักษะการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ

2.1 ด้านการให้ความรู้ พบว่า ครูปฐมวัยเห็นว่าผู้ปกครองควรมีการแนะนำการค้นหาข้อมูลที่มีความเหมาะสมกับตัวเด็ก เลือกสิ่งที่มีประโยชน์กับตัวเด็ก และครูควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารสิ่งที่เป็นความรู้ ให้ผู้ปกครองทราบเพื่อที่ผู้ปกครองจะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างเหมาะสมต่อไป รวมถึงการให้คำแนะนำเกี่ยวกับเว็บไซต์ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่าน และให้ผู้ปกครองกลับไปทำร่วมกับเด็ก โดยครูให้คำแนะนำผู้ปกครองในการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวกับเรื่องการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารที่ทันสมัยรูปแบบหนึ่งมีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย ดึงดูดความสนใจของเด็ก การอ่านเป็นจุดเริ่มต้นภาษาสำหรับเด็ก ผู้ปกครองและครูต้องช่วยกันให้ความรู้ ปลูกฝังให้เด็กเกิดนิสัยรักการอ่าน มีทักษะการเรียนรู้จากสื่อหลายๆ อย่างที่อยู่รอบตัว ที่ส่งเสริมพัฒนาการรักการอ่านเรียนรู้ภาษาธรรมชาติ ความหมายจากข้อความ ภาพจะช่วยให้เด็กมีทักษะกระบวนการคิด เกิดทักษะทางด้านการอ่านตามความพร้อมและพัฒนาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

2.2 ด้านความเป็นต้นแบบ พบว่า ครูปฐมวัยเห็นว่าผู้ปกครองควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการรักการอ่านจึงจะสามารถปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านได้ ส่วนครูจะเป็นผู้ให้ข้อมูล ข่าวสารกับเด็กและผู้ปกครองในเชิงสารคดีมีการสืบค้นข้อมูลและนำมาแนะนำให้เด็กทราบในการทำสิ่งแปลกใหม่เพื่อเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ให้ผู้ปกครอง การส่งเสริมการรักการอ่านของเด็กให้ประสบความสำเร็จต้องเริ่มจากผู้ปกครองที่มีความใส่ใจและสนใจในการอ่านจึงจะสามารถปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านที่ดีได้ โดยครูผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการเข้าไปดูในเว็บไซต์ของโรงเรียนหรือเว็บไซต์การศึกษาอื่นที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กและโรงเรียนมีกิจกรรมตามเทศกาลต่างๆ หรือตามหน่วยการเรียนอาจมีการจัดทำแผ่นพับเดียวกับข้อมูลเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องให้ผู้ปกครองรับทราบเพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้

2.3 ด้านการเสริมแรง พบว่า ครูปฐมวัยเห็นว่า ควรมีการชื่นชม และให้รางวัลแก่นักเรียนที่ใส่ใจรักการอ่าน ควรมีการจัดทำบันทึกการอ่านให้กับเด็กเป็นรายบุคคล เชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น และควรมีการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ได้ทำสิ่งที่เป็นสิ่งกระตุ้นให้ทำในสิ่งนั้นๆ ครูปฐมวัยเห็นว่าการกระตุ้นสร้างจูงใจให้เกิดนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยเป็นหน้าที่สำคัญของบุคคลทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นครอบครัว พ่อแม่ ครู อาจารย์ในโรงเรียนที่จะส่งเสริมการอ่านให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน เพราะการอ่านช่วยพัฒนานักเรียนทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ พฤติกรรมและการดำเนินชีวิตอันจะส่งผลสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมโดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนรักการอ่าน ทั้งนี้ต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการที่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะสามารถพัฒนางานส่งเสริมการอ่านได้และเป็นเรื่องที่บุคคลทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและหน่วยงานด้านการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการทักษะการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครอง

2. ควรมีการควบคุมการเผยแพร่สารสนเทศในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เนื่องจากมีสื่อที่ไม่เหมาะสมกับเด็กเช่นเป็นภาพที่ไม่เหมาะสม ไม่ควรให้เด็กเล็กใช้อินเทอร์เน็ตตามลำพัง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพฯ : เอดิสันเพรสโปรดักส์.

_____(2551). **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา.** กรุงเทพฯ : มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.

ฉวีวรรณ คูหาภินันทน์. (2542). **การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2542). **ความสัมพันธ์ในครอบครัวกับสุขภาพจิต จริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น.** กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธนศักดิ์ เมืองเจริญ. (2554). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา.** ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นภเนตร ธรรมบวร. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปริศนา มัชฌิมา. (2552). **การสืบค้นสารสนเทศขั้นสูง.** กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ยุพาวดี นุตะมาน. (2555). **บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านกับความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.** ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ศูนย์วิจัยนวัตกรรมอินเทอร์เน็ต. (2557). **สถิติที่น่าสนใจและผลสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2014.** ค้นเมื่อ กรกฎาคม 21, 2557 จาก http://www.it24hrs.com/2012/thailand-internet-user-2011/.

ศรีรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์. (2538). **การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน (**พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สกุณี เกรียงชัยพร. (2548). **องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

สายสุนีย์ คำวรรณะ. (2551). **การศึกษาทักษะการสืบค้นสารสนเทศโดยใช้โปรแกรมค้นหาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.** ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **รายงานการวิจัยเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สุภาษิต ศรีกกโพธิ์. (2555). **งานวิจัยการจัดการศึกษาปฐมวัย.** ค้นเมื่อ ตุลาคม 1, 2557, จาก https://site.google.com/site/deakthai3d/home.

ห้องสมุดสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2555). ค้นเมื่อ กรกฎาคม 21, 2557, จาก http://www.academic.obec.go.th.

Digiovanna, M. (1994). **The Importance of Recreational Reading, As well as Reading Achievement.** Grand Valley : Grand Valley Satate University Press.

Lee, C. S. (1985). **The contribution of Selected Home Environmental Factors to the Reading Achievement of School Aged Children.** Dissertation Abstracts International. 112.

การพัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก

The Development Of Multimedia “Phayuhanava Phompanya Pasathai” For 12 Grade Student Of Nuannoradit Witthayakhom Rajamangalapisak School

อดิศร ขาวสะอาด
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก
Adisron Khowsa-Ard
Thai Language Department Of Nuannorladit Wittayakhom Rajamangalapisak School

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้คือ 1) พัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (80/80) 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการคิด ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ที่เน้นกระบวนการคิด 2) สื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยทดสอบค่าสถิติที

ผลการวิจัย 1) ผลการพัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” มีประสิทธิภาพ (88.56/90.17) ตามเกณฑ์คุณภาพ 80/80 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการการเรียนรู้ที่เน้นสื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ในระดับมาก

คำสำคัญ : สื่อการสอน ,กาพย์เห่เรือ,แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop of multimedia “PHAYUHANAVA PHOMPANYA PASATHAI” in efficiency in accordance with the set criterion (80/80) 2) to compare the testees’ learning achievement before and after using Thai lesson learning focusing on thinking skills and the Multimedia “PHAYUHANAVA PHOMPANYA PASATHAI” More over, to study testees’ satisfactions towards the programmer utilization 3) to study the students’ opinion on the multimedia “PHAYUHANAVA PHOMPANYA PASATHAI”. The subjects of this study were grade 12 students of nuannoradit wittayakhom rajamangalapisak school.

The descriptive statistics were arithmetic mean and standard deviation for the testees’ satisfactions toward Multimedia. In addition, the t-test for dependent samples was used to analyze the data of testees learning achievement before and after using the Multimedia.

From the study, 1) the results were found the efficiency of the Multimedia “PHAYUHANAVA PHOMPANYAPHASATHAI” at 88.56/90.17. 2) The testees’ learning achievement before and after using Thai lesson learning focusing on thinking skill and the Multimedia “PHAYUHANAVA PHOMPANYA PASATHAI” Instruction significantly higher than before, at the 0.05 level . 3) The students who learned via The multimedia of The Chinese music Bang Luang showed their satisfaction at a high level.

Keywords : multimedia, learning process focusing on thinking skills

บทนำ

วรรณคดีเป็นงานเขียนที่ให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน เป็นมรดกทางวัฒนธรรม เป็นภูมิปัญญาและคลังความรู้ของคนในชาติ มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของวรรณคดีที่น่าสนใจ ดังนี้ “วรรณคดี เป็นศิลปะที่เกิดจากจินตนาการของมนุษย์ ดังนั้น จึงมีลักษณะแตกต่างกับวิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ หรือศาสตร์แขนงอื่นๆ ซึ่งเป็นการศึกษาความเป็นมาของโลก ของธรรมชาติ ของสิ่งที่มีอยู่เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและนำมาใช้ประโยชน์ฯ วรรณคดีเป็นนามธรรม เป็นเรื่องของจินตนาการ อารมณ์ ความคิดที่ผู้แต่งมุ่งจะให้ความบันเทิง ความรู้ประสบการณ์และแง่คิดต่างๆ ดังนั้น วรรณคดีจึงเป็นอาหารทางใจและมุ่งที่จะยกระดับสติปัญญาและจิตใจ มิใช่เพื่อประโยชน์ทางวัตถุเช่นศาสตร์อื่นๆ ” (ชัตสุณี สินธุสิงห์, 2532, หน้า 1)

วัฒนะ บุญจับ (2547,หน้า 1) กล่าวว่า “วรรณคดีไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ที่มีมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เราในฐานะลูกหลานไทยจึงต้องธำรงไว้ซึ่งวรรณคดีไทย ให้คงไว้ตลอดไป บ้านเมืองใดที่มีผลงานทางวรรณกรรมเป็นของตน จะมีความพยายามที่จะอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมส่วนนี้ไว้ แต่การอนุรักษ์วรรณกรรม โดยเฉพาะวรรณกรรมร้อยกรองท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงนั้น มิใช่เพียงการเก็บรักษาวรรณกรรมให้คงสภาพเดิม ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่งตลอดไป หากแต่ต้องประกอบด้วยกิจกรรมที่มีส่วนในการส่งเสริมให้บุคคลในแต่ละภูมิภาคเกิดความรู้ความเข้าใจวรรณกรรม ควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยที่ยังดำรงความเป็นเอกลักษณ์ของตนที่มีมาแต่เดิมด้วย” จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าวรรณคดีไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ช่วยขัดเกลา และยกระดับจิตใจของคน การธำรงไว้ซึ่งวรรณคดีทำได้โดยการปลูกฝังให้เยาวชนไทยตระหนักถึงความสำคัญและเข้าใจในความงามของวรรณคดีซึ่งถือเป็นสมบัติของชาติไทย การศึกษาสภาพสังคมผ่านทางวรรณคดีไทยทำให้เราคนไทยมีความเข้าใจสังคมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หากเยาวชนไทยได้เรียนรู้และเข้าใจวรรณคดีได้อย่างลึกซึ้งก็จะพัฒนาความรู้และเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

ในการจัดการศึกษาไทยนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดเนื้อหาของการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมไว้ คือ “วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อหาข้อมูล แนวคิดคุณค่าของงานประพันธ์และเพื่อความเพลิดเพลินการเรียนรู้และทำความเข้าใจ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของไทยในอดีตตลอดจนความงามของภาษาเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในความเป็นไทยที่บรรพบุรุษได้สั่งสม และสืบทอดมาถึงปัจจุบัน” โดยกำหนดไว้ในสาระที่ 5 “วรรณคดีและวรรณกรรม” ตลอดจนกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ว่า “ผู้เรียนต้องเข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำไปใช้ในชีวิตจริง” (กระทรวงศึกษาธิการ 2551,หน้า 2)

แม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะกำหนดเนื้อหาของการศึกษาวรรณคดีไว้แล้วแต่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 75-78) ได้กล่าวถึงปัญหาทางการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พอสรุปได้ ดังนี้

ประการแรก ครูส่วนใหญ่ยังคงจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดตัวเองเป็นสำคัญ ใช้สื่อการสอนในระดับที่น้อยมาก รวมทั้งการวัดและประเมินผลที่เน้นทางด้านความรู้และความจำ ทั้งนี้เกิดจากเหตุที่ครูขาดความเข้าใจในรูปแบบการนำเสนอ ขาดความรู้และเข้าใจในการผลิตและใช้สื่อ รวมทั้งขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

ประการที่สอง ผู้เรียนมักเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน ไม่เห็นความสำคัญและไม่ใส่ใจในการเรียนวิชาภาษาไทย มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย รวมทั้งขาดความตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย

ตาราง เปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสอบทางการศึกษาระดับชาติ วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2557 และ 2558 ระดับประเทศ

ปีการศึกษา	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ฐานนิยม
2558	96.50	0.50	49.36	15.57	49.00
2557	95.00	0.00	50.76	15.08	55.00

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์กรมหาชน), 2558

จากตารางเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยการสอบในปีการศึกษา 2558 ลดต่ำลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2557 จาก 50.76 ลดลง เป็น 49.36 (ลดลงร้อยละ 1.4) ซึ่งน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง แต่ในทางกลับกัน พบว่า ผลการสอบวัดผลทางการศึกษาระดับชาติของโรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก กลับมีคะแนนเฉลี่ย ปีการศึกษา 2558 สูงกว่าปีการศึกษา 2557 ทั้งนี้จากการประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก มีความเห็นว่าผลนั้นเกิดจาก “การมุ่งเน้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ร่วมการประกวดนวัตกรรมการสอนของครูในโรงเรียนทุกปีการศึกษา และส่งเสริมให้ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยนำผลงาน จากการศึกษาค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา กับครูกลุ่มสาระฯ อื่นๆ ในโรงเรียนเป็นประจำ” ทำให้เกิดความเข้าใจในการสร้างสื่อการสอน และใช้สื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่าย ในการเรียนวิชาภาษาไทย ยังผลให้ผลการทดสอบวัดคุณภาพการศึกษาระดับชาติ หรือ (O-Net) วิชาภาษาไทยโรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ปีการศึกษา 2558 สูงขึ้นกว่า ปีการศึกษา 2557 โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.05

แม้ว่าคะแนนเฉลี่ยการสอบวัดผลทางการศึกษาระดับชาติ หรือ (O-Net) ของนักเรียนในปีการศึกษา 2558 จะสูงกว่าปีการศึกษา 2557 แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าคะแนนเฉลี่ยทั้งปีการศึกษา 2557 และ 2558 นั้นนักเรียนมีคะแนนไม่ถึงร้อยละ 50 ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องพัฒนาโดยเร่งด่วน เพราะเท่ากับว่า นักเรียนยังมีความรู้ไม่เทียบเท่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนด ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยผลการสอบวัดผลทางการศึกษาระดับชาติ หรือ O-Net ในปีการศึกษา 2558 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ในแต่ละมาตรฐานแล้วจึงพบว่า มาตรฐานที่ ท 4.1 (หลักภาษาไทย) และ ท5.1 (วรรณคดีและวรรณกรรม) เป็นมาตรฐานที่นักเรียนมีคะแนนการทดสอบน้อยที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ผลการสอบแล้วพบว่า มาตรฐานที่มีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อยที่สุด คือ 1) มาตรฐานที่ ท 3.1 การฟัง การดู และการพูด 2) มาตรฐานที่ ท 1.1 การอ่าน 3) มาตรฐานที่ ท 2.1 การเขียน 4) มาตรฐานที่ ท 5.1 วรรณคดีและวรรณกรรม และ5) มาตรฐานที่ ท 4.1 หลักภาษาไทย จากข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่ามาตรฐาน ท 4.1 และมาตรฐาน ท 5.1 เป็นมาตรฐานที่นักเรียนมีคะแนนต่ำที่สุด ผู้วิจัยสนใจเห็นว่า การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 หลักภาษาไทย และ ท 5.1 วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นประเด็นสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สุด

การสอนวรรณคดีไทยนั้น ที่สำคัญคือผู้เรียนต้องมีทักษะการอ่านที่ดี และสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องของวรรณคดีนั้นๆ ได้ ดังที่บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2518, หน้า 30-33) การสอนวรรณคดีให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญ คือ การอ่านเพื่อให้นักเรียนทราบและรู้จักความหมายของวรรณคดี มีความรู้ในเนื้อเรื่องอย่างกระจ่างชัดทำให้เกิดความคิดจินตนาการ และสุนทรียภาพจากเรื่องที่เรียน ครูควรเริ่มให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการอ่านโดยอ่านตัววรรณคดีทั้งเรื่อง จากนั้นสอนให้นักเรียนเข้าถึงหรือวิจักษณ์ โดยฝึกให้นักเรียนเกิดความคิดที่จะติชม หรือพิจารณาส่วนที่งาม และส่วนที่บกพร่องว่าอยู่ตรงไหน ตัวละครดี เลวอย่างไร เจตนาของผู้แต่งคืออะไร เมื่อทราบความเห็นของนักเรียนแล้ว ควรบอกความคิดเห็นของครูให้นักเรียนทราบ เพื่อเป็นการชี้แนวทาง หรือแนวคิด จากนั้นให้นักเรียนตีความหรือวินิจสารและให้พิจารณากลวิธี และวิพากษ์วิจารณ์ นอกจากนี้ ปริญญา ปั้นสุวรรณ ยังได้กล่าวว่า “การสอนวรรณคดีไทย เป็นการศึกษาเพื่อศิลปะ คือ มุ่งเน้นการค้นหาความงาม ความไพเราะ หรือสุนทรียภาพจากการใช้ภาษาและเนื้อหาว่ามีความประณีตและวิจิตรอย่างไร โดยการใช้รูปแบบวิธีสอนที่หลากหลาย” (ปริญญา ปั้นสุวรรณ์, 2553, หน้า 33) การสอนวรรณคดีไทยให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้นั้น การใช้สื่อการสอน เป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนที่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง โดยสื่อการสอนที่ดี สามารถทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจบทเรียนมากขึ้น ดังที่ กิดานันท์ มะลิทอง (2535, หน้า 42) ได้กล่าวว่า “สื่อนับว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาทอย่างมาก ในการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน ได้ตรงกับที่ผู้สอนต้องการ การใช้สื่อการสอนนั้นผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะเฉพาะ และคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิดเพื่อเลือกสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การสอน และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมีหลายวิธี การใช้สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นวิธีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่น่าสนใจวิธีหนึ่ง เพราะสามารถทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้อย่างถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ และพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการเรียนวรรณคดีได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน (มัชฌากานต์ เผ่าสวัสดิ์, 2553, หน้า 1) นอกจากนี้ สุภัทรา บุญยิ่ง (2550, หน้า 47) ได้กล่าวว่า “สื่อคอมพิวเตอร์อิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนานั้น ส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน เนื่องจากสามารถและพัฒนาปรับปรุงสื่อได้ง่าย เพราะโปรแกรมมีความไม่ซับซ้อน ผู้สอนทั่วไปสามารถพัฒนาได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังสามารถนำเสนอ

สื่อที่พัฒนาโดยใช้อุปกรณ์ร่วมที่มีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนรับรู้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ชัดเจน” จากความสำคัญดังกล่าว หากวรรณคดีเป็นเรื่องของการพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้ที่มีจิตใจที่บริสุทธิ์ไม่หยาบกระด้าง การพัฒนานักเรียนให้มีความเข้าใจในวรรณคดีอย่างถ่องแท้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ผู้วิจัยเชื่อว่าการพัฒนา ให้นักเรียนได้รู้จักคิด และพิจารณาลักษณะต่างๆ ของวรรณคดีในทุกมิติแล้วจะทำให้นักเรียนเข้าถึงสุนทรียะและแง่งามของวรรณคดีได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนารูปแบบการสอนวิชาภาษาไทยที่เน้นกระบวนการคิดร่วมกับสื่อการสอนมัลติมีเดีย โดยเชื่อว่าจะเป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้แก่เยาวชนได้เป็นลำดับต่อไป

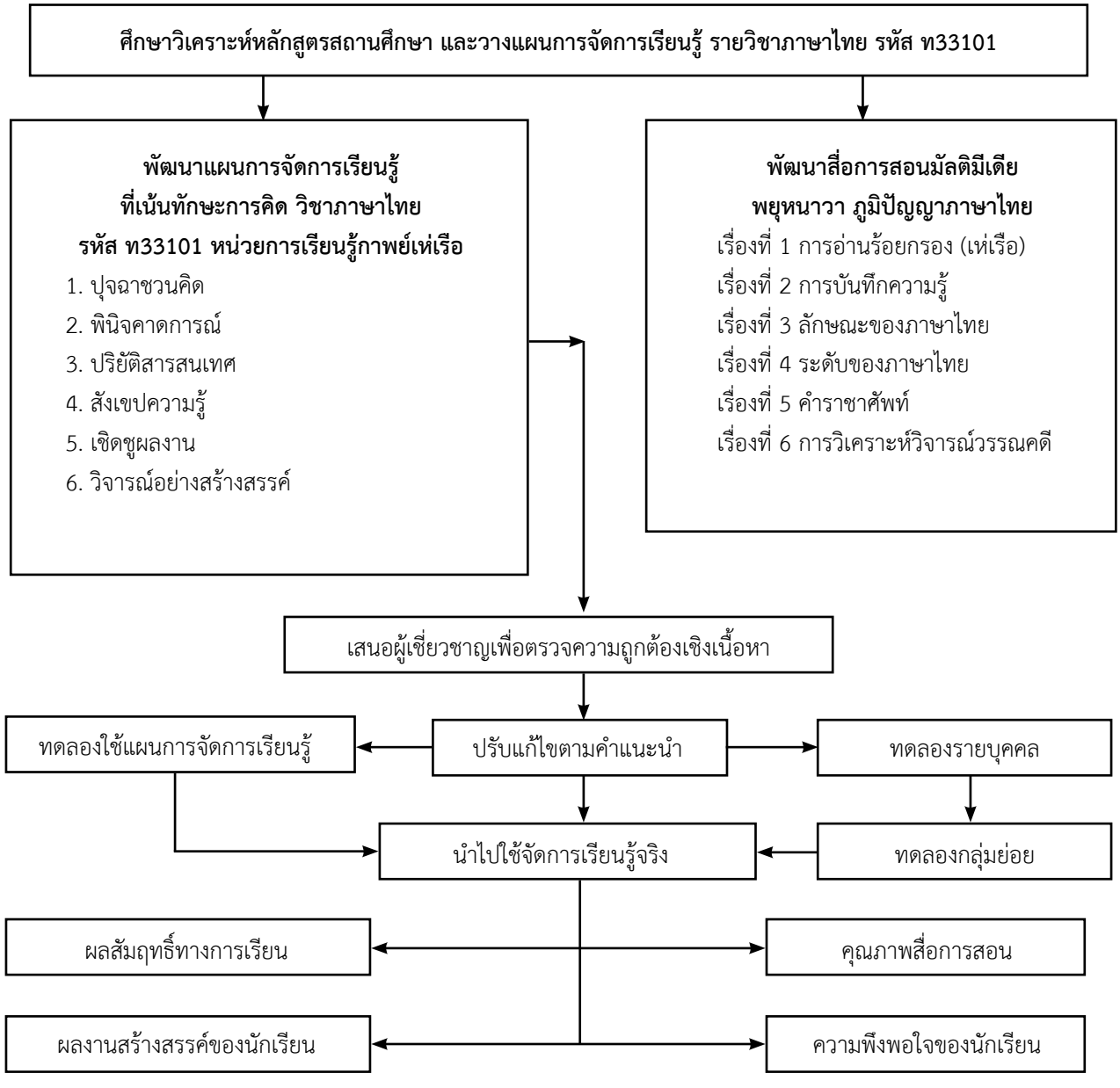
วัตถุประสงค์

1. พัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (80/80)

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการคิดร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดร่วมกับสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1) ประชากร เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1-6/3 ที่เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน หน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่เรือ โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 66 คน

1.2) กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ที่เรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐานหน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่เรือ โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 14 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

2) ตัวแปรที่ศึกษา

2.1) ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1) สื่อมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวาภูมิปัญญาภาษาไทย”

2.2) ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.2.2) ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียน ที่มีต่อการเรียนรู้

3) ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาทดลอง 16 คาบ สัปดาห์ละ 2 คาบ (คาบละ 45 นาที) เป็นเวลา 8 สัปดาห์

4) เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ทดลองเป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทยพื้นฐาน รหัส ท33101 หน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่เรือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คาบ คาบละ 45 นาที มาตรฐานที่ ท1.1 ม 6.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและร้อยกรองได้ไพเราะ เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน มาตรฐาน ที่ ท 2.1 ม 6.7 บันทึกศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม มาตรฐานที่ ท 4.1 ม 6.1 อธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษาและลักษณะของภาษา มาตรฐานที่ ท 4.1 ม 6.3 ใช้ภาษาเหมาะสมกับโอกาส กาลเทศะ และบุคคล รวมทั้งคำราชาศัพท์อย่างเหมาะสม มาตรฐานที่ ท 5.1 ม 6.3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรม ในฐานะที่เป็นมรดกของชาติ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาไว้ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่เรือ

1. การอ่านออกเสียงร้อยกรอง (กาพย์เห่เรือ)
2. การเขียนบันทึกความรู้และอ้างอิงข้อมูล
3. ธรรมชาติของภาษา
4. ระดับของภาษา
5. คำราชาศัพท์
6. การวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดี

5) รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการ/เชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้รูปแบบ One group pretest-posttest design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 26-23) เป็นกระบวนการแก้ปัญหาหรือบรรลุเป้าหมายการพัฒนาโดยการทำวิจัยและการทดลองควบคู่กันไป มีรูปแบบดังนี้ อ้างถึง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ : 2543)

T_1	X	T_2

T_1 แทนการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

X แทนการเรียนด้วยรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการคิด ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” (Experiment)

T_2 แทนการทดสอบหลังการเรียนด้วยรูปแบบการสอน ที่เน้นกระบวนการคิด ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” (Posttest)

6) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

6.1) สื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย”

6.2) แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่เรือ

6.3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6.4) แบบสำรวจความพึงพอใจของนักเรียน

7) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

7.1) การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะการคิด วิชาภาษาไทยพื้นฐาน รหัส ท 33101 หน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่เรือ

7.1.1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติรัชมังคลาภิเษก พุทธศักราช 2552 ฉบับที่ 1 สาระสำคัญหลักสูตร และฉบับที่ 2 โครงสร้างและคำอธิบายรายวิชา

7.1.2) ศึกษาเอกสารตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน หน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่เรือที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตร จำนวน 16 คาบ ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านออกเสียงร้อยกรอง (กาพย์เห่เรือ) 3 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การเขียนบันทึกความรู้และอ้างอิงข้อมูล 3 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ธรรมชาติของภาษา 2 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ระดับของภาษา 3 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 คำราชาศัพท์ 2 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดี 3 คาบ

7.1.3) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหา 2 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

7.1.4) ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาก่อนนำไปใช้จัดการเรียนรู้ต่อไป

7.2) สื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวาภูมิปัญญาภาษาไทย”

7.2.1) ศึกษาตำรา เอกสารที่เกี่ยวกับการสร้างสื่อการเรียนการสอน

7.2.2) จัดทำสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวาภูมิปัญญาภาษาไทย” รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน หน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่เรือ จำนวน 16 คาบ ที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

7.2.3) นำสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวาภูมิปัญญาภาษาไทย” เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของสื่อการสอน

7.2.4) ปรับปรุงแก้ไขสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำสื่อการสอนประกอบเสียงที่แก้ไขแล้วไปทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:1) ได้ค่าเฉลี่ย = 81.65/86.66 และทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:4) ได้ค่าเฉลี่ย = 85.47/88.11 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

7.2.5) นำสื่อการสอนมัลติมีเดียชุด“พยุหนาวาภูมิปัญญาภาษาไทย” ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 14 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

7.3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

7.3.1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ และมาตรฐานและตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

7.3.2) จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ และเขียนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน โดยเป็นข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 75 ข้อ

7.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับแบบทดสอบ ได้ข้อสอบที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC ตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไปจำนวน 40 ข้อ) เพื่อนำไปใช้ในการทดสอบต่อไป

7.3.4) นำข้อสอบไปทดลองใช้ เพื่อหาความเชื่อมั่นและอำนาจจำแนก โดยใช้สูตร KR. 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน และไปใช้ในการทดสอบจริง

7.4) แบบสำรวจความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย”

7.4.1) ศึกษาเอกสารตำราที่เกี่ยวกับการเขียนแบบสอบถาม และการตั้งข้อคำถามของแบบสอบถาม ได้ข้อคำถามจำนวน 34 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก จำนวน 3 ท่าน พิจารณาเพื่อหาความสอดคล้อง

7.4.2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ คอร์นบาค ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

7.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีคุณภาพเหมาะสมไปใช้ในการทดลองต่อไป

8) สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ กาพย์เห่เรือ โดยทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent)

9) สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมาย ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ย่อ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	นักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\overline{X}1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนฝึก
$\overline{X}2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังฝึก
$S.D._1$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนฝึก
$S.D._2$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนหลังฝึก
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบ
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติ

10) การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล “การพัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” วิชาภาษาไทยพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก” ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลทางสถิติดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ปรากฏผลตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์โดยเฉลี่ย 88.56/90.17 ซึ่งมีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังตาราง

ตาราง ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนมัลติมีเดียชุด“พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 80/80

สื่อการสอนประกอบเสียง	นักเรียน	คะแนนรวม	คะแนนที่ได้	$\overline{X}$	SD.	ประสิทธิภาพ
ระหว่างเรียน (กระบวนการ)	14	30	372	26.57	1.60	E1=88.56
หลังเรียน (ผลลัพธ์)	14	40	505	36.07	2.00	E2=90.17

2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” จากข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนวิชาภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่เรือ

โดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ปรากฏว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 ดังตาราง

ตาราง คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย จำนวน 14 คน

n (คน)	คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน(40)		คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน(40)		t-stat	p value (0.05)
	$\overline{X}_1$	S.D.$_1$	$\overline{X}_2$	S.D.$_2$		
14	11.92	4.64	36.07	2.09	**2.97***	**0.00**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ความพึงพอใจของนักเรียน ที่เรียนวิชาภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่เรือ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดร่วมกับสื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ผลปรากฏว่า นักเรียนมีความพึงพอในระดับมากทุกข้อในภาพรวม ($\overline{X}$ = 3.66, S.D.= 0.02) จำแนกรายข้อดังนี้

3.1. นักเรียนมีความเห็นว่าสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุดพยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย มีความน่าสนใจในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.64, S.D. = 0.50)

3.2. นักเรียนมีความเห็นว่าสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.71, S.D.= 0.47)

3.3. นักเรียนมีความเห็นว่าสื่อการสอนมัลติมีเดียชุด พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย ทำให้นักเรียนเข้าใจความเป็นมาของวรรณคดีเรื่องกาพย์เห่เรือในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.57, S.D.= 0.51)

3.4. นักเรียนมีความเห็นว่าสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย มีความชัดเจนและเข้าใจง่ายในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.71, S.D. = 0.47) ดังปรากฏในตาราง

ตาราง ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดียชุด พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย

ประเด็นความคิดเห็น	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	รวม
$\overline{X}$	3.64	3.71	3.57	3.66	3.66
S.D.	0.50	0.47	0.51	0.47	0.02

ผลการวิจัย

1) สื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวาภูมิปัญญาภาษาไทย” มีประสิทธิภาพ (E1/E2 = 88.56/90.17) ตามเกณฑ์คุณภาพ 80/80

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) นักเรียนมีความพอใจ ต่อสื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ในระดับในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.66, S.D. = 0.02)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 6 โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. สื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” มีประสิทธิภาพ 80/80 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสื่อการสอนที่สร้างขึ้น ผ่านกระบวนการในการสร้างและพัฒนาตามหลักการในการผลิตสื่อการสอน เริ่มจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาสื่อการสอน มีการวิเคราะห์บทเรียนและวิเคราะห์ผู้เรียน พิจารณาความสอดคล้องของสื่อการสอนกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดของนักเรียน จากนั้นพัฒนาสื่อการสอนโดยใช้กระบวนตามหลักการสร้างและพัฒนาสื่อการสอน สร้างสื่อการสอนให้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับรูปแบบการสอน มีการวางแผนเป็นลำดับขั้นตอน แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบและให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ทำให้สื่อที่พัฒนาขึ้นมีความสมบูรณ์ทั้งรูปแบบ เนื้อหา และส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน

หลังจากจัดทำสื่อการสอนแล้ว ผู้วิจัยได้นำสื่อที่สร้างขึ้นไปนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เชิงเนื้อหาจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการผลิตสื่อ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย ตลอดจนนักวิชาการทางภาษาไทย และได้มีการทดลองใช้สื่อการสอนกับนักเรียนทั้งการทดสอบรายบุคคล ทดสอบแบบกลุ่มย่อย และใช้ทดลองจริง ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพ = 88.56/90.17 ตามลำดับ สอดคล้องกับทฤษฎีการสอน 9 ขั้นตอน ของกานเย่

2. หลังการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการคิด ร่วมกับสื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ย = 36.07 สูงกว่าก่อนเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ย = 11.92 (สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสื่อรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการคิด ที่มีขั้นตอนในการสอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ปุจฉาชวนคิด 2) พินิจคาดการณ์ 3) ปริยัติสารสนเทศ 4) สังเขปความรู้ 5) เชิดชูผลงาน และ 6) วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์นั้น ทุกขั้นตอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิด การจัดกิจกรรมการสอนเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการระดมสมองเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง จากนั้นนักเรียนนำผลงานการศึกษาค้นคว้าของกลุ่มมานำเสนอ (เชิดชูผลงาน) และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความเห็น (วิพากษ์ วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์) เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย จึงทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดได้อย่างเต็มที่ เพราะสื่อการสอนจะช่วยให้ครูผู้สอนนั้นมั่นใจว่านักเรียนจะได้รับสาระสำคัญจากบทเรียนได้ครบถ้วน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดอาจทำให้กิจกรรมการเรียนรู้นั้นเปลี่ยนไปตามสถานการณ์นั่นเอง

นอกจากนี้สื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ยังมีเนื้อหาตรงกับความสนใจของนักเรียน มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ ทำให้เข้าใจง่ายและมีการอธิบายความรู้ถูกต้องให้นักเรียนได้ฟัง อีกทั้งยังมีภาพการ์ตูนต่างๆ ประกอบการอธิบาย ทำให้นักเรียนเข้าใจสาระการเรียนรู้ได้อย่างง่ายดาย ซึ่งไม่มีในหนังสือเรียน สอดคล้องกับ (สุกัญญา ชายเรียน : 2550) ที่พัฒนาสื่อบทเรียนโปรแกรม Power Point เรื่องการลำเลียงสารผ่านเซลล์ โดยผลการวิจัยพบว่า หลังการวิจัยนักเรียนมีผลการเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 80 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 3. ความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดียชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ในภาพรวมระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสื่อการสอนมัลติมีเดียชุด“พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน เร้าให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับกนกวรรณ สายะบุตร (2547, หน้า 78) ที่กล่าวว่าการเรียนโดยใช้สื่อการสอนที่มีคุณภาพนั้นช่วยให้บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ไม่เคร่งเครียด ผู้เรียนสามารถทบทวนซ้ำไปมาได้ ในกรณีที่ยังไม่เข้าใจบทเรียน ผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำระหว่างจัดการเรียนรู้เท่านั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสบายใจ และพอใจในการเรียน

ข้อเสนอแนะ

ควรขยายเนื้อหาที่นักเรียนเรียนรู้ให้เพิ่มขึ้น โดยสร้างสื่อการสอนที่ครอบคลุมเนื้อหาที่กว้างขึ้น เพราะจากการสังเกตพบว่านักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ต่างกัน นักเรียนบางคนเรียนรู้ได้รวดเร็ว แต่นักเรียนบางคนจำเป็นต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ ดังนั้น ควรมีสื่อการสอนที่มีเนื้อหาที่ครอบคลุมเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถและความสนใจในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้สื่อการสอนประกอบเสียง

การนำผลการวิจัยไปใช้

ผลของการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” วิชาภาษาไทยพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ทำให้ครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งหากครูผู้สอนมีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพจะสามารถทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียน สนุกสนานกับการเรียนรู้และมีบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี นำไปสู่ผลการเรียนที่ดีตามไปด้วย

ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์มีบทบาทในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ครูผู้สอนสามารถใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการผลิตสื่อการสอนได้

อย่างหลากหลาย อีกทั้งผู้เรียนเองก็มีความชื่นชอบการเรียนรู้ด้วยสื่อที่ผลิตขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมทักษะการใช้คอมพิวเตอร์แก่นักเรียนทำให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอันจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ สายะบุตร. (2547).**"การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล".** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน สาขาการสอนวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551) .**หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติรัชมังคลาภิเษก. (2552). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติรัชมังคลาภิเษก พุทธศักราช 2552 ฉบับที่ 1 สาระสำคัญหลักสูตร.** นนทบุรี : พี.พี.เอส. กิจเจริญ จำกัด.

_____. (2552). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติรัชมังคลาภิเษก พุทธศักราช 2552 ฉบับที่ 2 โครงสร้างและคำอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้.** นนทบุรี : พี.พี.เอส. กิจเจริญ จำกัด.

กิดานัน มลิทอง. (2535). **เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาโสตทัศนศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัตสุณี สินธุสิงห์. (2532). **วรรณคดีทัศนา.** กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, หม่อมหลวง . (2518). **แนะแนวทางการศึกษาวรรณคดี**. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตการพิมพ์.

ปริญญา ปั้นสุวรรณ์. (2553). **"การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ 2 กับแบบปกติ"**. นครปฐม : วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร,

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทริโรฒประสานมิตร.

มัชฌากานต์ เผ่าสวัสดิ์. (2553). **"การพัฒนาสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ วิชาการศึกษาวงจรและซ่อมบำรุงไมโครคอมพิวเตอร์ เรื่องหน่วยประมวลผลกลาง สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ (คณะศึกษาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ).** ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์,

วัฒนะ บุญจับ. (2547). **การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2558). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O – NET) ปีการศึกษา 2557.** ม.ป.ท.

สุกัญญา ชายเรียน. (2550). **"การพัฒนาสื่อบทเรียนโปรแกรม Power Point เรื่องการลำเลียงสารผ่านเซลล์".** โรงเรียนศรีลาจารย์พิพัฒน์.

สุภัทรา บุญยิ่ง.(2551). **"กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น โดยใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์เพาเวอร์พอยต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีแก้วประชาสรรค์ จังหวัดยโสธร"**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

the causal relationship model of in the world class standard school effectiveness under the office of the basic education commission

ราชภูมิ พฤฑฒิกุล[1)], สมุทร ชำนาญ[2)], สมพงษ์ ปั้นหุ่น[3)]
[1)]นักศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
[2)]อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
[3)]อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมดุษฎีบัณฑิตสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Ratchapoom Pruettikul[1)], Samut Chamnan[2)], Sompong Punghun[3)]
[1)]Doctoral Student ,Major Of Education Administration. Faculty Of Education.burapha University,
[2)]Advisors , Major Of Education Administration. Faculty Of Education. Burapha University,
[3)]Co-Advisor, Major Of Measure And Evaluate. Faculty Of Education. Burapha University,

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 555 คน จากโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ส่วนการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันใช้โปรแกรม LISREL ผลการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คุณภาพการสอนของครูส่งผลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคุณภาพชีวิตการทำงานของครู การสื่อสารภายในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิต ยกเว้นตัวแปรคุณภาพชีวิตการทำงานของครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีดัชนีเป็นไปตามเกณฑ์ คือ ค่าไค-สแควร์ = 239.0 df = 210 ค่า GF I= 0.96 ค่า p-value = 0.08 ค่า AGF I= 0.94 ค่า SRMR = 0.01 ค่า RMSEA = 0.01 ค่า CFI = 1.0

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ/ประสิทธิผล/โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา/สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The objectives of this research were to develop the causal relationship model of school effectiveness in the world class standard schools, and to validate the causal relationship model of school effectiveness in the world class standard schools to the empirical data. The participants consisted of 555 administrators and teachers drawn by using the stratified random sampling technique. The instruments were three sets of five rating scale questionnaires. The data was analyzed by using descriptive statistics. The linear structural relationship model and the confirmatory factor were analyzed by LISREL Program. The findings revealed that levels of the effectiveness in world class standard schools ranged from Transformational Leadership directly and indirectly affected with statistical significance. Quality of Teaching directly affected with statistical significance. Quality of Work Life, communication, management directly affected with no statistical significance, except Quality of Work Life indirectly affected with statistical significance. The

modal validation results showed that the causal relationship of effectiveness in world class schools was fit for the empirical data. (x2= 239.0 df = 210 GFI= 0.96 p-value = 0.08 AGFI= 0.94 SRMR = 0.01 RMSEA = 0.01 CFI = 1.0)

Keywords : the causal relationship / effectiveness / the world class standard schools / the Office of the Basic Education Commission

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อการศึกษา เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร โดยด้านสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงเอกลักษณ์และภาษา ด้านวัฒนธรรมเกิดจากการซึมซับวัฒนธรรมสากลมากขึ้น วัฒนธรรมโลกใหม่เป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะพึ่งพาอาศัยกัน มีมาตรฐานและแบบแผนเดียวกันมากขึ้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับชุมชนโลกบนพื้นฐานของศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมกัน มีความสามารถในการแข่งขันและร่วมมือกับประชาคมโลกได้ต่อเมื่อมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษา ให้สามารถพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน มีคุณภาพสูงขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ทันต่อสภาวการณ์โลก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ดังนั้น โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับยุคสมัย การศึกษาจึงต้องปรับให้สอดคล้องกับสังคมโลกกับทิศทางของประเทศไทย ด้านการศึกษาสู่การเปิดกว้างของการเรียนรู้แบบไร้พรมแดนภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (Asean Free Trade Area [AFTA]) ที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนในทุกโรงเรียนมีคุณภาพเท่าเทียมกันและเป็นมาตรฐานสากล จึงมีการจัดการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิม 5 ประการ ได้แก่ 1) ความเป็นเลิศทางวิชาการ 2) มีความสามารถในการสื่อสาร 3) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 4) ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน 5) ความเป็นพลเมืองดีในด้าน ความร่วมมือด้านการศึกษากับประชาคมโลกความร่วมมือกับสหประชาชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นพลโลกมีศักยภาพทัดเทียมกับนานาประเทศ เป็นเยาวชนไทยรุ่นใหม่ เป็นผู้ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ สามารถสื่อสารได้สองภาษาล้ำหน้าในทางความคิด สามารถผลิตงานได้อย่างสร้างสรรค์และมีจิตร่วมรับผิดชอบในสังคมโลก โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) โดยมุ่งหวังที่จะให้โรงเรียนได้พัฒนาต่อยอดคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ มีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ตลอดจนการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมโลกได้อย่างสันติ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน สำนักวิชาการและมาตรฐาน (2551) สภาพดังกล่าวข้างต้นส่งผลทำให้เยาวชนไทยเติบโตท่ามกลางสังคมโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีและสติปัญญาของมนุษย์ เมื่อคำนึงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและองค์ความรู้มหาศาลที่กำลังถูกสร้างขึ้น นักเรียนจำเป็นต้องมีทักษะที่จำเป็นเพื่อเผชิญความเปลี่ยนแปลงและใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่า ข้อเสนอจากงานวิจัยของ EnGauge 21 ด้วยการนำเสนอทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต การเรียนรู้ และการทำงานในยุคเทคโนโลยี ผลการดำเนินงาน อุปสรรค ปัญหา หากโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ผ่านมามีอะไรบ้าง เชื่อมโยงสู่การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสื่อสาร และตัวแปรอื่นๆ ตามแนวคิดที่ส่งผลต่อประสิทธิผล คุณวุฒิ คนฉลาด (2549) การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นเทคนิคที่ยอมรับ กันอย่างกว้างขวาง โดยหลักการ คือ มุ่งให้สมาชิกในองค์การมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม ให้ทุกคนมีส่วนร่วม งานจึงประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพจากสภาพปัญหาและความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้นำเสนอไปในข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล ที่จะประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คุณภาพชีวิตในการทำงาน คุณภาพการสอนของครู การสื่อสารภายในโรงเรียน และการจัดการศึกษาเทียบเคียงมาตรฐานสากล ด้วยการวิเคราะห์สถิติขั้นสูง (LISREL) เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งสู่ความสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล ผู้วิจัยได้คัดสรรตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล ดังนี้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารภายในโรงเรียน คุณภาพการสอนของครู คุณภาพชีวิตในการทำงาน และการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล โดยได้นำมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดร่วมกับทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ที่อยู่ในโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 373 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประมาณ 555 คน จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage - Sampling) จากนั้นสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการตรวจสอบความถูกต้อง หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และนำมาเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ส่งจดหมายไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตทุกจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นต้นสังกัดควบคุมกำกับโรงเรียนมาตรฐานสากล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมา รับกลับคืนมา 483 ฉบับ จากแบบสอบถามที่ส่งไปประมาณ 555 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.03 แล้วทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละตอนเพื่อนำคะแนนไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวกับตัวแปรตาม และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

ประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ย 4.34 รองลงมา คือ ความสามารถในการพัฒนาเจตคติทางบวก มีค่าเฉลี่ย 4.27 ส่วนค่าเฉลี่ยตัวแปรที่มีค่าต่ำสุด คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.15 เท่ากัน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การคำนึงถึงเอกบุคคล มีค่าเฉลี่ย 4.21 รองลงมา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ มีความเฉลี่ย 4.15 ถัดมา คือ การกระตุ้นเชาว์ปัญญา มีค่าเฉลี่ย 4.13 ส่วนค่าเฉลี่ย ตัวแปรที่มีค่าต่ำสุด คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยที่ 3.98

การสื่อสารภายในโรงเรียน ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้ข้อมูลที่ไม่บิดเบือน มีค่าเฉลี่ย 4.14 และการไหลเวียนของข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 4.11

คุณภาพการสอนของครู ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ คือ เจตคติต่อการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.46 รองลงมา คือ บุคลิกภาพของครู มีค่าเฉลี่ย 4.42 ถัดมา คือ ความสามารถด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.29 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา และการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.27 เท่ากัน

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน มีค่าเฉลี่ย 4.31 รองลงมา คือ สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.23 ถัดมา คือ ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 4.10 ส่วนค่าเฉลี่ยตัวแปรที่มีค่าต่ำสุด คือ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.07 และการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักสูตรสากลและกระบวนการเรียนรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีวินัยมีค่าเฉลี่ย 4.21 เท่ากัน รองลงมา คือ การใช้เทคโนโลยีในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.20 ถัดมา คือ ใช้ภาษากลางในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.17 ถัดมา คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาห้องเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.08 ถัดมา คือ พัฒนาครูโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย 3.95 ส่วนค่าเฉลี่ยตัวแปรที่มีค่าต่ำสุด คือ การฝึกอบรมและการพัฒนาคุณภาพครู มีค่าเฉลี่ย 3.92

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ด้านประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา มีค่าเป็นบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า และมีสัมประสิทธิ์เส้นทางระดับที่ยอมรับได้ โดยด้านประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล นั้นองค์ประกอบที่สำคัญคือ ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียนมีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.90 รองลงมา คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนมีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.89 ความสามารถในการพัฒนา

เจตคติทางบวกมีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.81 และลำดับสุดท้าย คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งมีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.53 ผู้วิจัยได้ปรับโมเดลการวัดจนค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดลได้จนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเป็นอย่างดี โดยมี Chi-Square = 3.50 df = 2 p-value = 0.17 RMSEA = 0.03 ซึ่งถือเป็นค่ามาตรฐานสูงสุด แสดงว่าโมเดลการวัดสัมประสิทธิ์เส้นทางเชิงยืนยันของตัวแปร ด้านประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา มีค่าเป็นบวกมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และมีสัมประสิทธิ์เส้นทางระดับที่ยอมรับได้ โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั้นสัมประสิทธิ์เส้นทางที่สำคัญ คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมี สัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.94 รองลงมา คือ การกระตุ้นทางปัญญา มีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.93 การสร้างแรงบันดาลใจมีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.85 โดยมีการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์อยู่ในลำดับสุดท้าย ซึ่งมีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.40 และผู้วิจัยได้ปรับโมเดลการวัดจนค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดล ได้จนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเป็นอย่างดี Chi-Square = 1.07 df = 1 p – value = 0.29 RMSEA = 0.01 ซึ่งถือเป็นค่ามาตรฐานสูงสุด แสดงว่าโมเดลการวัดสัมประสิทธิ์เส้นทางเชิงยืนยันของตัวแปรด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ด้านการสื่อสารของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา มีค่าเป็นบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และมีสัมประสิทธิ์เส้นทางระดับที่ยอมรับได้ โดยมีสัมประสิทธิ์เส้นทางของการให้ข้อมูลที่ไม่บิดเบือน และการไหลเวียนของข้อมูล เท่ากับ 0.94 และ 0.91 ตามลำดับ และผู้วิจัยได้ปรับโมเดลการวัดจนค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดลได้จนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเป็นอย่างดี โดยมีค่า Chi-Square = 0.00 df = 0 p–value = 1.00 RMSEA = 0.00 ซึ่งถือเป็นค่ามาตรฐานสูงสุดแสดงว่าโมเดล วัดองค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรด้านการสื่อสาร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ด้านคุณภาพการสอนของครูของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา มีค่าเป็นบวกมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และมีสัมประสิทธิ์เส้นทางระดับที่ยอมรับได้ โดยคุณภาพการสอนของครูนั้นสัมประสิทธิ์เส้นทางที่สำคัญ คือ องค์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา มีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.92 รองลงมา คือ เจตคติต่อการสอน มีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.85 การจัดการเรียนการสอน มีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.84 ความสามารถด้านการวัดและการประเมินผล มีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.78 โดยบุคลิกภาพของครู อยู่ในลำดับสุดท้ายซึ่งมีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.67 และผู้วิจัยได้ปรับโมเดลการวัดจนค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดลได้จนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเป็นอย่างดี โดยมีค่า Chi-Square = 0.04 df = 1 p-value = 0.83 RMSEA = 0.00 ซึ่งถือเป็นค่ามาตรฐานสูงสุดแสดงว่าโมเดลวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรด้านคุณภาพการสอนของครูมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ด้านคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษามีค่าเป็นบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยมีสัมประสิทธิ์เส้นทางระดับที่ยอมรับได้ โดยคุณภาพชีวิตในการทำงานนั้นสัมประสิทธิ์เส้นทางสำคัญ คือ สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพมีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.89 รองลงมา คือ ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน มีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.83 ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงานมีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.81 โดยมีค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม อยู่ในลำดับสุดท้ายซึ่งมีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.72 ผู้วิจัยได้ปรับโมเดลการวัดจนค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของแบบจำลองได้จนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเป็นอย่างดี โดยมีค่า Chi-Square = 0.02 df = 1 p-value = 0.88 RMSEA = 0.00 ซึ่งถือเป็นค่ามาตรฐานสูงสุด แสดงว่าโมเดลการวัดองค์ประกอบ เชิงยืนยันของตัวแปรด้านปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ด้านการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา มีค่าเป็นบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และมีสัมประสิทธิ์เส้นทางระดับที่ยอมรับได้โดยการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลนั้นสัมประสิทธิ์เส้นทางที่สำคัญ คือ การใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลที่สมดุลกับทุกฝ่าย มีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.89 รองลงมา คือ การมีวินัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.87 การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ทักษะพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ที่สมดุลเพื่อสร้างปัญญา มีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.87 การใช้ภาษากลางในการจัดการเรียนการสอนมีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.80 การพัฒนาครูโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.78 การฝึกอบรมและพัฒนาคุณภาพครู มีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.76 โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาห้องเรียนอยู่ในลำดับสุดท้าย ซึ่งมีสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.75 ผู้วิจัยได้ปรับแบบจำลองการวัด จนค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดลได้จนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเป็นอย่างดี โดยมีค่า Chi-Square = 8.39 df = 8 p – value = 0.39 RMSEA = 0.01 ซึ่งถือเป็นค่ามาตรฐานสูงสุด แสดงว่าโมเดลการวัดสัมประสิทธิ์เส้นทางเชิงยืนยันของตัวแปรด้านการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าสัมประสิทธิ์เส้นทางหรือตัวแปรสังเกตได้ ในแต่ละตัวแปรแฝงของโมเดลสมมติฐานการวิจัย ถือเป็นสัมประสิทธิ์เส้นทางที่แท้จริง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการ	เกณฑ์การประเมิน	ค่าสถิติจากการปรับ
p-value	< 0.05	0.00
Relative Chi-square	ผลหารด้วย df < 5	573.23/288=1.99
GFI (Goodness of fit Index)	> 0.90	0.91
AGFI (Adjusted GFI)	> 0.90	0.89
RMR (Root Mean Squared Residual)	เข้าใกล้ 0	0.47
RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)	< 0.05	0.04
NFI (Normed fit Index)		
NNFI (Non-NFI)	> 0.90	0.96
CFI (Comparative Fit Index)	เข้าใกล้ 1	0.98
SRMR (Standardized RMR; Fitted Residuals Matrix)	เข้าใกล้ 1	0.98
IFI (Incremental Fit Index)	< 0.05	0.04
CN (Critical N)	> 0.90	0.98
	> 200	398.32

จากการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสมมติฐานการวิจัย เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ตัวแปรที่สังเกตได้ในแต่ละตัวแปรแฝงของโมเดลตามสมมติฐานการวิจัยเป็นตัวชี้วัดจริงตามกรอบความคิดในการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับโมเดลการวัด แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแต่ละตัวแปร พบว่า เส้นอิทธิพลบางเส้นมีค่าติดลบ และไม่มีค่านัยสำคัญทางสถิติ เช่น เส้นอิทธิพลจากตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปยังตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน เส้นอิทธิพลจากตัวแปรคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ไปยังตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน เส้นอิทธิพลจากตัวแปรการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล ไปยังตัวแปรประสิทธิผล และเส้นอิทธิพลจากตัวแปรการสื่อสารภายในโรงเรียนไปยังตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืน พบว่า การทดสอบค่าไค-สแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยมีค่าเท่ากับ 573.23 df = 288, p-value = 0.00 ค่า RMR เท่ากับ 0.47 ค่า SRMR มาตรฐานเท่ากับ 0.04 ค่า GFI เท่ากับ 0.91 ค่า CFI เท่ากับ 0.98 ซึ่งมีค่าดัชนีในภาพรวมส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ปรับโมเดลเพื่อให้ค่าดัชนีความกลมกลืนของรูปแบบ (Modification) โดยอาศัยความรู้ทางทฤษฎี ประกอบกับคำแนะนำของโปรแกรมโดยใช้ดัชนีตัวแปร (Modification Indices) และหลังจากปรับรูปแบบการวัดจนค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของรูปแบบ ได้จนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(ที่ปรับ)

รายการ	เกณฑ์การประเมิน	ค่าสถิติจากการปรับ
p-value	< 0.05	0.082
Relative Chi-square	ผลหารด้วย df < 5	239.0/210 = 1.13
GFI (Goodness of fit Index)	> 0.90	0.96
AGFI (Adjusted GFI)	> 0.90	0.94
RMR (Root Mean Squared Residual)	เข้าใกล้ 0	0.00
RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)	< 0.05	0.01
NFI (Normed fit Index)	> 0.90	1.0
NNFI (Non-NFI)	เข้าใกล้ 1	1.0
CFI (Comparative Fit Index)	เข้าใกล้ 1	1.0
SRMR (Standardized RMR; Fitted Residuals Matrix)	< 0.05	0.01
IFI (Incremental Fit Index)	> 0.90	1.0
CN (Critical N)	> 200	513.66

สรุปได้ว่า แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปรับ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ = 239.0 df = 210 ค่า GFI = 0.96 ค่า p-value = 0.08 ค่า AGF I = 0.94 ค่า SRMR = 0.01 ค่า RMSEA = 0.01 ค่า CFI = 1.0 ตัวแปรทั้งหมดในรูปแบบที่ปรับแล้วมี 6 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คุณภาพการสอนของครูส่งผลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคุณภาพชีวิตการทำงานของครู การสื่อสารภายในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิต ยกเว้นตัวแปรคุณภาพชีวิตการทำงานของครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืน ซึ่งมีค่าดัชนีในภาพรวมส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ค่าไค-สแควร์ มีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเท่ากับ 1267.45 df = 288, p-value = 0.00 ค่า RMR เท่ากับ 0.02 ค่า SRMR มาตรฐานเท่ากับ 0.04 ค่า GFI เท่ากับ 0.83 ค่า CFI เท่ากับ 0.98 ดังนั้น แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสมมติฐานการวิจัย เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ตัวแปรที่สังเกตได้ในแต่ละตัวแปรแฝงของโมเดลตามสมมติฐานการวิจัยเป็นตัวชี้วัดจริงตามกรอบความคิดในการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับโมเดลการวัด แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแต่ละตัวแปร พบว่า เส้นอิทธิพลบางเส้นมีค่าติดลบและไม่มีค่านัยสำคัญทางสถิติ

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (แบบที่ปรับ) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ค่าไค-สแควร์ = 239.0 df = 210 ค่า GFI= 0.96 ค่า p-value = 0.08 ค่า AGFI= 0.94 ค่า SRMR = 0.01 ค่า RMSEA = 0.02 ค่า CFI = 1.0 ตัวแปรทั้งหมดในรูปแบบที่ปรับแล้ว มี 6 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คุณภาพการสอนของครู ส่วนคุณภาพชีวิตการทำงานของครู การสื่อสารภายในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีไม่มีนัยสำคัญทางสถิต และตัวแปรคุณภาพชีวิตการทำงานของครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรคุณภาพการสอนของครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จากผลการวิเคราะห์ตัวแปรนี้ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกตัว แสดงให้เห็นว่า การคำนึงถึงเอกบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา และการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีผลอย่างมากต่อประสิทธิผลของโรงเรียนโดยผู้บริหารให้ครูมีความสำคัญมาเป็นอันดับแรกเพื่อช่วยให้เกิดการกระตุ้นในงานแล้วสนับสนุนส่งเสริมให้งานนั้นมีคุณค่า ซึ่งช่วยทำให้เกิดการสร้างสรรค์คิดสิ่งใหม่ ๆ และผู้นำยังเป็นศูนย์รวมจิตใจให้มุ่งไปสู่เป้าหมายรวมไปถึงทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้บริหารมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารโรงเรียนที่จะต้องแสดงบทบาทในการบริหาร โดยกำหนดพฤติกรรมของครูและบุคลากร กำหนดแผนงานทิศทาง ในการปฏิบัติงานบทบาทของผู้บริหารที่ได้ปฏิบัติการ เพื่อโรงเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิผล Sergiovanni (1988) ผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าเป็นบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระดับที่ยอมรับได้ สอดคล้องกับ Solomon (2007) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมต้น ความผูกพันของครู ประสิทธิภาพของครู Onge (2009) ศึกษาพฤติกรรมการบริหารแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามการรับรู้ของครูใหญ่ในโรงเรียนเทคนิคตามทฤษฎีของ Leithwood’s ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาบุคลากรและการออกแบบองค์กรใหม่ซึ่งเชื่อว่าจะสัมพันธ์กับการเพิ่มคะแนนสอบของนักเรียน พบว่า การสร้างวิสัยทัศน์ การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดความคาดหวังที่สูง การสนับสนุนปัจเจกบุคคล การกระตุ้นทางปัญญาการเป็นแบบอย่างในการสร้างจุดเด่นและคุณค่า การสร้างวัฒนธรรมสร้างสรรค์ของโรงเรียนและการส่งเสริมการตัดสินใจ เป็นสิ่งที่ช่วยการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2. คุณภาพการสอนของครู จากผลการวิเคราะห์ ตัวแปรนี้ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกตัว แสดงให้เห็นว่า เจตคติต่อการสอน บุคลิกภาพของครู ความสามารถด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และองค์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับมาก ดังนั้น คุณภาพการสอนของครูเป็นสิ่งที่มีความ

สำคัญอย่างยิ่ง ต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เนื่องจากครูต้องทุ่มเทเสียสละอย่างมาก และมีความรัก ความศรัทธาในอาชีพ รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณครูและเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่มีอคติในการสอน มีการนำเสนอรูปแบบใหม่ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและประเมินตามสภาพจริง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเป็นหลัก ครูจำต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญเป็นอย่างมากในการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539) คุณภาพการสอนเป็นการสอนที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญที่อำนวยให้คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงในรูปแบบทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียนของ Bloom (1976) ที่กล่าวว่า คุณภาพการสอนเป็นหัวใจที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับ Klausmeier & Goodwin (1968) ได้เน้นว่าความสำเร็จตามเป้าหมายในการเรียนของผู้เรียนขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้สอน ได้แก่ การมีสติปัญญาและความรู้ดี จิตใจดี มีทัศนคติที่ดีต่องาน มีอายุที่เหมาะสม ได้สอนตามความถนัดของตน

3. การสื่อสารภายในโรงเรียน จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ตัวแปรนี้ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกตัว แสดงให้เห็นว่าการให้ข้อมูลที่ไม่บิดเบือน และการไหลเวียนของข้อมูล อยู่ในระดับมาก ดังนั้น การสื่อสารเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก ทำให้สื่อความหมาย ความเข้าใจระหว่างกันได้ และมีการกระจายข้อมูลไปยังบุคคลอื่นอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องมาจากการติดต่อสื่อสารเป็นกระบวนการที่เป็นหัวใจสำคัญของการบริหาร เพราะการสื่อสารเป็นเครื่องมือการบริหาร ผู้บริหารโรงเรียน ในปัจจุบันทำงานหลายด้าน เช่น การวางแผน การสั่งงาน การประสานงาน งานเหล่านี้ไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ถ้าขาดการสื่อสารที่ดี ผู้บริหารยุคใหม่จะต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่พร้อมใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับธร สุนทรายุทธ (2551) ดังนั้น การสื่อสารจึงมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตามแนวคิดของ Lenker (1995) ศึกษาเรื่อง การติดต่อสื่อสารระหว่างครู ผลต่อขั้นตอน อาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร มีอิทธิพลต่อความเป็นผู้นำ ผู้บริหารต้องพัฒนาสร้างความสัมพันธ์กับครูขึ้นโดยอาศัยการติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือ ซึ่งการติดต่อสื่อสารที่ดีจะให้ข้อมูลที่หลากหลายเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพครู และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน องค์ประกอบของปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในองค์การสามารถ ใช้อธิบายความแปรปรวนของคุณภาพการศึกษา

4. คุณภาพชีวิตในการทำงาน จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ตัวแปรนี้ พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกตัว แสดงให้เห็นว่า ความก้าวหน้าและมีความมั่นคงในหน้าที่การงาน สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน และค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ คุณภาพชีวิตในการทำงานมีการจัดสรรอย่างลงตัว จึงมีความสำคัญเป็นส่วนน้อยสำหรับประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล เนื่องจากเป็นความรู้สึกที่ผู้บริหารส่งเสริมให้แก่สมาชิกให้มีความก้าวหน้าและมั่นคงในงานที่ทำ แท้จริง ศิริพานิช (2543) ผลการวิจัยพบว่า ครูมีคุณภาพชีวิตในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านโอกาสพัฒนาตามศักยภาพด้านความก้าวหน้าในอาชีพและด้านความภูมิใจในองค์การ และยังสอดคล้องกับ Terhune (2006) ศึกษาลักษณะประชากรและปัจจัยเกี่ยวกับงานที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของครูในโรงเรียนเขตของคนพื้นเมืองมอนทานา สหรัฐอเมริกา

5. การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ตัวแปรนี้ พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกตัว แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรสากลและกระบวนการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีวินัย การใช้เทคโนโลยีในการประเมินผล ใช้ภาษากลางในการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาห้องเรียน พัฒนาครูโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการฝึกอบรมและการพัฒนาคุณภาพครู อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล เนื่องจากมีการพัฒนาอยู่สม่ำเสมอ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2553) การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล นอกจากจะสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนแล้วยังสัมพันธ์กับผู้บริหาร ดังที่อนุชา ก้อนพ่วง (2550) ได้พัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นผู้บริหารมืออาชีพประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ ความรู้ผู้บริหาร คุณลักษณะ แรงจูงใจ พฤติกรรม การสนับสนุน บรรยากาศ มีอิทธิพลต่อความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ Lucilllo (2004) ได้ทำการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบมุมมองระหว่างครูกับผู้บริหารที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพ พบว่าครูต้องการโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีสอนใหม่รวมทั้งครูและผู้บริหาร มีความเห็นร่วมกันว่า เวลาและงบประมาณเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพ นอกจากผู้บริหารแล้วสิ่งสำคัญคือ ครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.1 จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับมาก ดังนั้น ควรมีการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ และมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งหากผู้บริหารโรงเรียน มีพฤติกรรมเหล่านี้ก็จะทำให้การบริหารงานโรงเรียนมีประสิทธิผลซึ่งจะส่งผลตรงต่อความสำเร็จของโรงเรียน

1.2 ผลของการวิจัยได้ข้อค้นพบว่า ปัจจัยคุณภาพชีวิตของครูเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้น

ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องเข้าใจและตระหนักในเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูเอกชนให้ดีขึ้นโดยเฉพาะในด้านตัวค่าตอบแทนที่เหมาะสมและภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถดำเนินงานเป็นธรรม และการปฏิบัติงานในสังคมซึ่งจะช่วยส่งเสริมในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น

1.3 ถ้าจะทำให้โรงเรียนมาตรฐานสากล ประสบความสำเร็จ (เกิดประสิทธิผล) ผู้บริหารต้องคำนึงถึงครูมาเป็นอันดับต้นๆ เนื่องจากครูมีความต้องการไม่เหมือนกัน ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอย่างเชี่ยวชาญ และการสื่อสารจำเป็นอย่างยิ่งในการรับส่งข้อมูลอย่างชัดเจนและเข้าใจตรงกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยการพัฒนาแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดอื่น เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาศึกษาเปรียบเทียบกัน เพื่อสาเหตุที่แตกต่างหรือยืนยันข้อค้นพบ

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเพื่อการศึกษาในเชิงลึกในบริบทที่แคบลงเพื่อยืนยันข้อค้นหรือหาข้อแตกต่าง ในลักษณะของการวิจัยร่วมปฏิบัติการ (Action Research) การวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development) หรือการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2.3 ควรมีการวิเคราะห์ตัวแปรที่ไม่แปรเปลี่ยน หาโมเดลตามสังกัด ขนาดหรือประเภทของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

คุณวุฒิ คนฉลาด. (2540). **ภาวะผู้นำ.** ชลบุรี : ภาควิชาการบริการการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

แท้จริง ศิริพานิช. (2543). นานาทัศนะ : คุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงาน. หนทางสู่ความสำเร็จ.**วารสารนักบริหาร,** 20(4). 9-26.

ธร สุนทรายุทธ. (2551). **การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **กลยุทธ์ปี พ.ศ. 2555.** กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). **รายงานการวิจัยเรื่องการวิจัยและประเมินผลประสิทธิภาพของการประถมศึกษา องค์กำหนดประสิทธิภาพของการประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2553). **คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ โรงเรียนมาตรฐานสากล.** กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552ข). **รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2551 – 2552.** กรุงเทพฯ : เพลินสตูดิโอ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อนุชา ก้อนพ่วง. (2550). **การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Klausmerier,H.J.,& Goodwin, W.(1968). **Learning and human ability: Education psycology.** (24nd ed.). New York: A Harper International.

Lenker, S. (1995). **Communicating With Teacher : The Effects Of Teacher Career Stages.** Unpublished Doctoral Dissertation, University Of La Verne, La Verne, Ca.

Lucillo, Lisa. (2004). **Turning Theory Into Practice : A Comparison Of Professional Development For Secendary School Educators Between Teachers And Administrators In The Teledo, Ohio Catholic Diocese.** Proquest Dissertations And Theses

Onge, B. St. (2009). **Technical High School Principals' Perceptions Of Their Use Of Transformational Leadership Behaviors.** Unpublished Doctoral Dissertation. University Of Hartford, West Hartford, Ct.

Solomon, C. B . (2007). **The Relationships Among Middle Level Leadership, Teacher Commitment, Teacher Collective Efficacy, And Student Achievement.** Unpublished Doctoral Dissertation, University Of Missouri - Columbia, Columbia.

Sergiovanni, T.J. (1988). **Supervision human perspective** (4th ed.). New York : McGraw-Hill.

Terhune, M. N. (2006). **A study of demographics and job-related categories that influence the quality of teacher work life in Montana schools with indigenous populations.** Unpublished doctoral dissertation, Montana State University, Bozeman.

การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง ท้องถิ่นศึกษาตำบลบางช้าง
A Development of English Lessons on Local Study of Bang Chang Sub-District

ณัฐกฤตา บุญบงกชรัตน์[1)], กนกเนตร วรวงษ์[2)], เนตรนภา วรวงษ์[3)]
[1),2),3)]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nattakrita Boonbongkotrat[1)], Kanoknet Worawong[2)], Natenapa Worawong[3)]
[1),2),3)]Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Pathom Rajabhat University

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนที่ได้คัดเลือกมาจากการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักเรียน ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้บทเรียนท้องถิ่นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนตำบลบางช้างเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการพูดและความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนท้องถิ่นของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเชิงเลน (นครใจราษฎร์) 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนและครูที่มีต่อบทเรียนที่สร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 1 โรงเรียน จำนวน 24 คน คือ โรงเรียนวัดเชิงเลน (นครใจราษฎ์) ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ บทเรียนท้องถิ่น แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนท้องถิ่นที่สร้างขึ้นจากการกำหนดให้นักเรียนเขียนเรียงความ จากนั้นผู้วิจัย แปลบทอ่านภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งออกแบบกิจกรรมกำหนดวัตถุประสงค์ปลายทางการเรียนรู้ รวมถึงโครงสร้างและคำศัพท์ กิจกรรมและการวัดผลประเมินผลโดยการกำหนดโครงสร้างรายละเอียดบทเรียน (lesson specification) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างบทเรียนและหาคุณภาพบทเรียนท้องถิ่นโดยใช้แบบสอบถามประกอบด้วยบทเรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 4 บทเรียน คือ ขนมกุยช่าย ขนมดอกจอก การปลูกฝรั่ง และการทำปุ๋ยชีวภาพ แผนการสอนบทเรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 4 บทเรียน และซีดีประกอบการเรียน 2) คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนของการพัฒนาทักษะ การพูดของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 1.58 และ 33.95 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนด้านความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 4.00 และ 20.71 ตามลำดับ 3) นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนท้องถิ่นด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียน บทบาทครู บรรยากาศในห้องเรียน การวัดและประเมินผล และประโยชน์ที่ได้รับในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.90, 3.32, 3.45, 3.22, 3.16, และ 3.35 ตามลำดับ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนท้องถิ่นด้านบทบาทครู ด้านบรรยากาศในห้องเรียน และด้านประโยชน์ที่ได้รับในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.83, 3.92 และ 3.88 ตามลำดับ ส่วนด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียน และด้านการวัดและประเมินผลในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.00, 3.36 และ 3.33 ตามลำดับ

คำสำคัญ : บทเรียนท้องถิ่นภาษาอังกฤษ บทเรียนท้องถิ่นภาษาไทย การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) develop local English lessons choosing from Thai compositions about community lifestyles of the students of Bang Chang, Samphran, Nakhon Pathom, 2) study the results of using local English lessons to speaking skill development of prathom 6 students, Wat Cherng Lane school, 3) study the attitude of teachers and students toward the lessons. The sample from purposive sampling of this research was 24 prathom 6 students of Wat Cherng Lane school. The research tools were local lessons, pretest-posttest, a constructed questionnaire, and an interview scale. The collected data were analyzed for percentage, mean, and standard deviation.

The results of this research revealed : 1) the local lesson developed by assigning students to write an essay, researchers translated them into English, designed activities, set the purposes, structures, vocabulary, activities and evaluation by constructing lesson specification. The researchers constructed the lessons and found the quality of the lessons using questionnaire including 4 English local lesson; Such a Yummy Chinese Chives!, Such a Crispy Kanom Dok

Jok!, What's a Big Guava! and That Soil is Very Rich!, including 4 English lesson plans and English Listening Audio CD. 2) the respondents' speaking scores pre studying and post studying increased from 1.58 to 33.95, local knowledge of the respondents increased from 4.00 to 20.71. 3) The respondents' opinions toward the local lessons in content, activities, teacher's role, classroom atmosphere, evaluation and assessment, and usefulness sides were at moderate level with an average of 2.90, 3.32, 3.45, 3.22, 3.16, and 3.35 respectively. The opinions of teachers toward local lessons in teacher's role, classroom atmosphere, and usefulness sides were at high level with an average of 3.83, 3.92 and 3.88 respectively, in content, activities and evaluation sides at moderate level with an average of 3.00, 3.36 and 3.33 respectively.

Keywords : Local English Lessons, Local Thai Lessons, English Speaking Skills Development

บทนำ

ประเทศไทยควรให้ความสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถทางภาษาอังกฤษ โดยการสร้างความตระหนักให้คนไทยได้เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และวิถีชีวิตของตนเป็นสิ่งที่ทุกคนควรมาให้ความสำคัญ เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

การพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษของเยาวชน และคนทำงานในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นว่าพลเมืองทุกคนในประเทศต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นอย่างกว้างขวางว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ เป็นภาษากลางของโลกและมนุษยชาติเป็นภาษาที่มนุษย์บนโลกใช้ติดต่อระหว่างกันเป็นหลักไม่ว่าแต่ละคนจะใช้ภาษาอะไรเป็นภาษาประจำชาติเมื่อต้องติดต่อกับคนอื่นที่ต่างภาษาต่างวัฒนธรรม ทุกคนจำเป็นต้องใช้เป็นภาษาหลักในการเรียนรู้วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 228)

ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาสำคัญอยู่ในขณะนี้ คือ ปัญหาด้านความรู้และทักษะทางด้านภาษาอังกฤษของเด็กไทยที่ไม่สามารถสื่อสารได้ในสถานการณ์จริง จากข่าวการศึกษาเกี่ยวกับผลการสำรวจทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของเด็กนักเรียนใน 44 ประเทศทั่วโลก โดยสถาบันสอนภาษาอังกฤษนานาชาติ Education First (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 240) พบว่า ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของเด็กไทยอยู่ในอันดับที่ 42 และอยู่ในกลุ่มที่ทักษะต่ำกว่าระดับมาตรฐานมาก

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในท้องถิ่นซึ่งมีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมต่างกัน แต่นักเรียนในทุกภูมิภาคต้องเรียนหลักสูตรที่มีเนื้อหาวิชาแกนกลางซึ่งถูกกำหนดจากส่วนกลางเช่นเดียวกันหมด ยังไม่ได้ปรับหลักสูตรและการเรียนการสอนตามสภาพท้องถิ่น ส่งผลให้นักเรียนขาดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่น ทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ได้รับการเผยแพร่เท่าที่ควร โรงเรียนควรสร้างหลักสูตรขึ้นมาตามมาตรฐานที่ส่วนกลางกำหนด พร้อมทั้งจัดทำและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ประสบการณ์ ในชีวิตประจำวันและการนำความรู้ที่ได้รับในห้องเรียน ไปปรับใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, 5) ผู้บริหารโรงเรียนในท้องถิ่นต่างให้ความสำคัญและมุ่งพัฒนาศักยภาพของครู บุคลากร และนักเรียนในโรงเรียนของตน ดังคำสัมภาษณ์ของวรางค์ เวชประเสริฐ (2555) ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเชิงเลนนครใจราษฎร์ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม กล่าวว่า "โรงเรียนวัดเชิงเลนฯ กำลังดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้เข้าร่วมเป็นหนึ่งในโรงเรียนเครือข่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมและจัดตั้งโรงเรียนเป็นศูนย์อาเซียนศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลบางช้าง

นอกจากนี้เขตพื้นที่ในตำบลบางช้างมีแหล่งข้อมูลท้องถิ่นที่น่าสนใจทั้งในด้านการท่องเที่ยว การประกอบอาชีพ และการบริหารจัดการที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ที่สามารถดึงดูดชาวต่างชาติให้เข้ามาท่องเที่ยวและแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนได้ในอนาคต ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพชุมชนในท้องถิ่นตำบลบางช้าง โดยเน้นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของเยาวชนในชุมชนตำบลบางช้างให้สามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลกับชาวต่างชาติได้ จึงเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยให้มีความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตอันใกล้

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เริ่มโครงการวิจัยร่วมกับชุมชนโดยการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเพื่อดำเนินการพัฒนาศักยภาพของชุมชน 20 ตำบล ในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลคือเขตพื้นที่ตำบลบางช้าง และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตพื้นที่ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 4 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในเขตความรับผิดชอบในการดำเนินงานวิจัยของมหาวิทยาลัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง ท้องถิ่นศึกษาตำบลบางช้าง เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการพูดของนักเรียน และศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับบทเรียนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้บทเรียนท้องถิ่นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เกี่ยวกับความรู้ท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเชิงเลน (นครใจราษฎร์)

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนและครูที่มีต่อบทเรียนท้องถิ่นที่สร้างขึ้น

ขอบเขตของงานวิจัย

ประชากร

นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนบางช้างใต้ โรงเรียนบ้านหัวอ่าว โรงเรียนบ้านบางม่วง และโรงเรียนวัดเชิงเลน (นครใจราษฎร์)

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดเชิงเลน (นครใจราษฎ์) ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวนนักเรียน 24 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้นได้แก่ บทเรียนท้องถิ่นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับอาชีพของชุมชน ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่สร้างขึ้น

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2.2 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนท้องถิ่นเรื่อง วิถีชีวิตของชุมชน ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2.3 ความคิดเห็นของนักเรียนและครูที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนท้องถิ่นที่สร้างขึ้น

วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่หนึ่ง เป็นกระบวนการในการพัฒนาบทเรียนท้องถิ่น

ระยะที่สอง เป็นการวิจัยเชิงทดลอง

การรวบรวมข้อมูล

1. นำข้อสอบการพัฒนาทักษะการพูดไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนวัดเชิงเลน (นครใจราษฎร์) จำนวน 24 คน ในภาคเรียนที่ 2/2555 โดยใช้เป็นการทดสอบก่อนการทดลอง

2. ทดลองสอนโดยใช้บทเรียนท้องถิ่นที่ได้สร้างขึ้น จำนวน 4 บท เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ครูเป็นครูสอนภาษา อังกฤษของโรงเรียนวัดเชิงเลน เป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development)

3. ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบการพัฒนาทักษะการพูดโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics)

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับบทเรียน การจัดการเรียนการสอน

5. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนท้องถิ่น

6. นำผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับข้อมูลท้องถิ่น แบบทดสอบวัดการพัฒนาทักษะการพูดของนักเรียน มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อสอบ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

7. แบบสอบถามความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษเกี่ยวกับบทเรียน การจัดการเรียนการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาทักษะการพูดจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับขั้นตอนขนมกุยช่าย ขนมดอกจอก การทำปุ๋ยชีวภาพ และการปลูกฝรั่ง ด้วยคะแนนจากเกณฑ์การให้คะแนน (rublic) โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นทั้งจากแบบทดสอบและการสัมภาษณ์ จากการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับวัตถุประสงค์การวัดความรู้เกี่ยวกับข้อมูลท้องถิ่นที่เรียน

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคำนวณจากคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและครู

การพัฒนาเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยมีกระบวนการพัฒนาดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นจากการมีส่วนร่วมของคณะผู้วิจัย ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษของโรงเรียนวัดเชิงเลน (นครในราษฎร์) องค์ประกอบของข้อมูลนักเรียน บทอ่านแสดงข้อมูลและแสดงขั้นตอน และแนวทางการสัมภาษณ์ โดยผ่านการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและมีค่าความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้เท่ากับ 0.78

2. บทเรียนท้องถิ่น

บทเรียนท้องถิ่น เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นจากการ มีส่วนร่วมของคณะผู้วิจัย ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษของโรงเรียนวัดเชิงเลน (นครในราษฎร์) ในการกำหนดรูปแบบการเขียนเรียงความ บทอ่านภาษาอังกฤษ กิจกรรม วัตถุประสงค์ปลายทาง การเรียนรู้

โครงสร้างและคำศัพท์ กิจกรรมและการวัดผลประเมินผล โดยมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.89

3. แผนการสอน

แผนการสอน เป็นเครื่องมือที่คณะผู้วิจัยได้ศึกษากลวิธีการสอนแบบสื่อสาร (communication) และการสอนฟังพูดจากตำราที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน 4 แผน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน การใช้สื่อการสอน การวัดผล/ประเมินผล และคำตอบสำหรับแบบฝึก มีค่าความสอดคล้อง เท่ากับ 0.86

4. แบบทดสอบการพัฒนาทักษะการพูด

แบบทดสอบการพัฒนาทักษะการพูดเป็นเครื่องมือที่คณะผู้วิจัยศึกษาตำราเกี่ยวกับการสร้างและวัดผล ประเมินผลการพูด ประกอบด้วยตารางกำหนดประเด็นการสอบเกี่ยวกับขั้นตอนขนมกุยช่าย ขนมดอกจอก การทำปุ๋ยชีวภาพ และการปลูกฝรั่ง แบบสัมภาษณ์ วัดการพัฒนาทักษะการพูด มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.83

5. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น

แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น เป็นเครื่องมือที่คณะผู้วิจัยทำการศึกษาตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ และกำหนดรูปแบบการสอบเป็นแบบเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก ประกอบด้วยตารางกำหนดประเด็นการสอบเกี่ยวกับขั้นตอนขนมกุยช่าย ขนมดอกจอก การทำปุ๋ยชีวภาพ และการปลูกฝรั่ง แบบทดสอบ จากนั้นนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาภาษาอังกฤษ จำนวน 3 ท่าน ข้อสอบ มีค่าความยากง่ายที่ไม่เหมาะสม จำนวน 12 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่ไม่เหมาะสม จำนวน 11 ข้อ และมีค่าความเที่ยงคำนวณด้วยสูตร Kuder Richardson (KR-20) เท่ากับ 0.78 และสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) เท่ากับ 0.77

6. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับบทเรียนท้องถิ่น

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับบทเรียนท้องถิ่น เป็นเครื่องมือที่คณะผู้วิจัยศึกษาหลักการในการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลและศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย หัวข้อที่ต้องการศึกษา 6 หัวข้อ คือ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทครู บรรยากาศในห้องเรียน การวัดและประเมินผล และประโยชน์ที่ได้รับส่วนแบบวัดความพึงพอใจของครูประกอบด้วย 5 หัวข้อ คือ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทครู บรรยากาศในห้องเรียน และประโยชน์ที่ได้รับมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.58

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษจากข้อมูลท้องถิ่น

การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษมีการดำเนินกิจกรรมในการได้มาซึ่งข้อมูลสำหรับเนื้อหาของบทเรียน การพัฒนาบทเรียน คู่มือครู และสื่อซีดีประกอบบทเรียน กระบวนการพัฒนาสรุปได้ ดังนี้

การเลือกเนื้อเรื่องสำหรับสร้างบทเรียนเริ่มจากการสำรวจข้อมูลท้องถิ่น โดยการนำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบทเรียนท้องถิ่นมาจากคณะทำงานตำบลบางช้าง จากกระบวนการ RECAP (วิไลรัตน์ ศิรินทร์, 2555) ในการพัฒนาบทเรียนผู้วิจัยวิจัยทำโครงการประกวดการเขียนเรียงความร่วมกับครูภาษาไทย โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายเขียนเรียงความเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาเรียบเรียงเขียนเป็นเรียงความ ต่อจากนั้นครูภาษาไทยและผู้วิจัยร่วมกันคัดเลือกเรียงความที่มีความเหมาะสม จำนวน 4 เรื่อง ใช้เวลาในการสอนหัวข้อละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที กิจกรรมของแต่ละบทเรียนประกอบด้วย กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมก่อนฟัง กิจกรรมระหว่างฟัง และกิจกรรมหลังการฟัง เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการสอนแต่ละบท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับบทเรียนที่ได้พัฒนาขึ้น พบว่า ในด้านเนื้อหานักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนท้องถิ่น ด้านเนื้อหาโดยเฉลี่ย 2.90 คะแนน ด้านกิจกรรมการเรียนโดยเฉลี่ย 3.32 คะแนน ด้านบทบาทครูโดยเฉลี่ย 3.45 คะแนน ด้านบรรยากาศในห้องเรียนโดยเฉลี่ย 3.22 คะแนน ด้านการวัดและประเมินผลโดยเฉลี่ย 3.16 คะแนน และด้านประโยชน์ที่ได้รับโดยเฉลี่ย 3.35 คะแนน ในระดับปานกลางทุกด้าน

2. ผลของการทดลองใช้บทเรียนภาษาอังกฤษ จากข้อมูลท้องถิ่น

คะแนนการประเมินทักษะการพูดจากผู้ประเมิน จำนวน 2 ท่าน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการพัฒนาทักษะการพูดสูงขึ้นมาก (จากก่อนเรียน เป้าหมายของการทดสอบเน้นความสามารถด้านการถ่ายทอดข้อมูลท้องถิ่น นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับบทเรียนท้องถิ่นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังตารางแสดงผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

กลุ่มทดลอง (E)	ตัวแปรจัดกระทำ	ผลการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษก่อนเรียน		ผลการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียน	
		X	S.D.	X	S.D.
นักเรียนโรงเรียนวัดเชิงเลน (นครใจราษฎร์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 24 คน	บทเรียนท้องถิ่น	1.58	0.50	33.95	4.15

ตารางที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนท้องถิ่นเรื่อง วิถีชีวิตของชุมชน ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

กลุ่มทดลอง (E)	ตัวแปรจัดกระทำ	ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ก่อนเรียน		ผลการเรียนรู้ด้านความรู้หลังเรียน	
		X	S.D.	X	S.D.
นักเรียนโรงเรียนวัดเชิงเลน (นครใจราษฎร์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 24 คน	บทเรียนท้องถิ่น	4.00	2.15	20.70	1.81

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของครูและของนักเรียน โรงเรียนวัดเชิงเลน (นครใจราษฎร์) ที่มีต่อบทเรียนท้องถิ่น

ตัวแปรจัดกระทำ	องค์ประกอบของบทเรียน	ผลของความคิดเห็นของนักเรียน		ผลของความคิดเห็นของครู	
		X	S.D.	X	S.D.
บทเรียนท้องถิ่น	ด้านเนื้อหา	2.90	0.60	3.00	0.65
	กิจกรรมการเรียน	3.32	0.57	3.36	0.49
	บทบาทครู	3.45	0.61	3.83	0.38
	บรรยากาศในห้องเรียน	3.22	0.58	3.92	0.29
	การวัดและประเมินผล	3.16	0.50	3.33	0.49
	ประโยชน์	3.35	0.54	3.88	0.34
	รวม	**3.23**	**0.57**	**3.55**	**0,44**

3. ความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อบทเรียนท้องถิ่น

ความพึงพอใจของนักเรียน จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามด้านความรู้เดิมของนักเรียน พบว่า ในด้านเนื้อหานักเรียนเห็นว่าความน่าสนใจของเนื้อหา ระดับความยากง่าย ความยาว รูปแบบและความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน อยู่ในระดับปานกลาง ในด้านกิจกรรมการเรียน นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมมีความหลากหลายมาก ส่วนด้านระยะเวลา มีความเหมาะสม มีการทำกิจกรรมเดี่ยวและกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับเพื่อน มีพัฒนาการด้านการฟัง-พูด ด้านบทบาทครู พบว่า นักเรียนเห็นว่าครูสอนและฝึก ให้ออกเสียงคำศัพท์และประโยคได้ถูกต้อง และครูเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นจากประสบการณ์อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ครูกระตุ้นความสนใจ เตรียมครูก่อนเริ่มเรียน กระตุ้นให้นักเรียนมีเป้าหมายในการเรียน และครูใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบรรยากาศในห้องเรียน นักเรียนมีความเห็นว่า ชอบทำงานเป็นคู่หรือกลุ่ม ชอบกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และรู้สึกผ่อนคลายและสนุกสนานกับการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน เข้าใจเรื่องที่ฟังและอ่านได้ และเพื่อนมีส่วนช่วยให้ตอบถูกหรือผิด อยู่ในระดับปานกลาง ด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า นักเรียนเห็นว่าการทำกิจกรรมในขณะเรียนช่วยให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น นักเรียนสามารถทำงานเป็นกลุ่มได้ บทเรียนช่วยเพิ่มพูนความรู้ในท้องถิ่น และนักเรียนสามารถให้ข้อมูลกับชาวต่างชาติเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนได้

สำหรับความพึงพอใจของครูต่อบทเรียนท้องถิ่น พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนท้องถิ่นด้านบทบาทครู ด้านบรรยากาศในห้องเรียน และด้านประโยชน์ที่ได้รับในระดับมาก ส่วนด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียน และด้านการวัดและประเมินผล ในระดับปานกลาง เนื่องจากครูไม่คุ้นเคยกับกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล บรรยากาศในห้องเรียนก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไป ในด้านแผนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม ครูมีความคิดเห็นว่า

กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นักเรียนมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ และแผนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูจัดกิจกรรมได้งานในระดับมาก ส่วนองค์ประกอบของแผนการสอนให้ข้อมูลเพียงพอสำหรับครู เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์มีการบูรณาการทักษะฟังพูดร่วมกับทักษะอื่นๆ สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับกิจกรรม เนื้อเรื่องมีความเหมาะสมกับความสนใจ ของนักเรียนวิธีสอนถูกต้องตามหลักการสอนภาษาต่างประเทศ และการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

การอภิปรายผล

1. การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษจากข้อมูลท้องถิ่น

ผลจากการพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษจากข้อมูลท้องถิ่น พบว่า ในด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียน บทบาทครู บรรยากาศในห้องเรียน การวัดและประเมินผล และประโยชน์ที่ได้รับนักเรียนมีความคิดเห็นในระดับปานกลางทุกด้าน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะครูใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ไม่มีการปรับสภาพบรรยากาศในชั้นเรียน

รูปแบบการพัฒนาบทเรียนที่มีกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมก่อนฟัง และกิจกรรมขณะฟัง เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้เดิมมาใช้ในการเรียน นักเรียนรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวและการเรียน เรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นเป็นภาษาอังกฤษช่วยให้นักเรียนสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนของตนเองเป็นภาษาอังกฤษได้ ในด้านเนื้อหาครูเห็นว่ามีความเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเรื่องที่ฟังได้

2. ผลของการทดลองใช้บทเรียนภาษาอังกฤษ จากข้อมูลท้องถิ่น

คะแนนการพูดของนักเรียนสูงขึ้นหลังการทดลองสอนด้วยบทเรียนท้องถิ่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า โดยทั่วไปการเรียนภาษาต่างประเทศ มนุษย์เริ่มเรียนรู้ภาษา และสามารถที่จะสื่อสารกับผู้อื่นได้ด้วยการฟัง และต่อมาก็คือการพูด ในกระบวนการเรียนการสอนนั้น ผู้วิจัยสร้างบทเรียนให้มีทักษะการฟังมาก่อน ต่อมาจึงเป็นการพูดและทักษะการอ่านและเขียนจึงจะตามมาทีหลัง ดังนั้น จากการที่นักเรียนได้เรียนบทเรียนท้องถิ่นทำให้นักเรียนมีความคุ้นเคยและได้รับรู้บทเรียนเหล่านั้นแล้ว ดังนั้น จึงทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้จากสิ่งที่ได้เรียนในห้องมาใช้ในการพูดอธิบายขั้นตอนต่างๆ

คะแนนความสามารถของนักเรียนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนซึ่งพัฒนาการในการเรียนนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากความรู้เดิม ซึ่งรวมถึงความรู้ด้านเนื้อหา คำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ ตลอดจนกิจกรรมในบทเรียนท้องถิ่นสามารถอธิบายจากทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Theory) (Jean Piaget, 1952) ซึ่งเชื่อว่าจิตใจคนเราประกอบด้วยระบบรวมความคิดหรือความรู้เดิม (schemata) ในกรณีนี้นักเรียนมีความรู้เดิมจากการเรียนบทเรียนท้องถิ่นภาษาอังกฤษ เมื่อต้องทำการทดสอบหลังเรียนทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น นักเรียนได้ใช้ประสบการณ์ของตนเองในการเดาความหมายของคำศัพท์ เนื้อเรื่อง

3. ความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อบทเรียนท้องถิ่น

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับบทเรียนท้องถิ่นในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์ที่ได้รับพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้นจากการใช้กิจกรรมและบทเรียนท้องถิ่น กรณีดังกล่าวอธิบายได้ว่าปัจจัยด้านนักเรียนในด้านเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษมีส่วนสำคัญที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าภาษาอังกฤษ เป็นวิชาที่มีประโยชน์ มีความสำคัญและจำเป็น มีคุณค่าควรแก่การศึกษา นักเรียนจึงมีความกระตือรือร้นในการเรียน อยากเรียนรู้ในเนื้อหาที่อาจารย์สอนและเอาใจใส่ ในการเรียนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับคราสเชน (Krashen, 1982 :136) ที่กล่าวว่า เจตคติและความถนัดทางภาษา มีความเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศของนักเรียน มีส่วนในการกำหนดความสำเร็จในการเรียน ดังนั้น เจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศย่อมมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหรือสัมฤทธิผลในการเรียนภาษาของนักเรียนอย่างแน่นอน

ความคิดเห็นของครูในเรื่องปัจจัยด้านการสอนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทครูมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก กรณีดังกล่าวอธิบายได้ว่าอาจเนื่องมาจากครูสอนหรือพูดภาษาอังกฤษโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและชัดเจน ใช้คำถามที่เหมาะสมกับความรู้ของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนคิดหาเหตุผลในการตอบ สนใจพฤติกรรม การแสดงออกทางการพูดของนักเรียน และชมเชยเมื่อนักเรียนตอบคำถามหรือพูดภาษาอังกฤษถูกต้อง ซึ่ง มิลแมน (Millan, 1981 :174) กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนของครูนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญที่สุดที่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการสอนเป็นตัวกำหนดสิ่งต่างๆ ในกระบวนการเรียนการสอน และพฤติกรรมการสอนที่ดีส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่พึงปรารถนา ครูจะต้องมีการติดต่อสื่อสารที่ดี มีการอธิบาย สาธิตและการใช้สื่อการสอน รู้จักการตั้งคำถามให้นักเรียนได้ใช้ความคิดมีการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนท้องถิ่น

1. ด้านคู่มือครู

ในการสร้างคู่มือสำหรับครู เช่น แผนการสอน สื่อซีดีเสียง เฉลยคำตอบในแบบฝึกต่างๆ ผู้วิจัยจำเป็นต้องสนทนากับครูเพื่อวิเคราะห์ความต้องการของครู ทำให้เข้าใจครูด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เตรียมแผนการสอนตลอดจนสื่อซีดีบันทึกเสียงโดยเจ้าของภาษา ทำให้แก้ปัญหาการไม่กล้าออกเสียงหรือออกเสียงไม่ถูกต้องของครูลงได้

2. ด้านการพัฒนาบทเรียนท้องถิ่น

สำหรับบทเรียนท้องถิ่นภาษาอังกฤษ ควรมีความยาวที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน โดยให้จบบทเรียนภายใน 1-2 คาบเรียน ตามกำหนดของโรงเรียน บทเรียนควรมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันทุกบทเรียน

3. ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน

ครูวิชาภาษาอังกฤษควรขอรับการส่งเสริมจากผู้บริหารโรงเรียนในการใช้บทเรียนท้องถิ่นผสมผสานกับรายวิชาภาษาอังกฤษปกติตลอดทั้งหลักสูตร เพื่อให้มีเวลาเรียนที่ต่อเนื่องและเพียงพอ มีการให้คะแนนสำหรับกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียน นอกจากนี้ครูควรอธิบายถึงความสัมพันธ์และความสำคัญของการเรียนบทเรียนท้องถิ่นที่โยงเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4. ด้านบทบาทครู

ในการวิจัยครั้งนี้ แม้จะมีขั้นตอนการสอนในคู่มือครู แต่ครูก็ไม่ได้ทำตามขั้นตอนการสอนทุกประการ เนื่องจากครูไม่ได้เรียนวิธีการสอนภาษาอังกฤษ ทำให้ไม่เข้าใจกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ ในการออกเสียงอ่านภาษาอังกฤษจากการฟังเสียงจากเจ้าของภาษาในซีดี

5. ด้านการวัดและประเมินผล

ในการวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่านักเรียนและครูไม่คุ้นเคยกับการวัดและประเมินผล นักเรียน ไม่คุ้นเคยและไม่สามารถประเมินได้ว่าตนเองเข้าใจเนื้อหาหรือไม่ และไม่สามารถประเมินได้ว่าเพื่อนตอบผิดหรือตอบถูก ส่วนครูไม่คุ้นเคยกับการวัดและประเมินผลการพูดของนักเรียนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่น ดังนั้น ควรที่จะอธิบายให้ครูเข้าใจถึงวิธีการประเมินผลการพูด และควรจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้คุ้นเคยกับการประเมินตนเองบ่อยๆ เพื่อให้คุ้นชิน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ประเด็นที่ควรวิจัยเพิ่มเติมและนำมาปรับเป็นบทเรียนท้องถิ่น คือ ประเด็นที่เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น อาชีพอื่นๆ เช่น ศิลปหัตถกรรม เพื่อนำผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้ในการพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กรรณิการ์ ทรงสัตย์. (2544). **การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2541). **คู่มือพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียน.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (ม.ป.ป.) “รายงานผลการศึกษาคุณภาพชุดการเรียนวิชาอาชีพอิสระ.” กรุงเทพฯ : **หลักสูตรท้องถิ่น.** ค้นเมื่อ มิถุนายน 5, 2556. จาก www.dnfe5.nfe.go.th./localdata/Rsouth/ KraBe/Carri.htm.

กรมวิชาการ. (2546). **รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นทักษะการสื่อสารตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2551). **การพัฒนารายวิชาสังคมศาสตร์ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นในหลักสูตรประถมและมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2550.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กัลยาณี มั่งคั่ง. (2551). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การพูดภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์จำลองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** ศรีสะเกษ.

กาญจนา ปราบพาล. (2532). **การทดสอบและการประเมินผลสำหรับครูสอนภาษาอังกฤษ.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรัสศรี ฐานิวัฒนานนท์. (2532). **การเปรียบเทียบวิธีการสอนบทสนทนาภาษาอังกฤษโดยใช้แถบบันทึกภาพ และโดยไม่ใช้แถบบันทึกภาพ.** ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : อลีนเพรส.

ทองปอนด์ ชินวงศ์. (2530). **ปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทัศนีย์ สงวนสัตย์. (2535). “ท่าอย่างไรให้เด็กพูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน.” **สารพัฒนาหลักสูตร.** 11 (110) : 54 – 57.

ธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์. (2544). **การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ** ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นิคม ชมภูหลง. (2549). **การสร้างและพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ.** มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์.

นิตยา วัยโรจนวงศ์. (2543). **การศึกษาปัจจัยที่มีต่อความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับอุดมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณี : นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.** วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นุชนาฎ วรยศศรี. (2544). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครใต้.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

บำรุง โตรัตน์. (2534). “การใช้ภาษาแม่ในห้องเรียนภาษาต่างประเทศ.” **สารพัฒนาหลักสูตร.** ปีที่ 5: 23 – 25.

บุญมี เณรยอด. (ม.ป.ป.) **หลักการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปวรายุ์ เรืองมณี. (2549). **การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดและความรู้ในเนื้อหาท้องถิ่น.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประนอม สุรัสวดี. (2534). **กิจกรรมและสื่อการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเทือง ใจหาญ. (2546). **การเปรียบเทียบความสามารถด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้กิจกรรม.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ประสงค์ รายณสุข. (2532). **การศึกษาผลการทดลองใช้แบบฝึกเสริมทักษะการพูดภาษาไทยแก่เด็กชาวเขา.** (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : เพียรเจริญ.

ปราณี ไทยวัฒนานนท์. (2530). **การทดลองเผยแพร่ความรู้ประชากรศึกษาประชาชนชนบทโดยผ่านเสียงตามสาย.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิทยา คำตาเทพ. (2542). **การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รัชนีพร จาวรุ่งวณิชสกุล. (2543). **พฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครูต้นแบบ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รัตนา วงศ์ระยา. (2548). **การพัฒนาชุดอ่านและพูดภาษาอังกฤษเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสมถะ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี.** รายงานการวิจัย.

วรางค์ เวชประเสริฐ. (2555). ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเชิงเลน (นครใจราษฎร์). **สัมภาษณ์,** 7 กรกฎาคม 2555.

วราพรรษ เจิมสุจริต. (2533). **การศึกษาลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนในการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วาสนา โกวิทยา. (2525). **การประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น : สานต่อที่ท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์ดิสคัฟเวอรี่.

วิไลรัตน์ คีรินทร์. (2551). **รายงานสรุปการลงพื้นที่เก็บข้อมูลทุนตำบลตามโครงการ** นครปฐม : นครแห่งความผาสุกทุกชุมชนท้องถิ่น.

สมถวิล ธนะโสภณ. (2548). “ข้อคิดบางประการในการสอนภาษาอังกฤษ.” **ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์.**

สุจินต์ หนูแก้ว. (2554). **การพัฒนากลยุทธ์การเรียนการสอนเพื่อความเข้าใจในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาครู.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). **การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). **วิธีการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ.** กรุงเทพ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2535). “การสอนทักษะฟัง-พูด ในหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน.” **วารสารวิชาการ.** 4 (25-35).

เหมวรรณ ขันมณี. (2543). **การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 6 โดยการใช้การเรียนการสอนแบบ 4 MAT.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำนาจ สมบัติยานุชิต. (2552). **การใช้เนื้อหาท้องถิ่นในการเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถ ด้านการพูด การอ่านภาษาอังกฤษและความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของนักเรียนระดับก้าวหน้า.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัจฉรา วงศ์โสธร. (2544). **การทดสอบและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.** กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Beauchamp, G. A. (1981). **Curriculum theory.** Illinois: Peacock.

Bloom, B. S. (1976). **Human characteristics and school learning.** New York: McGraw-Hill.

Johnson, K, Morrow, K. (1981). **Communication in the classroom.** Harlow: Longman.

Klein, W. (1990). **Second language acquisition.** London: Cambridge University Press.

Krashen, S. D. (1982). **Principles and practice in second language acquisition.** Oxford: Oxford University Press.

Larsen-Freeman, D. (2000). **Techniques and principles in language teaching.** 2nd ed. Oxford: OUP.

Lee, B. (2002). **Teaching assistants in schools: the current state of play.** Slough: NFER.

Lee, C. (2002).“Developing web-based listening exercises: pedagogic principles and material design.” **PASAA.** 33. 34-44.

Millman, J. (1981). **Handbook of teaching evaluation.** London: Sage.

Oliva, P. F. (1992). **Developing the curriculum.** 3rd ed. New York: Harper Collins Publisher.

Valette, R. M. (1972). **Classroom techniques: Foreign languages and English as a second language.** New York: Harcourt Brace Jovanovich.

_____. (1977). **Modern language teaching.** 3rd ed. New York: Harcourt Brace Jovanovich.

Savignon, S. J. (1983). “Communicative Competence: Theory and Classroom Practice.” **Text & contents in second language learning.** Reading: Addison-Wesley.

Saylor, J. G, Alexander, W. M, and Lewis, A. J. (1981.) **Curriculum planning for better teaching and learning.** New York: Holt Rinehart and Winston.

Sueyoshi, A. and Debra M. H. (2005). **“The role of local lesson: Cues for second language speaking strategies.”** Language Learning. 665-669.

Taba, H. (1962). **Curriculum development: Theory and practice.** New York: Harcourt Brace and World.

Tyler, R. W. (1949). **Basic principles of curriculum and instruction.** Chicago: University of Chicago.

Weir, C. J. (1993). **Understanding and developing language tests.** UK: Prentice Hall.

Widdowson, H. G. (1978). **Teaching language as communication.** Oxford: Oxford University Press.

Wilkins, D. (1976). **Notional syllabuses: A taxonomy and its relevance to foreign language curriculum development.** London: Oxford University.

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการปลูกข้าวของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

Comparative Analysis Between the Production Cost and Return on Rice Production of Farmer Group in Kanchanaburi Province

พงศ์ศิรภพ ทองดีรวิสุรเกตุ[1)], ณัฐปภัสร์ เทียนจันทร์[2)]
[1),2)] คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
Pongsirapop Thongdeerawisuraket[1)], Naspapas Thenchan2)
[1),2)] Faculty of Business Administration. Rajamangala University of Technology Rattanakosin.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเพาะปลูกข้าว และเพื่อเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนที่ได้รับจากการเพาะปลูกข้าว โดยการใช้สารเคมีชีวภาพ และการใช้สารเคมีผสมชีวภาพของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการสัมภาษณ์ประชากร คือ เกษตรกรซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 13 อำเภอ จำนวนรวม 410 ราย ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) วิเคราะห์ผลโดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS for windows และการวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี เริ่มจากการเตรียมดินหรือแปลงที่ใช้ในการเพาะปลูก จากนั้นก็จะทำการหว่านข้าว ดูแลบำรุงรักษาจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต แปรรูปและจัดจำหน่าย สำหรับด้านต้นทุนและผลตอบแทนต่อไร่ แยกเป็นรายกรณีได้ ดังนี้

1. การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี ต้นทุนการผลิต เท่ากับ 3,337.82 บาท รายได้รวม เท่ากับ 5,851.15 บาท กำไรสุทธิ เท่ากับ 2,513.33 บาท ผลผลิต เท่ากับ 803.73 กิโลกรัม ราคาขาย เท่ากับ 7.28 บาท อัตราผลตอบแทนต่อกำไรสุทธิ เท่ากับ 42.95% ROA เท่ากับ 5.88% และ ROI เท่ากับ 5.46% ระดับจุดคุ้มทุนที่ปริมาณผลผลิต เท่ากับ 108.93 กิโลกรัม และราคาขาย เท่ากับ 4.15 บาท

2. การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารชีวภาพ ต้นทุนการผลิต เท่ากับ 2,120.11 บาท รายได้รวม เท่ากับ 8,699.53 บาท กำไรสุทธิ เท่ากับ 6,579.42 บาท ผลผลิต เท่ากับ 746.10 กิโลกรัม ราคาขาย เท่ากับ 11.66 บาท อัตราผลตอบแทนต่อกำไรสุทธิเท่ากับ 75.63% ROA เท่ากับ 32.72% และ ROI เท่ากับ 29.60% ระดับจุดคุ้มทุนที่ปริมาณผลผลิต เท่ากับ 20.87 กิโลกรัม และราคาขาย เท่ากับ 2.84 บาท

3. การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมสารชีวภาพ ต้นทุนการผลิต เท่ากับ 3,367.58 บาท รายได้รวม เท่ากับ 10,648.92 บาท กำไรสุทธิ เท่ากับ 7,281.34 บาท ผลผลิต เท่ากับ 918.01 กิโลกรัม ราคาขาย เท่ากับ 11.60 บาท อัตราผลตอบแทนต่อกำไรสุทธิ เท่ากับ 68.38% ROA เท่ากับ 11.71% และ ROI เท่ากับ 11.11% ระดับจุดคุ้มทุนที่ปริมาณผลผลิต เท่ากับ 83.50 กิโลกรัม และราคาขาย เท่ากับ 3.67 บาท

ด้านต้นทุนการผลิตการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารชีวภาพมีจำนวนที่ต่ำที่สุด รองลงมา คือ การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี และการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพ เท่ากับ 2,120.11, 3,337.82 และ 3,367.58 บาทต่อไร่ ตามลำดับ ส่วนผลผลิตที่ได้รับจากการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมสารชีวภาพได้รับจำนวนที่สูงสุด รองลงมา คือ การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี และการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารชีวภาพ เท่ากับ 918.01, 803.73 และ 746.10 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ สำหรับการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมสารชีวภาพให้รายได้สูงสุด รองลงมา คือ การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารชีวภาพ และการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี เท่ากับ 10,648.92, 8,699.53 และ 5,851.15 บาทต่อไร่ ตามลำดับ สำหรับปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร ได้แก่ ค่าปุ๋ยเคมี ยากำจัดวัชพืช แมลง และฮอร์โมนต่างๆ มีราคาสูง และความไม่แน่นอนของราคาในการจัดจำหน่ายผลผลิตที่มีความผันผวน ตามลำดับ

คำสำคัญ : ต้นทุนการผลิต, ผลตอบแทน, การเพาะปลูกข้าว, จังหวัดกาญจนบุรี

ABSTRACT

This research aimed to study the process of cultivation and compare costs and benefits derived from rice cultivation that growing by chemical substance, biological substance and mixture between biological and chemical

substances by groups of farmers in Kanchanaburi. The data collection method was questionnaires by interviewing 410 people surveyed included 13 district, analyzed by SPSS for windows and frequency analysis. Percentage and mean with application of the survey research technic.

The results showed that the cultivation of rice farmers in Kanchanaburi starting from preparing soil, sowing the seeds, tending the rice fields, harvesting, processing until selling to the market. For the costs and returns per acre, it can be categorized as following:

1. Rice cultivation involving chemical usage. Production costs were 3,337.82 Baht; total revenue was 5851.15 Baht; net profit was 2513.33 Baht; crop yield was 803.73 kg; selling price was 7.28 Baht; Return on net profit was 42.95%; ROA was 5.88% and ROI was 5.46%. The breakeven yield was 108.93 kg and the selling price was 4.15 Baht.

2. Rice cultivation involving biological substance usage. Production costs were 2,120.11 Baht; total revenue was 8,699.53 Baht; net profit was 6,579.42 Baht; crop yield was 746.10 kg; selling price was 11.66 Baht; Return on net profit was 75.63%; ROA was 32.72% and ROI was 29.60%. The breakeven yield was 20.87 kg and the selling price was 2.84 Baht.

3. Rice cultivation involving mixture between chemical and biological substance usage. Production costs were 3,367.58 Baht; total revenues was 10,648.92 Baht; net profit of 7,281.34 Baht; crop yield was 918.01 kg; selling price was 11.60 Baht; Return on net profit was 68.38%; ROA was 11.71% and ROI was 11.11%. The breakeven yield was 83.50 kg and the selling price was 3.67 Baht.

The research on the cost of production, that growing by biotech rice is the lowest. The second is the cultivation of rice that growing by chemicals. The biotech crops were 2,120.11, 3,337.82 and 3,367.58 baht per rai, respectively. The second is the cultivation of rice that growing by chemicals. Biotech rice production was 918.01, 803.73 and 746.10 kilograms per rai, respectively. The second is the cultivation of biotech rice. And chemical rice cultivations were 10,648.92, 8,699.53 and 5,851.15 baht per rai, respectively. The farmers' problems and barriers were chemical fertilizers, herbicides Insects and hormones are highly prized and price volatility in the distribution of volatile products respectively.

Keywords : Production cost, Return, Plant rice, Kanchanaburi.

บทนำ

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญมากของประเทศไทย ทั้งในด้านภาคเกษตรกรรมและภาครัฐบาล ทั้งนี้ ภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่ของประเทศไทยนิยมปลูกข้าวเป็นพืชหลัก เห็นได้จากพื้นที่ที่ถือครองส่วนใหญ่ของเกษตรกรไทยใช้ในการทำนาปลูกข้าว ซึ่งนอกจากข้าวจะเป็นอาหารหลักของคนไทยแล้วยังเป็นสินค้าที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยในฐานะของการส่งออกที่มีรายได้ในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก แต่เกษตรกรประสบปัญหาอยู่และเป็นปัญหาแห่งชาติด้วย คือ ผลตอบแทนที่ได้รับจากการปลูกข้าวไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ เห็นได้จากการใช้ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น สืบเนื่องมาจากการใช้สารเคมีในการผลิตข้าวเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาของข้าวมีตั้งแต่การผลิต ประสิทธิภาพทางการผลิตที่ต่ำ

จังหวัดกาญจนบุรี เป็นแหล่งผลิตข้าวรายใหญ่แหล่งหนึ่งของภาคกลางด้านตะวันตก มีพื้นที่ที่ใช้ในด้านการเพาะปลูกข้าวปัจจุบันจำนวน 654,977 ไร่ ในอดีตเกษตรกรในจังหวัดจะทำนาได้เพียงปีละหนึ่งครั้ง เรียกว่า นาปี (wet-season rice) เนื่องจากการเพาะปลูกข้าวจะต้องอาศัยน้ำเป็นปัจจัยหลักโดยอาศัยน้ำจากธรรมชาติ คือ น้ำฝน เพื่อใช้ในการเพาะปลูกข้าวเท่านั้น แต่สำหรับในปัจจุบันได้มีระบบชลประทานน้ำ ทำให้เกษตรกรสามารถเพาะปลูกข้าวได้ปีละ 2 ครั้ง เรียกว่า นาปรัง (dry-season rice) เกษตรกรในจังหวัดก็จะนิยมหันมาปลูกข้าวนาปรังกันเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากมีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่สั้นกว่าการปลูกข้าวนาปี และใช้วิธีการเพาะปลูกแบบทำนาหว่าน มีการใช้ปุ๋ยเคมีต่างๆ มีการจ้างแรงงาน ค่าเช่าที่ดิน ฯลฯ ซึ่งเป็นต้นทุนในการเพาะปลูก จากการสังเกต สอบถามและสัมภาษณ์กับกลุ่มเกษตรกร ทำให้เห็นถึงปัญหาพื้นฐานที่ส่วนใหญ่ประสบอยู่ คือ ปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำ ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต และปัญหาด้านราคาข้าว เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการเพาะปลูกข้าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ จึงมีความสนใจในการศึกษาเรื่องดังกล่าว เพื่อลดต้นทุน

การผลิตและสร้างผลตอบแทนให้มากขึ้น และยังเป็นแนวทางในการบริหารจัดการให้กับเกษตรกรของประเทศไทยมีคุณภาพชีวิต และผลผลิตที่สามารถทัดเทียมกับทั่วโลกได้ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการการเพาะปลูกข้าวของกลุ่มเกษตรกรในเขตจังหวัดกาญจนบุรี

2. เพื่อการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนที่ได้รับจากการเพาะปลูกข้าว โดยใช้สารเคมี สารชีวภาพ และสารเคมีผสมสารชีวภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การเก็บข้อมูล

1.1 แบบปฐมภูมิ (Primary Data)

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรในเขตจังหวัดกาญจนบุรี โดยพื้นที่ในการศึกษา คือ พื้นที่การปลูกข้าวนาปีและพื้นที่การปลูกข้าวนาปรัง สำหรับปีการเพาะปลูก พ.ศ. 2557/2558 เนื่องจากข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลล่าสุด สำหรับปีการเพาะปลูก พ.ศ. 2557/2558 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกร จำนวน 400 ราย ที่ปลูกข้าวในเขตจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 13 อำเภอ ประกอบด้วยพื้นที่การปลูกข้าวนาปี จำนวน 421,162 ไร่ และพื้นที่การปลูกข้าวนาปรัง จำนวน 233,815 ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558)

1.2 แบบทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูล ช่วยสนับสนุนให้การศึกษาในครั้งนี้ได้ผลวิจัยที่สมบูรณ์โดยการรวบรวมเอกสารต่างๆ เช่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทฤษฎีด้านต้นทุน รายได้ และผลตอบแทน เอกสารที่ได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสถิติจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานการเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี ศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดสุพรรณบุรีและศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดราชบุรี และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูก จำนวนผลผลิตที่ได้รับ ราคาข้าว รวมถึงสถิติการส่งออกข้าวไทย เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) ในส่วนของต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน โดยใช้ค่าสถิติต่างๆ มาวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) ในส่วนของการแปลความหมาย และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงกระบวนการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรภายในจังหวัดกาญจนบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานสถิติจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

2. ส่งร่างแบบสัมภาษณ์ให้กับผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบและให้คำแนะนำ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้ได้แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับงานวิจัยเล่มนี้

3. นำเครื่องมือที่สมบูรณ์ ออกสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ผลข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ จะนำมาทำการตรวจสอบถึงความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับกลับมาในแต่ละชุด แต่ละหัวข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์ตามแต่ละส่วนของแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS for Windows 22.0 และโปรแกรม Microsoft Excel การวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบกับคำบรรยาย โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และระยะเวลาการประกอบอาชีพการเพาะปลูกข้าว วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) โดยการแสดงผลในรูปของตารางและภาพประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับต้นทุนจากการเพาะปลูกข้าวนาปรังและนาปี โดยมุ่งเน้นข้อมูลทางต้นทุนการผลิต จาก 3 กรณี คือ ต้นทุนการผลิตแบบใช้สารเคมี ต้นทุน การผลิตที่ใช้สารชีวภาพ และต้นทุนการผลิตที่ใช้ผสมทั้งสารเคมีกับสารชีวภาพในการเพาะปลูก วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของต้นทุนต่อไร่ โดยการแสดงผลในรูปของตารางและภาพประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการปลูกข้าวนาปรังและข้าวนาปี รวมถึงผลผลิตที่เก็บเกี่ยวจนถึงกระบวนการจัดจำหน่าย วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของผลตอบแทนต่อไร่ โดยการแสดงผลในรูปของตารางและภาพประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการปลูกข้าวนาปรังและข้าวนาปี ประกอบด้วยปัญหาด้านการเพาะปลูก ปัญหา

ด้านต้นทุนในการเพาะปลูก และปัญหาด้านผลตอบแทนในการเพาะปลูก วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) โดยการแสดงผลในรูปของตารางและภาพประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

ผลการวิจัย

จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสัมภาษณ์ จำนวน 410 ราย คิดเป็น 4,018 ไร่ ซึ่งครอบคลุมทั้ง 13 อำเภอ ประกอบด้วยเพศชาย จำนวน 222 ราย และเพศหญิง จำนวน 188 ราย ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 54.39 มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกข้าว ระหว่าง 11 – 20 ปี ร้อยละ 33.90 นิยมเพาะปลูกข้าวแบบข้าวนาปรัง ร้อยละ 90.73 การเพาะปลูกข้าวส่วนใหญ่นิยมแบบการใช้สารเคมี จำนวน 3,621 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 90 การใช้สารชีวภาพ จำนวน 136 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3 และการใช้สารเคมีผสมชีวภาพ จำนวน 261 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7 พันธุ์ข้าวส่วนใหญ่ที่นิยมเพาะปลูกในจังหวัดกาญจนบุรี พันธุ์ข้าวสุพรรณบุรี จำนวน 2,624 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 65.31 พันธุ์ข้าวปทุมธานี จำนวน 934.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.26

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนจากการเพาะปลูกข้าวและผลตอบแทนจากการเพาะปลูกข้าวนาปรังและนาปี โดยมุ่งเน้นข้อมูลทางต้นทุนการผลิตจาก 3 กรณี คือ ต้นทุนการผลิตแบบใช้สารเคมี ต้นทุนการผลิตที่ใช้สารชีวภาพ และต้นทุนการผลิตที่ใช้ผสมทั้งสารเคมีกับสารชีวภาพในการเพาะปลูก ซึ่งได้รวบรวมต้นทุนที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด จำแนกเป็นต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร สำหรับการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของต้นทุนต่อไร่ ดังตารางที่ 1 - 2

ตารางที่ 1 ต้นทุนการผลิตรวมและแปลงตัวอย่างที่มีกำไรสูงสุดจากการเพาะปลูกข้าว ทั้ง 3 รูปแบบ

รายการ (บาท/ไร่)	สารเคมี		ชีวภาพ		ผสม	
	ต้นทุนรวม	Sample	ต้นทุนรวม	Sample	ต้นทุนรวม	Sample
ต้นทุนคงที่	394.32	253.08	189.30	100.00	728.09	1,248.08
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดิน	212.57	5.00	19.63	5.00	550.54	1,000.00
- ค่าเสื่อมราคา	181.75	248.08	169.67	95.00	177.55	248.08
ต้นทุนผันแปร	2,943.50	3,130.85	1,930.81	1,782.14	2,639.49	1,683.71
- วัตถุดิบ	1,113.88	1,453.85	397.09	337.14	756.67	155.71
- เมล็ดพันธุ์	425.66	300.00	330.44	314.28	405.51	93.75
- ค่าปุ๋ยเคมี	688.22	1,153.85	-	-	292.40	38.08
- ค่าปุ๋ยชีวภาพ	-	-	66.65	22.86	58.76	23.89
- ค่าแรงงาน	215.09	180.00	138.20	155.00	258.66	250.00
- ค่าหว่าน / ค่าดำนา	61.14	60.00	73.35	95.00	61.03	70.00
- ค่าแรงงานการใส่ปุ๋ย	66.16	60.00	64.85	60.00	99.62	120.00
- ค่าแรงงานในการดูแล	87.79	60.00	-	-	98.01	60.00
- ค่าใช้จ่ายในการผลิต	1,614.53	1,470.00	1,395.52	1,290.00	1,624.16	1,278.00
- ค่าไถ่พรวนดิน	612.60	600.00	608.09	600.00	601.53	600.00
- ค่าใช้จ่ายดูแลรักษา	203.82	120.00	-	-	193.26	153.00
- ค่าสาธารณูปโภค	165.83	150.00	128.97	90.00	116.91	25.00
- ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	601.87	600.00	618.75	600.00	627.59	500.00
- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	30.40	-	39.71	-	84.87	-
รวมต้นทุนทั้งหมด	**3,337.82**	**3,383.93**	**2,120.11**	**1,882.14**	**3,367.58**	**2,931.79**

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตรวมจากการเพาะปลูกข้าว ทั้ง 3 รูปแบบ โดยการจำแนกต้นทุนการผลิตรวมและต้นทุนการผลิตของแปลงที่ได้กำไรมากที่สุด พบว่า การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย เท่ากับ 3,337.82 บาทต่อไร่ และต้นทุนการผลิตแปลงที่มีผลกำไรมากที่สุด เท่ากับ 3,383.93 บาทต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าต้นทุนการผลิตเฉลี่ย เท่ากับ 46.11 บาทต่อไร่ ส่วนการเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 2,120.11 บาทต่อไร่ และต้นทุนการผลิตแปลงที่มีผลกำไรมากที่สุด

เท่ากับ 1,882.14 บาทต่อไร่ ต่ำกว่าต้นทุนการผลิตเฉลี่ย เท่ากับ 237.97 บาทต่อไร่ และการเพาะปลูกข้าวแบบผสม ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย เท่ากับ 3,367.58 บาทต่อไร่ และต้นทุนการผลิตแปลงที่มีผลกำไรมากที่สุด เท่ากับ 2,931.79 บาทต่อไร่ ต่ำกว่าต้นทุนการผลิตเฉลี่ย เท่ากับ 435.79 บาทต่อไร่

ตารางที่ 2 ผลตอบแทนของการเพาะปลูกข้าว ทั้ง 3 รูปแบบ

ผลตอบแทน	ผลตอบแทนจำนวนเงิน (บาท)			
	รวม	สารเคมี	ชีวภาพ	ผสม
1. จำนวนผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)	809.20	803.73	746.10	918.01
2. ราคาขายเฉลี่ย (บาทต่อไร่)	7.73	7.28	11.66	11.60
3. รายได้รวมทั้งหมด (บาทต่อไร่)	6,255.12	5,851.15	8,699.53	10,648.92
4. ต้นทุนผันแปร (บาทต่อไร่)	2,889.47	2,943.50	1,930.81	2,639.49
5. กำไรส่วนเกิน (บาทต่อไร่)	3,365.65	2,907.65	6,768.72	8,009.43
6. ต้นทุนคงที่ (บาทต่อไร่)	409.07	394.32	189.30	728.09
7. กำไรสุทธิ (บาทต่อไร่)	2,956.58	2,513.33	6,579.42	7,281.34
8. รวมสินทรัพย์ (บาท)	42,078.05	42,712.60	20,111.11	62,161.11
9. รวมเงินลงทุน (บาท)	45,376.59	46,050.42	22,231.22	65,528.69
10. อัตราผลตอบแทนต่อกำไรสุทธิ (%)	47.27	42.95	75.63	68.38
11. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (%)	7.03	5.88	32.72	11.71
12. อัตราผลตอบแทนต่อเงินลงทุน (%)	6.52	5.46	29.60	11.11

ตารางที่ 2 ผลตอบแทนของการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรีต่อฤดูกาลเพาะปลูก สามารถแยกรายละเอียดได้ดังนี้

1. จำนวนผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่รวมทั้งจังหวัด เท่ากับ 809.20 กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพให้ผลผลิตที่สูงที่สุด รองลงมา คือ การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี และการเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพให้ผลผลิตที่ต่ำที่สุด เท่ากับ 918.01 803.73 และ 746.10 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ

2. ราคาขายโดยเฉลี่ยต่อไร่รวมทั้งจังหวัด เท่ากับ 7.73 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับการเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพ มีราคาขายที่สูงที่สุด รองลงมา คือ การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพ และการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีมีราคาขายที่ต่ำที่สุด เท่ากับ 11.66 11.60 และ 7.28 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ

3. รายได้รวมทั้งหมดโดยเฉลี่ยต่อไร่รวมทั้งจังหวัด เท่ากับ 6,255.12 บาทต่อไร่ สำหรับการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพมีรายได้รวมทั้งหมดสูงที่สุด รองลงมา คือ การเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพ และการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีมีรายได้รวมทั้งหมดต่ำที่สุด เท่ากับ 10,648.92 8,699.53 และ 5,851.15 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

4. ต้นทุนผันแปรโดยเฉลี่ยต่อไร่รวมทั้งจังหวัด เท่ากับ 2,889.47 บาทต่อไร่ สำหรับการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีมีต้นทุนผันแปรสูงที่สุด รองลงมา คือ การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพ และการเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพมีต้นทุนผันแปรต่ำที่สุด เท่ากับ 2,943.50 2,639.49 และ 1,930.81 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

5. กำไรส่วนเกินโดยเฉลี่ยต่อไร่รวมทั้งจังหวัด เท่ากับ 3,365.65 บาทต่อไร่ สำหรับการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพมีกำไรส่วนเกินสูงที่สุด รองลงมา คือ การเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพ และการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีมีกำไรส่วนเกินต่ำที่สุด เท่ากับ 8,009.43 6,768.72 และ 2,907.65 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

6. ต้นทุนคงที่โดยเฉลี่ยต่อไร่รวมทั้งจังหวัด เท่ากับ 409.07 บาทต่อไร่ สำหรับการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพมีต้นทุนคงที่สูงที่สุด รองลงมา คือ การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี และการเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพมีต้นทุนคงที่ต่ำที่สุด เท่ากับ 728.09 394.32 และ 189.30 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

7. กำไรสุทธิโดยเฉลี่ยต่อไร่รวมทั้งจังหวัด เท่ากับ 2,956.58 บาทต่อไร่ สำหรับการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพมีกำไรสุทธิสูงที่สุด รองลงมา คือ การเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพ และการเพาะปลูกข้าว แบบใช้สารเคมีมีกำไรสุทธิต่ำที่สุด เท่ากับ 7,281.34 6,579.42 และ 2,513.33 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

8. ด้านอัตราผลตอบแทน การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี อัตราผลตอบแทนต่อกำไรสุทธิ เท่ากับ 47.27% อัตราผลตอบแทน

ต่อสินทรัพย์รวม เท่ากับ 5.88% และ อัตราผลตอบแทนต่อเงินลงทุน เท่ากับ 5.46% การเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพ พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อกำไรสุทธิ เท่ากับ 75.63% อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม เท่ากับ 32.72% และอัตราผลตอบแทนต่อเงินลงทุน เท่ากับ 29.60% และการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพ มีพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อกำไรสุทธิ เท่ากับ 68.38% อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม เท่ากับ 11.71% และอัตราผลตอบแทนต่อเงินลงทุน เท่ากับ 11.11%

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการเพาะปลูกข้าวจากการสัมภาษณ์เกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี ที่เพาะปลูกข้าวในรอบปีการเพาะปลูก 2558 โดยแยกประเด็นไว้ 3 ประเภท ไว้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคจากการเพาะปลูกข้าว

ปัญหาและอุปสรรค	เคมี		ชีวภาพ		ผสม	
	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ (%)	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ (%)	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ (%)
1. ด้านการเพาะปลูก						
พื้นที่เพาะปลูกไม่เพียงพอ	70	14.08	5	8.20	5	20.00
ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ / สภาพภูมิอากาศ ไม่เอื้ออำนวย	223	44.87	9	14.75	3	12.00
แมลงศัตรูพืชรบกวน / วัชพืชมาก	191	38.43	22	36.07	15	60.00
ขาดแคลนแรงงาน/วัตถุดิบ	13	2.62	25	40.98	2	8.00
2. ด้านต้นทุนการผลิต						
ค่าเมล็ดพันธุ์ราคาสูง	127	17.35	27	57.45	15	31.92
ค่าจ้างแรงงานสูง	96	13.11	20	42.55	2	4.25
ค่าปุ๋ยมีราคาสูง	263	35.93	-	-	16	34.04
ค่ายากำจัดวัชพืช/แมลงราคาสูง	246	33.61	-	-	14	29.79
3. ด้านผลตอบแทน						
ผลผลิตได้น้อย	171	26.97	25	51.02	10	40.00
ราคามีความผันผวน	215	33.91	20	40.82	12	48.00
ไม่มีอำนาจต่อรองราคา	150	23.66	2	4.08	1	4.00
ราคาขายไม่ได้ตามราคาประกันของรัฐบาล	98	15.46	2	4.08	2	8.00

ตารางที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในด้านการเพาะปลูกของเกษตรกร

1. ด้านการเพาะปลูกของกลุ่มเกษตรกรที่มีการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี พบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้านปริมาณน้ำที่ไม่เพียงพอ/สภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวย ส่วนของกลุ่มเกษตรกรของการเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพ พบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้านการขาดแคลนแรงงาน/วัตถุดิบ และกลุ่มเกษตรกรของการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพ พบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้านแมลงศัตรูพืชรบกวน/วัชพืชมาก

2. ด้านต้นทุนการเพาะปลูกข้าวของกลุ่มเกษตรกรที่มีการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี พบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้านค่าปุ๋ยเคมีและค่ายากำจัดวัชพืชและแมลงมีราคาสูง ส่วนของกลุ่มเกษตรกรที่มีการเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพ พบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้านค่าเมล็ดพันธุ์ และกลุ่มเกษตรกรที่มีการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพพบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้านค่าปุ๋ยเคมี

3. ด้านผลตอบแทนจากการเพาะปลูกข้าวของกลุ่มเกษตรกรที่มีการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีและกลุ่มเกษตรกรที่มีการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้านราคามีความผันผวน ส่วนของกลุ่มเกษตรกรที่มีการเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้านผลผลิตได้จำนวนน้อย

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่มีการเพาะปลูกข้าวในจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 222 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.15 มีช่วงอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป จำนวน 133 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.34 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 223 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.39 สถานภาพทางครอบครัวแต่งงานจดทะเบียนสมรส จำนวน 279 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.05 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ระหว่าง 11 – 20 ปี จำนวน 139 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.90 การเพาะปลูกข้าวส่วนใหญ่แบบข้าวนาปรัง จำนวน 372 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.73 วิธีการเพาะปลูกข้าวส่วนใหญ่ใช้สารเคมี จำนวน 3,621 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 90 ชนิดข้าวที่ใช้ปลูกในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ตระกูลพันธุ์ข้าวสุพรรณบุรี จำนวน 2,624 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 65 ซึ่งสอดคล้องกับ Ohen (2015) ที่ได้กล่าวว่าผู้มีอาชีพทำนาส่วนใหญ่เป็นเพศชายและมีการศึกษาอยู่ในระดับขั้นพื้นฐาน

กระบวนการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรีมีขั้นตอนที่เหมือนกัน คือ เริ่มต้นจากการจัดเตรียมดินหรือแปลงที่ใช้ในการเพาะปลูก หลังจากนั้นก็จะทำการหว่านข้าวซึ่งเป็นวิธีส่วนใหญ่ที่นิยมใช้ หลังจากนั้นก็ดูแลบำรุงรักษาจนถึงกระบวนการสุดท้าย คือ การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการแปรรูปต่อไป กระบวนการเพาะปลูกข้าวดังกล่าวมีขั้นตอนในลักษณะเดียวกับงานวิจัยของ อะนน สืบเสน (2546) และสุกัญญา นนตานอก (2548)

ต้นทุนการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพมีต้นทุนสูงที่สุด จำนวน 3,367.58 บาทต่อไร่ รองลงมา คือ การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี จำนวน 3,337.82 บาทต่อไร่ และการเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพ มีต้นทุนต่ำที่สุด จำนวน 2,120.11 บาทต่อไร่ ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า ต้นทุนผันแปรมีสัดส่วนที่สูงกว่าต้นทุนคงที่ โดยสอดคล้องกับศักดิ์สิทธิ์ วัชรารัตน์ (2554) กาญจนาภรณ์ เจียวท่าไม้ (2535) พงษ์สวัสดิ์ พันธารัตน์ (2547) วันธะนา สานุสิทธิ์ (2553) ปรางค์ ภาคพานิช (2555) และอะนน สืบเสน (2556) รวมถึงงานวิจัยจากต่างประเทศของ Inoko (1984) จากนักวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมามีผลวิจัยพบว่า ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่จะมาจากต้นทุนผันแปรที่มีสัดส่วนที่มากกว่าต้นทุนคงที่

ผลตอบแทนจากการเพาะปลูกข้าวสำหรับงานวิจัย เรื่องนี้ประกอบด้วยจำนวนผลผลิตต่อไร่ ราคาที่จำหน่ายได้ต่อกิโลกรัม รายได้รวมต่อไร่ และกำไรขาดทุนสุทธิต่อไร่ จากการเพาะปลูกข้าวหนึ่งฤดูกาลเพาะปลูก ดังนี้

1. ผลตอบแทนจากการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรที่เพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี จำนวนผลผลิต เท่ากับ 803.73 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายเฉลี่ย เท่ากับ 7.28 บาทต่อกิโลกรัม รายได้รวมทั้งหมดเท่ากับ 5,851.15 บาท ต่อไร่ มีกำไรสุทธิ เท่ากับ 2,513.33 บาทต่อไร่ คิดเป็นอัตราผลตอบแทนต่อกำไรสุทธิ เท่ากับ 42.95 % อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) เท่ากับ 5.88% และอัตราผลตอบแทนต่อเงินลงทุน (ROI) เท่ากับ 5.46%

2. ผลตอบแทนจากการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร ที่เพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพ จำนวนผลผลิต เท่ากับ 746.10 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายเฉลี่ย เท่ากับ 11.66 บาทต่อกิโลกรัม รายได้รวมทั้งหมดเท่ากับ 8,699.53 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิ เท่ากับ 6,579.42 บาทต่อไร่ คิดเป็นอัตราผลตอบแทนต่อกำไรสุทธิ เท่ากับ 75.63 % อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) เท่ากับ 32.72% และอัตราผลตอบแทนต่อเงินลงทุน (ROI) เท่ากับ 29.60%

3. ผลตอบแทนจากการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร ที่เพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพ จำนวนผลผลิต เท่ากับ 918.01 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายเฉลี่ย เท่ากับ 11.60 บาทต่อกิโลกรัม รายได้รวมทั้งหมดเท่ากับ 10,648.92 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิ เท่ากับ 7,281.34 บาทต่อไร่ คิดเป็นอัตราผลตอบแทนต่อกำไรสุทธิ เท่ากับ 68.38% อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) เท่ากับ 11.71% และอัตราผลตอบแทนต่อเงินลงทุน (ROI) เท่ากับ 11.11%

สำหรับผลตอบแทนการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรจากกำไรสุทธิพบว่า รวมทั้งจังหวัด เท่ากับ 2,956.58 บาทต่อไร่ แยกเป็นกำไรสุทธิจากการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี เท่ากับ 2,513.33 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิจากการเพาะปลูกข้าวแบบสารชีวภาพ เท่ากับ 6,579.42 บาทต่อไร่ และกำไรสุทธิจากการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพ เท่ากับ 7,281.34 บาทต่อไร่ ซึ่งผลจากการวิจัยสอดคล้องกับรัชนี รูปหล่อ (2547) ที่ให้ผลจากการวิจัยพบว่าการใช้สารเคมีผสมกับชีวภาพมีผลตอบแทนที่มากที่สุด สำหรับผลตอบแทนการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรในรูปของผลผลิตพบว่ารวมทั้งจังหวัด เท่ากับ 809.20 กิโลกรัมต่อไร่ จากการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมี เท่ากับ 803.73 กิโลกรัมต่อไร่ การเพาะปลูกข้าวแบบชีวภาพ เท่ากับ 746.10 กิโลกรัมต่อไร่ และการเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพ เท่ากับ 918.01 กิโลกรัมต่อไร่ ทำให้พบว่า การเพาะปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีผสมชีวภาพ มีผลผลิตจากการเพาะปลูกที่สูงที่สุด เนื่องจากมีการปรับปรุงดินก่อนการเพาะปลูก ซึ่งสอดคล้องกับ Kawaguchi (1983) และ Raufu (2014) ที่มีการกล่าวถึงการปรับปรุงดินก่อนการเพาะปลูกเพื่อช่วยเพิ่มแร่ธาตุในดินส่งผลให้ได้ผลผลิตที่มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไปจากการวิจัยในครั้งนี้จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ต้นทุนผันแปรของการเพาะปลูกข้าว มีจำนวนต้นทุนที่สูงโดยเฉพาะค่าปุ๋ยเคมี ค่ายาบำรุงรักษา และค่าเมล็ดพันธุ์ และจากการเก็บข้อมูลมีข้อสังเกตเพิ่มเติม คือ เกษตรกรไม่มีการจดบันทึกรายรับและรายจ่ายของครัวเรือนเพื่อให้ทราบถึงต้นทุนที่แท้จริง

รวมถึงผลตอบแทนที่ได้รับจริง ดังนั้น การใช้ปุ๋ยชีวภาพทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ด้านราคาจำหน่ายของปุ๋ยเคมีและยาบำรุงรักษาต่างๆ ควรมีมาตรการในการควบคุมเรื่องการกำหนดราคาจำหน่ายของพ่อค้าคนกลางต่างๆ ด้านเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกรควรมีการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์เพื่อไว้ปลูกเองต่อในฤดูกาลเพาะปลูกต่อไป ด้านการส่งเสริม ให้เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีในครัวเรือน เพื่อให้สะท้อนถึงผลการใช้จ่ายของครัวเรือน และการจัดเวทีการประชุมถึงกระบวนการตามหลัก Best Practice ของเกษตรกรตัวอย่างที่มีกระบวนการในการเพาะปลูกข้าวของรอบฤดูกาลเพาะปลูกปีที่ผ่านมาในด้านจำนวนผลผลิต ราคาขาย รายได้รวมและกำไรสุทธิที่ดีที่สุดเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และวิธีที่ดีที่สุดในการเพาะปลูกข้าวให้กับเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป คือ ศึกษาแนวทางการเพิ่มผลผลิต ศึกษาแนวทางการลดต้นทุน การผลิตเพื่อเพิ่มผลกำไร และศึกษากระบวนการบริหารจัดการระบบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรในพื้นที่ รวมถึงการพิจารณากรอบระยะเวลาในแต่ละกระบวนการของแต่ละวิธีการเพาะปลูกข้าว และการพิจารณาในประเด็นการเพาะปลูกข้าวในระยะยาว (แปลงทดลอง) เพื่อดูแนวโน้มของต้นทุนผันแปรในอนาคต รวมถึงการปรับปรุงหน้าดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพื่อพร้อมทำการเพาะปลูก

เอกสารอ้างอิง

กาญจนาภรณ์ เจียวท่าไม้. (2536). **การวิเคราะห์เศรษฐกิจการผลิตข้าวนาปี ในอำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ปีการผลิต 2534-2535.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นีรนาท ศรีเจริญ และคณะ. (2554). **การพัฒนาบัญชีต้นทุนการผลิตข้าวเพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนของเกษตรกรที่มีที่นาเป็นของตนเอง ตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม.** รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ปรางค์ ภาคพานิช. (2555). **การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการทำนาปรังของเกษตรกรในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย.** รายงานการวิจัยในวิชาวิจัยปัญหาเศรษฐกิจปัจจุบัน, หลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พงษ์สวัสดิ์ พันธารัตน์. (2547). **การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการเพาะปลูกข้าวเจ้าพันธุ์หอมมะลิและข้าวเหนียวพันธุ์ กข 6 : กรณีศึกษาของเกษตรกรจังหวัดเชียงราย."** วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. **Best Practice กับการจัดการความรู้.** ค้นเมื่อ มกราคม 15, 2559, จาก http://register. utcc.ac.th/KM2552/DATA/Document/Best%20Practice.pdf

รังสรรค์ โชคบำรุงศิลป์. (2547). **การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในนาข้าวของสมาชิกศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา.** รายงานผลการดำเนินงาน สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา.

รัชนี รูปหล่อ. (2547). **เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวอินทรีย์และข้าวใช้สารเคมีของเกษตรกรในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วันธะนา สานุสิทธิ์ และคณะ. (2553). **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนเชิงเปรียบเทียบของการปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีและสารชีวภาพของเกษตรผู้ปลูกข้าว ตำบลไร่อ้อย อำเภอพิสัย จังหวัดอุตรดิตถ์.** รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ศักดิ์สิทธิ์ วัชรารัตน์. (2534). **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวโพดฝักอ่อน จังหวัดกำแพงเพชร ปี 2533.** รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. **มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์.** ค้นเมื่อ มกราคม 15, 2559, จาก http://www.fap.or.th.

สุกัญญา นนตานอก และคณะ. (2548). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ปุ๋ยในการปลูกข้าวของเกษตรกร หมู่ที่ 2 บ้านกระเสียว ตำบลกาปัง อำเภอโดนไทย จังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร คณะวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สุขใจ ตอนปัญญา. (2554). **ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกข้าวของเกษตรกร หมู่ 5 ตำบลหัวดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร.** การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อะนน สืบเสน. (2556). **การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวนาปีและข้าวนาปรังของเกษตรกร ในเขตตำบลสงเปือย อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร.** การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Inoko, A. (1984). **Compost as a source of plant nutrient.** In Organic Matter and Rice. pp. 135-145, Manila : IRRI.

Kawakuchi, S. (1983). **Soil properties, nitrogen econmy.** Tokyo : NODAI Research Institute.

Ohen S.B. (2014). Cost and Return Analysis in small scale rice production in Cross River State, Nigeria. **International Research Journal of Agriculture Science and Soil Science** Vol.5 (1), pp. 22-27.

Pishgar-Komleh S.H. (2011). Energy and economic analysis of rice production under different farm levels in Gulan province of Iran. **Journal homepage** : www.elsevier.com/locate/energy 36, pp.5824-5831.

Raufu, M.O. (2014). Cost and Return Analysis of Rice Production In Kwara State, Nigeria Under Sawah Technology. **Journal of Advance in Agriculture and Biology** 2 (2), pp. 79-83.

คุณค่าตราสินค้าที่มีความสัมพันธ์ต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร
Brand Equity Related to Consumers' Purchase Intension of Suzuki's Car in Bangkok Areas.

หาญณรงค์ ประดิษฐ์กุลเจริญ[1)], ทรงพร หาญสันติ[2)]
[1)]นักศึกษามหาบัณฑิตสาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,[2)] คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Hannarong Praditkunjaroen[1)], Songporn Hansanti[2)]
[1)]Master of Business Administration. Kasetsart University,[2)] Department of Marketing. Faculty of Business Administration. Kasetsart University

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาถึง 1) ระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร 2) ระดับในการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร 3) ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร 4) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าตราสินค้าของรถยนต์ซูซูกิกับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนาและการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีความสนใจซื้อรถยนต์ซูซูกิในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 385 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติ เชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่า t – test, ค่า F – test, ค่า LSD (Least Significant Difference) และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองกลุ่ม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลจากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับระดับคุณค่าตราสินค้ารถยนต์ซูซูกิในกรุงเทพมหานคร อยู่ที่ระดับมาก การตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิในกรุงเทพมหานครอยู่ที่ระดับปานกลาง การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ และระดับการศึกษา ส่งผลต่อระดับในการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภค ในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน คุณค่าตราสินค้าของรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความจงรักภักดีต่อตราสินค้า ด้านคุณภาพที่รับรู้ได้ และด้านทรัพย์สินประเภทอื่น ๆ ของตราสินค้า มีความสัมพันธ์ กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคทุกด้าน นอกจากนี้ด้านการตระหนักถึงตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคด้านข้อกำหนดในการซื้อและด้านช่วงเวลาการซื้อ และท้ายที่สุดด้านการเชื่อมโยงกับตราสินค้า มีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคด้านจุดประสงค์ในการซื้อ ด้านบริบทแวดล้อม และด้านช่วงเวลาการซื้อ

คำสำคัญ : คุณค่าตราสินค้า, การตั้งใจซื้อ, รถยนต์ซูซูกิ

ABSTRACT

The Objectives of this research were to study : (1) the level of brand equity of Suzuki's Car in Bangkok, (2) to explore the level of consumer purchase intention of Suzuki's Car in Bangkok, (3) to compare the level of consumer purchase intention of Suzuki's Car in Bangkok subject to different personal characteristics, (4) to study relationships between brand equity and consumer purchase intention of Suzuki's Car in Bangkok.

This research is quantitative research, using survey research techniques and descriptive research method. The questionnaires were deployed to collect data from 385 subjects sample population who were interested in purchasing Suzuki cars in Bangkok. The statistics were used to analysis data including percentage, frequency, mean and standard deviation. Statistics deployed to test hypothesises, were t – test, One Way ANOVA (F - test), LSD (Least Significant Difference) and Pearson's correlation coefficient at the 0.05 level

Results of the research sample gave high level of brand equity of Suzuki's Car in Bangkok; and had moderate level of purchase intention of Suzuki's Car in Bangkok. The priority hypothesises by gender, status, age and level of education had significantly contributed to different level of consumer purchase intention of Suzuki's Car in Bangkok.

The 3 aspects of brand equity of Suzuki's Car in Bangkok including brand loyalty, perceive quality and other priority brand assets were significantly related to all consumer purchase intention of Suzuki's Car in Bangkok. Moreover brand awareness was significantly terms and time of purchase. Lastly brand association was significantly related to consumer purchase intention of Suzuki's Cars in term of purchase objective, environment context and time of purchase.

Keywords : Brand Equity, Purchase Intention and Suzuki cars

บทนำ

ในปัจจุบันการคมนาคมมีความสำคัญในการใช้ชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการคมนาคมทางถนน โดยในปี พ.ศ. 2553 มีปริมาณการเดินทางถนนประมาณ 2.4 ล้านคนต่อเที่ยวต่อวัน และคาดว่าในปี พ.ศ. 2563 แนวโน้มปริมาณการเดินทาง และการขนส่งสินค้าทางถนนจะเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 21.84 หรือคิดเป็น 3.07 ล้านคนต่อเที่ยวต่อวัน ส่งผลต่อปริมาณการจราจร ในอนาคตโดยรอบกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร, 2557) ดังนั้น รถยนต์จึงมีความสำคัญต่อชีวิตของคนเรามากยิ่งขึ้น โดยผู้ผลิตรถยนต์ที่อยู่ในประเทศไทยจะมีอยู่ 2 บริษัทใหญ่ๆ คือ รถยนต์ยุโรปและรถยนต์ญี่ปุ่น แต่รถยนต์ที่เป็นที่นิยมในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นรถยนต์ญี่ปุ่น โดยมีส่วนแบ่งทางการตลาดมากถึงร้อยละ 88.19 (TOYOTA, 2559) ดังนั้นจะเห็นได้ว่ารถยนต์ญี่ปุ่นจะมีการแข่งขันที่สูงมากในการทำการตลาดในประเทศไทย และจากสถิติยอดจำหน่ายรถยนต์ ปี พ.ศ. 2554 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของยอดขาย

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
อัตราการเจริญเติบโตของยอดขายของ TOYOTA	78.04	53.64	12.78	-8.38
อัตราการเจริญเติบโตของยอดขายของ HONDA	103.93	153.9	26.83	33.62
อัตราการเจริญเติบโตของยอดขายของ ISUZU	61.4	55.99	21.24	9.14
อัตราการเจริญเติบโตของยอดขายของ SUZUKI	154.79	367.5	108.32	119.7

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าอัตราการเจริญเติบโตของยอดขายของทุกบริษัทเพิ่มสูงขึ้นจากปี พ.ศ. 2554 แต่เมื่อมีการเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของยอดจำหน่ายของรถค่ายญี่ปุ่นทั้งหมดแล้ว รถยนต์ยี่ห้อซูซูกิ (SUZUKI) มีอัตราการเจริญเติบโตที่สูงที่สุด

บริษัทซูซูกิมอเตอร์ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2458 ที่เมืองฮามามัตสึ ในประเทศญี่ปุ่น เดิมทำธุรกิจผลิตเครื่องทอผ้าจำหน่ายแก่บริษัทผลิตผ้าไหม แต่ธุรกิจสิ่งทอของญี่ปุ่นได้ประสบกับวิกฤติเมื่อปี พ.ศ. 2494 ดังนั้น บริษัทซูซูกิมอเตอร์ได้พยายามแสวงหาธุรกิจใหม่เพื่อหารายได้เสริม และเริ่มผลิตจำหน่ายรถจักรยานยนต์ตั้งแต่ ปี 2495 เป็นต้นมา จากนั้นในปี พ.ศ. 2498 บริษัทซูซูกิได้ขยายขอบข่ายธุรกิจไปถึงการผลิตรถยนต์ (ยุทธศักดิ์ คณาสวัสดิ์, 2551)

ดังนั้น จึงมีข้อสังเกตว่าบริษัทซูซูกิจึงเป็นผู้ผลิตรถยนต์รายใหม่ที่เพิ่งเข้ามาในตลาดรถยนต์และจากการที่การแข่งขันในตลาดรถยนต์มีการแข่งกันที่สูงมากที่มียอดจำหน่ายในประเทศไทยรวม 799,594 คัน ในปี พ.ศ. 2558 (บริษัทโตโยต้ามอเตอร์ประเทศไทย จำกัด, 2559) เพราะฉะนั้น แต่ละบริษัทจึงพยายามที่จะแข่งขันในการสร้างคุณค่าตราสินค้า ดังนั้น คุณค่าตราสินค้ามีความสำคัญต่อแบรนด์สินค้าอย่างมากเพราะคุณค่าตราสินค้าทำให้สินค้ามีคุณค่าในสายตาผู้บริโภค และเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภค (ปัทมพร จิระบุญมา, 2556) การสร้างคุณค่าตราสินค้าจึงมีความสำคัญที่จะทำให้ผู้บริโภคมีความตั้งใจที่จะซื้อสินค้าหรือบริการ ผู้บริโภคจะมีความตั้งใจซื้อเกิดขึ้นโดยมีการเลือกใช้สินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นตัวเลือกแรก ซึ่งจะทำให้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค (Zeithami, Berry and Parasuraman, 1990)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงระดับในการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าตราสินค้าของรถยนต์ซูซูกิกับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะศึกษาคุณค่าตราสินค้าที่มีความสัมพันธ์ต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามีประเด็นที่จะศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2) คุณค่าตราสินค้าของรถยนต์ซูซูกิ ได้แก่ ความจงรักภักดีต่อตราสินค้า การตระหนักถึงตราสินค้า คุณภาพที่รับรู้ได้ การเชื่อมโยงกับตราสินค้า และทรัพย์สินประเภทอื่นๆ ของตราสินค้า 3) การตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภค ได้แก่ จุดประสงค์ในการเลือกซื้อ ข้อกำหนดในการซื้อ บริบทแวดล้อม และช่วงเวลาการซื้อ

2. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ผู้ที่สนใจซื้อรถยนต์ยี่ห้อซูซูกิในกรุงเทพมหานคร

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ สถานภาพสมรส และคุณค่าตราสินค้าของรถยนต์ ซูซูกิ

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับในการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงสำรวจ

- การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีความสนใจซื้อรถยนต์ซูซูกิในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 385 ชุด ซึ่งได้มาจากใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบความไม่น่าจะเป็นมีวิธีการแจกแบบสอบถามโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก และได้ทดสอบเครื่องมือโดยใช้ 1. การหาความเที่ยงตรง 2. การทดสอบความน่าเชื่อถือ โดยการนำแบบสอบถาม ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับประชากร ที่จะทำการศึกษา จำนวน 40 ชุด

- การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่า t – test, ค่า F – test, ค่า LSD (Least Significant Difference) และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองกลุ่ม โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายเพียร์สัน (Pearson Correlation) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

กรอบแนวความคิดและสมมติฐาน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการศึกษา ที่เกี่ยวข้องถึงคุณค่าตราสินค้าที่มีความสัมพันธ์ต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

สมมติฐานในการศึกษา

สมมติฐานในการศึกษา มีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิที่แตกต่างกันของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 2 คุณค่าตราสินค้ารถยนต์ซูซูกิ มีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร จำนวน 385 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 62.3 อายุในช่วงต่ำกว่า 26 ปี ร้อยละ 34.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 67 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 36.6 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001 – 40,000 บาท ร้อยละ 62.9

ด้านความจงรักภักดีต่อตราสินค้า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับค่าเฉลี่ย 3.44 หรืออยู่ในระดับมาก ด้านการตระหนักถึงตราสินค้า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับค่าเฉลี่ย 3.92 หรืออยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพที่สามารถรับรู้ได้ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับค่าเฉลี่ย 3.57 หรืออยู่ในระดับมาก ด้านการเชื่อมโยงกับตราสินค้า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับค่าเฉลี่ย 3.43 หรืออยู่ในระดับมาก และด้านทรัพย์สินประเภทอื่นๆ ของตราสินค้า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับค่าเฉลี่ย 3.56 หรืออยู่ในระดับมาก

ด้านจุดประสงค์ในการเลือกซื้อ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับค่าเฉลี่ย 2.91 หรืออยู่ในระดับปานกลาง ด้านข้อกำหนดในการซื้อ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับค่าเฉลี่ย 3.617 หรืออยู่ในระดับมาก ด้านบริบทแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับค่าเฉลี่ย 3.51 หรืออยู่ในระดับมาก และด้านช่วงเวลา การซื้อ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับค่าเฉลี่ย 3.53 หรืออยู่ในระดับมาก

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิที่แตกต่างกันของผู้บริโภค ในกรุงเทพมหานคร

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 ใช้การวิเคราะห์ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปร 2 กลุ่มด้วย t – test ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยค่า F – test และทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญน้อยที่สุดด้วยค่า LSD (Lest Significant Difference) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นไว้ที่ร้อยละ 95

พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิทุกด้านจุดประสงค์ในการเลือกซื้อ ด้านข้อกำหนดในการซื้อ ด้านบริบทแวดล้อม และด้านช่วงเวลาการซื้อ

กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ผลต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิ 3 ด้าน คือ ด้านจุดประสงค์ในการเลือกซื้อ ด้านข้อกำหนดในการซื้อ และด้านบริบทแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีผลต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิ ด้านจุดประสงค์ในการเลือกซื้อด้านข้อกำหนดในการซื้อ และด้านบริบทแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิทุกด้าน คือ ด้านจุดประสงค์ในการเลือกซื้อ ด้านข้อกำหนดในการซื้อ ด้านบริบทแวดล้อม และด้านช่วงเวลาการซื้อ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีผลต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิทุกด้าน คือ ด้านจุดประสงค์ในการเลือกซื้อ ด้านข้อกำหนดในการซื้อ ด้านบริบทแวดล้อม และด้านช่วงเวลาการซื้อ

และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิ ด้านจุดประสงค์ในการเลือกซื้อและด้านข้อกำหนดในการซื้อ

สมมติฐานที่ 2 คุณค่าตราสินค้ารถยนต์ซูซูกิ มีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภค ในกรุงเทพมหานคร

การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ใช้การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองกลุ่ม โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

พบว่า ความคิดเห็นต่อคุณค่าตราสินค้ารถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความจงรักภักดีต่อตราสินค้า ด้านการตระหนักถึงตราสินค้า ด้านคุณภาพที่รับรู้ได้ ด้านการเชื่อมโยงกับตราสินค้า และด้านทรัพย์สินประเภทอื่นๆ ของตราสินค้า มีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิทุกด้าน ได้แก่ ด้านจุดประสงค์ในการเลือกซื้อ ด้านข้อกำหนดในการซื้อ ด้านบริบทแวดล้อม และด้านช่วงเวลาการซื้อ

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับระดับคุณค่าตราสินค้ารถยนต์ซูซูกิในกรุงเทพมหานครอยู่ที่ระดับมาก การตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิในกรุงเทพมหานครอยู่ที่ระดับปานกลาง การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ และระดับการศึกษา ส่งผลต่อระดับในการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน คุณค่าตราสินค้าของรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความจงรักภักดีต่อตราสินค้า ด้านคุณภาพที่รับรู้ได้ และด้านทรัพย์สินประเภทอื่นๆ ของตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของ

ผู้บริโภคทุกด้าน นอกจากนี้ด้านการตระหนักถึงตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคด้านข้อกำหนดในการซื้อและด้านช่วงเวลาการซื้อ และท้ายที่สุดด้านการเชื่อมโยงกับตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคด้านจุดประสงค์ในการซื้อ ด้านบริบทแวดล้อม และด้านช่วงเวลาการซื้อ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาครั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของปัทมพร จิระบุญมา (2556) โดยการศึกษาถึงคุณค่าตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ฮอนด้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยด้านการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของรถยนต์ฮอนด้ามีความสำคัญต่อผู้แบบสอบถามโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านความภักดีต่อแบรนด์ฮอนด้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ในประเด็นเรื่อง คุณค่าตราสินค้ารถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับคุณค่าตราสินค้ารถยนต์ซูซูกิได้แก่ด้านความจงรักภักดีต่อตราสินค้า ด้านการตระหนักถึงตราสินค้า ด้านคุณภาพที่รับรู้ได้ ด้านการเชื่อมโยงกับตราสินค้า และทรัพย์สินประเภทอื่นๆ ของตราสินค้าในระดับมาก โดยมีปัจจัย ด้านการรับรู้ในชื่อตราสินค้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาครั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของวิทวัส ปานศุภวัชร (2553) โดยศึกษาถึงคุณค่าตราสินค้ารถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อตราสินค้า และความตั้งใจซื้อรถยนต์นั่งส่วนบุคคล พบว่า โดยคุณค่าตราสินค้ารถยนต์นั่งส่วนบุคคลในด้านต่างๆ มีความสำคัญต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ในประเด็นเรื่อง คุณค่าตราสินค้ารถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับคุณค่าตราสินค้ารถยนต์ซูซูกิ ได้แก่ ด้านความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการตระหนักถึงตราสินค้า ด้านคุณภาพที่รับรู้ได้ ด้านการเชื่อมโยงกับตราสินค้า และทรัพย์สินประเภทอื่นๆ ของตราสินค้าในระดับมาก โดยมีปัจจัยด้านการรับรู้ในชื่อตราสินค้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาครั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของ Nigam (2011) ได้ศึกษาถึงคุณค่าตราสินค้ามีผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในเมืองฮารียานาประเทศอินเดีย พบว่า คุณค่าตราสินค้ามีผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในเมืองฮารียานาประเทศอินเดียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ในประเด็นเรื่อง คุณค่าตราสินค้ารถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร เพราะการตั้งใจซื้อเป็นส่วนหนึ่งในขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

จากผลการศึกษาครั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของ Mo (2012) ได้ศึกษาถึงการตั้งใจซื้อรถยนต์ของผู้บริโภคในเมืองลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า อายุ และรายได้มีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ในประเด็นเรื่อง อายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร โดยอายุมีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิ 3 เหตุผล คือ จุดประสงค์ในการเลือกซื้อ ข้อกำหนดในการซื้อ บริบทแวดล้อม และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิ 2 เหตุผล คือ จุดประสงค์ในการเลือกซื้อและข้อกำหนดในการซื้อ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวัดระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของผู้ที่ใช้รถยนต์เปรียบเทียบระหว่างรถยนต์ซูซูกิ กับรถยนต์รายอื่นๆ เพื่อที่จะเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขัน และนำมาพัฒนากลยุทธ์ในการสร้างคุณค่าตราสินค้าของรถยนต์ซูซูกิให้เหนือกว่าคู่แข่งขันรายอื่นๆ

2. ควรมีการศึกษาวัดระดับการตั้งใจซื้อของผู้ที่ใช้รถยนต์เปรียบเทียบระหว่างรถยนต์ซูซูกิกับรถยนต์รายอื่นๆ เพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไขจุดผิดพลาด เพื่อที่จะทำให้ผู้บริโภคเกิดการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิมากกว่ารถยนต์ของคู่แข่งขันรายอื่นๆ

3. ควรมีการศึกษาระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิกับรถยนต์รายอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อที่จะสามารถรู้ได้ว่ามีคุณค่าตราสินค้าด้านใด ที่จะทำให้ผู้บริโภคเกิดการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิได้ และจะได้นำผลที่ได้ไปปรับปรุงการรับรู้คุณค่าตราสินค้ารถยนต์ด้านนั้น ๆ เพื่อให้เกิดการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิให้ได้มากที่สุด และจะส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้อรถยนต์ซูซูกิในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

ปัทมพร จิระบุญมา. (2556). “คุณค่าตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ฮอนด้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร”. **วารสารการตลาดและการสื่อสาร. 1(2)**

ยุทธศักดิ์ คณาสวัสดิ์. (2551). “ซูซูกิรุกผลิตรถยนต์ขนาดเล็กตามโครงการอีโคคาร์ในประเทศไทย” **THAILAND BOARD OF INVESTMENT.** ค้นเมื่อ สิงหาคม 26, 2559, จาก htttp://www.boi.go.th.

วิทวัส ปานศุภวัชร. (2553). “คุณค่าตราสินค้ารถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อตราสินค้าและความตั้งใจซื้อรถยนต์นั่งส่วนบุคคล”. **วารสารการประชาสัมพันธ์และการโฆษณา. 3(1)**

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร. (2557). “สภาพโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งในปัจจุบัน และแนวโน้มการเติบโตของความต้องการใช้บริการโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคมนาคมขนส่ง.” **โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง.** ค้นเมื่อ สิงหาคม 25, 2559, จาก http://www.eservice.mot.go.th,

สรุปยอดจำหน่าย TOYOTA. (2559). **“สรุปยอดจำหน่าย”. อัพเดทสรุปยอดจำหน่าย.** ค้นเมื่อ สิงหาคม 26, 2559, จาก http://www.toyota.co.th.

International Journal of Computational Engineering & Management, Volume 12, ISSN (Online); 2230-7893 Suzuki Motor (Thailand). (2016). **ABOUT SUZUKI (Online). www.suzuki.co.th**

Mo, H.F. (2012). **“Purchase Intention of Consumers for an Automobile in the United States: A Hierarchical Regression Model”.** Journal of Marketing Development and Competitiveness, Volume 6, Issue 4, pp. 26-34

Nigam, A. (2011). **“Impact of Brand Equity on Customer Purchase Decisions: An Empirical Investigation with Special Reference to Hatchback Car Owners in Central Haryana”.**

William M. Pride., O.C. Ferrell. (2014). **Marketing.** Singapore: Cengage Learning Asia Pte Ltd.

Wong, W.M. (2013). **“Consumer’s purchase intention of an automobile in Malaysia”.** Journal of Marketing Analytics, Volume 1, Issue 3, pp. 149-155

การพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถ ในการทำโครงการและทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

The Development Of Project Approach To Improve Project Work Ability And Scientific Skills For Preschool Children

ชญานิศ ชูชื่น[1)], รังรอง งามศิริ[2)], จริยาภรณ์ สกุลพราหมณ์[3)]
[1)]นักศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
[2), 3)]อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
Chayanis Choochuen[1)], Rungrong Ngamsiri[2)] Jariyaporn Sakulprahm[3)]
[1)]Master of Education Program in Curriculum and Learning Management
Kanchanaburi Rajabhat University
[2), 3)]Faculty of Education Program in Curriculum and Learning Management
Kanchanaburi Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงการและทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการทำโครงการหลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ 3) เพื่อเปรียบเทียบทักษะ ทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยก่อนและหลังจากการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบการวิจัยและพัฒนา(Research and development) โดยมีวิธีดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R_1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D_1) การพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R_2) การทดลองการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D_2) การปรับปรุงการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว ของโรงเรียนเครือข่ายตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive random Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการหาประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการและคู่มือการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ มีค่าเท่ากับ 4.41 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลปรากฏว่าการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการมีประสิทธิภาพมาก

2. การพัฒนาความสามารถในการทำโครงการหลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการทำโครงการอยู่ในระดับสูง

3. การเปรียบเทียบทักษะทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ พบว่า หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ นักเรียนมีทักษะทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การสอนแบบโครงการ / ความสามารถในการทำโครงการ / ทักษะทางวิทยาศาสตร์

ABSTRACT

This research aimed 1) to develop and find the efficiency of the project approach learning to improve project work competency and scientific skills for preschool children. 2) to study the ability in doing a project work after developing the project approach, and 3) to compare scientific skills for preschool children before and after the treatment of the project approach.

This research and development was divided into 4 steps : step1, Research (R_1) studying fundamental data for the development of project approach step 2, Development (D_1) developing the project approach Step 3, Research (R_2) trying out the project approach plan and Step4, development (D_2) improving the project approach.

The sample consisted of 20 preschool 2nd year students in semester 2, academic year 2016 at Ban Huay Nam Khow School, a partner school at Ban Kao sub-district, Muang district, Kanchanaburi, under the Office of Kanchanaburi Primary Educational Service Area 1.

The results revealed that :

1. The efficiency of the project-based approach using the development plan was 4.41. Comparing to the criteria of assessment, the development of project-based approach is at highly.

2. The improvement of the ability in doing a project work after developing the project-based approach showed that the students were able to do project works well.

3. The comparison of scientific skills for preschool children before and after the development of project-based approach indicated that after the development, the students had higher scientific skills, with a statistical significance at .05 level.

Keywords : project approach / ability in doing a project work / scientific skills

บทนำ

สังคมยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีไปอย่างรวดเร็วเกิดความก้าวหน้าทางด้านวัตถุและอารยธรรม และพร้อมก้าวเข้าสู่ในศตวรรษที่ 21 การศึกษามีความสำคัญยิ่งที่จะนำพาประเทศไปสู่ความรุ่งเรืองเด็กปฐมวัยควรได้รับการเรียนรู้และพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพราะการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเนื่องมาจากประสบการณ์ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 22 ได้กำหนดว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดเน้นการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ วิทยาศาสตร์ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคตเพราะมีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพต่างๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุ เป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจารณ์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบและสามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลาย ดังนั้น เด็กปฐมวัยซึ่งเป็นวัยเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์เพื่อที่จะได้มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่เด็กจะได้รับการจัดประสบการณ์ในรูปแบบที่เป็นการส่งเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์ เพื่อที่เด็กจะได้เจริญเติบโตไปอย่างมีคุณภาพ อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปจากผลการประเมินของนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 67) พบว่า นักเรียนระดับปฐมวัย มีพัฒนาการด้านสติปัญญาในระดับดี คือ ร้อยละ 59.17 ซึ่งต่ำกว่าพัฒนาการด้านร่างกายด้านอารมณ์-จิตใจและด้านสังคมที่มีผลประเมินในระดับดี คือ ร้อยละ71.67, 93.86 และ 98.00 ตามลำดับ ทำให้มีความชัดเจนว่าเราต้องพัฒนาความพร้อมด้านสติปัญญาให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับสุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2550, หน้า 150) ได้ให้ความสำคัญของการเรียนรู้แบบโครงการว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ก้าวเข้าไปสู่จิตใจและสติปัญญาของเด็กการค้นหามวลประสบการณ์กิจกรรมและรายละเอียดของเนื้อหา ในหัวข้อโครงการเป็นการลื่นไหลไปตามความสนใจของเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กสนใจใฝ่เรียนรู้ หรืออาจกล่าวได้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเป็นอีกนวัตกรรมหนึ่งที่เน้นทักษะกระบวนการสร้างความรู้ (Construction) ช่วยให้เด็กมีพื้นฐานและพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยจะเป็นทักษะขั้นพื้นฐาน เช่น ทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการวัด และทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายของข้อมูล เป็นต้น จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจากผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงการเนื่องจากสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของบรูเนอร์ที่ให้ความสนใจในเรื่องการเรียนรู้ของ

เด็กว่าเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้เรียนจะลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ โดยอยู่บนพื้นฐานประสบการณ์หรือความรู้เดิม นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องเลือกข้อมูล สร้างสมมติฐาน รวมถึงการตัดสินใจ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความสามารถในการทำโครงการ โดยมีการปรับภาษาและวิธีการทดสอบความสามารถและทักษะทางวิทยาศาสตร์ให้เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เนื่องจากการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการเป็นอีกหนึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัยได้ โดยจะช่วยกระตุ้น ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมอย่างมีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการวางรากฐานที่ดีในการเรียนรู้และเพื่อสร้างเจตคติที่ดี ในการเรียนรู้และศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ ในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปให้กับเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงการและทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำโครงการหลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยก่อนและหลังจากการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ

ขอบเขตของการวิจัย

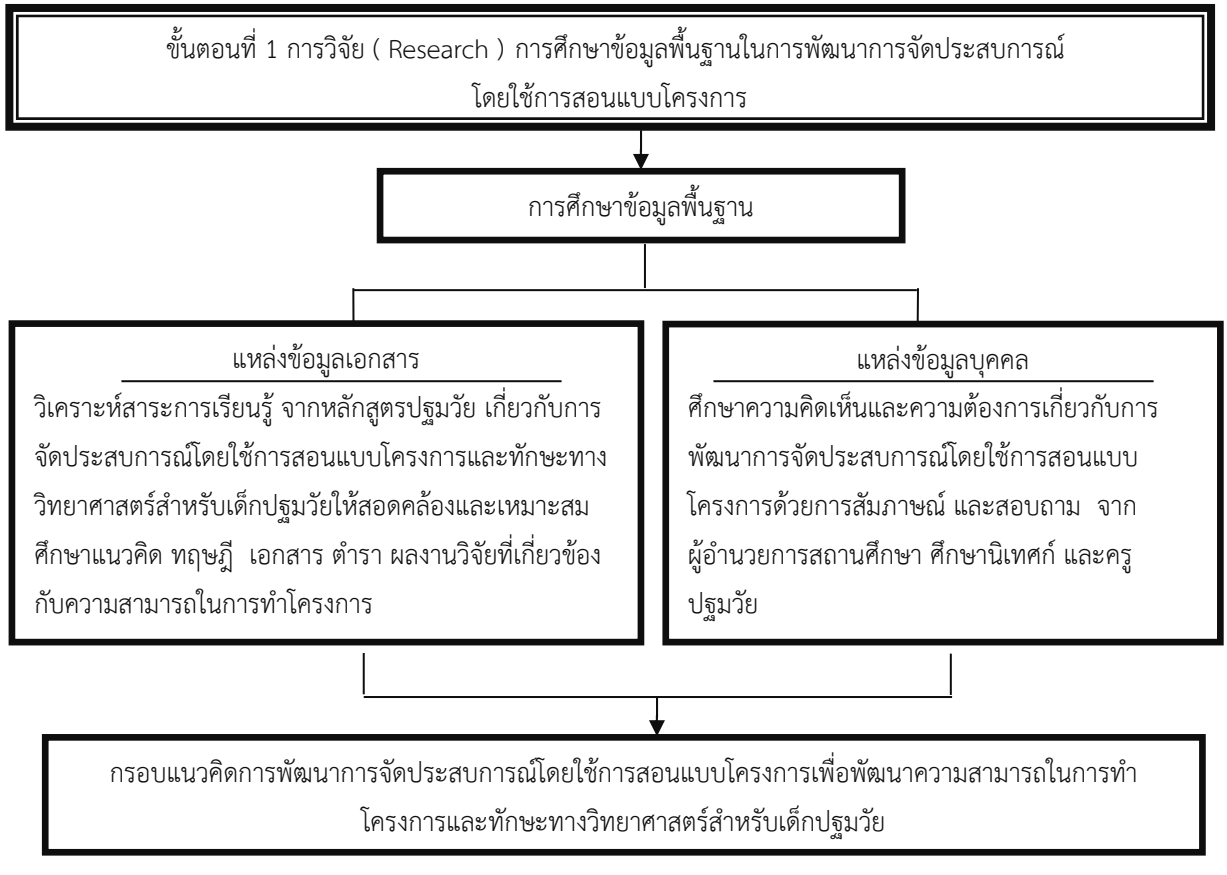
กลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชายหญิงมีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 8 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัย ชายหญิงมีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว กลุ่มเครือข่ายตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวนนักเรียน 20 คน จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive random Sampling)

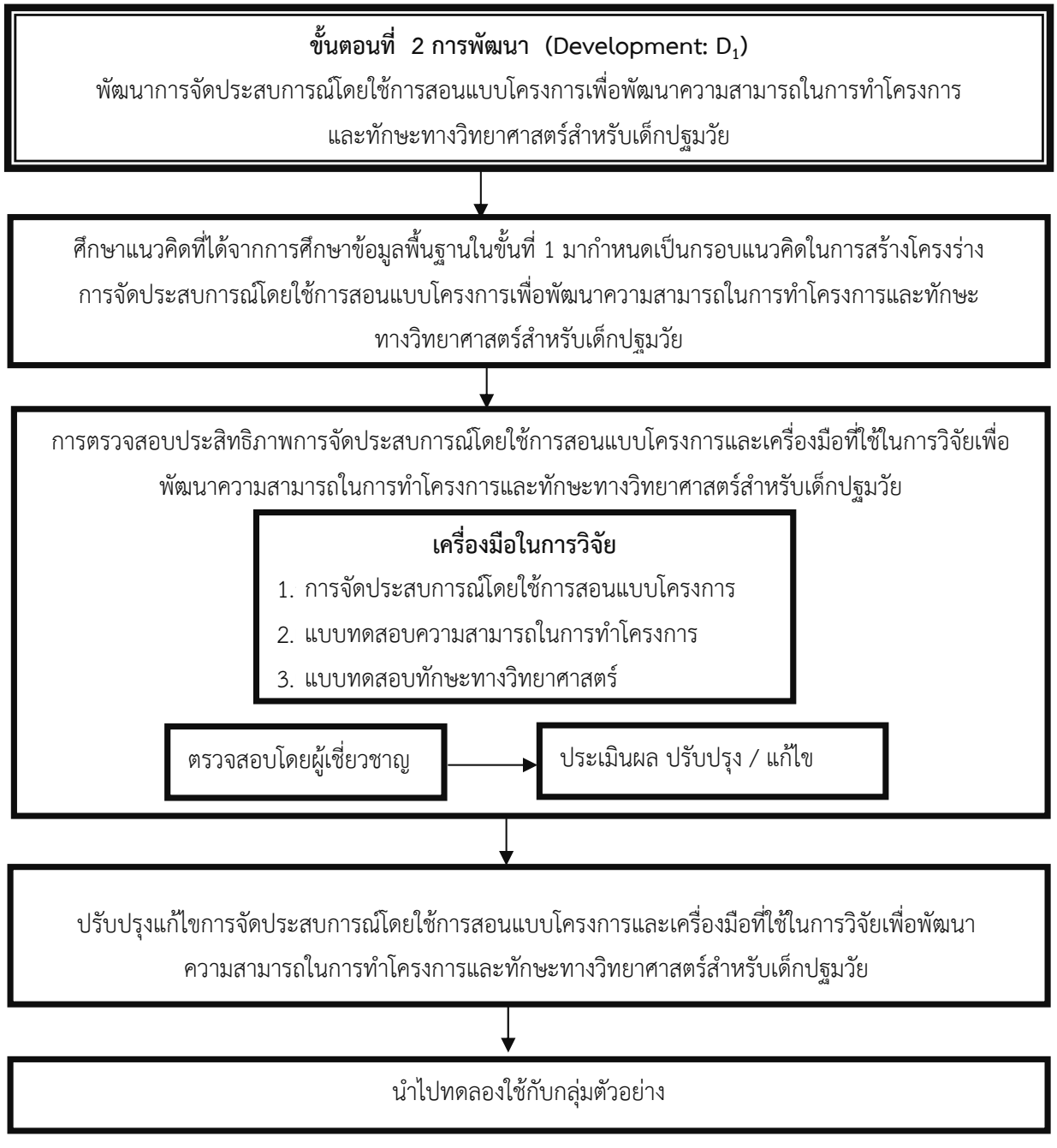
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงการและทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

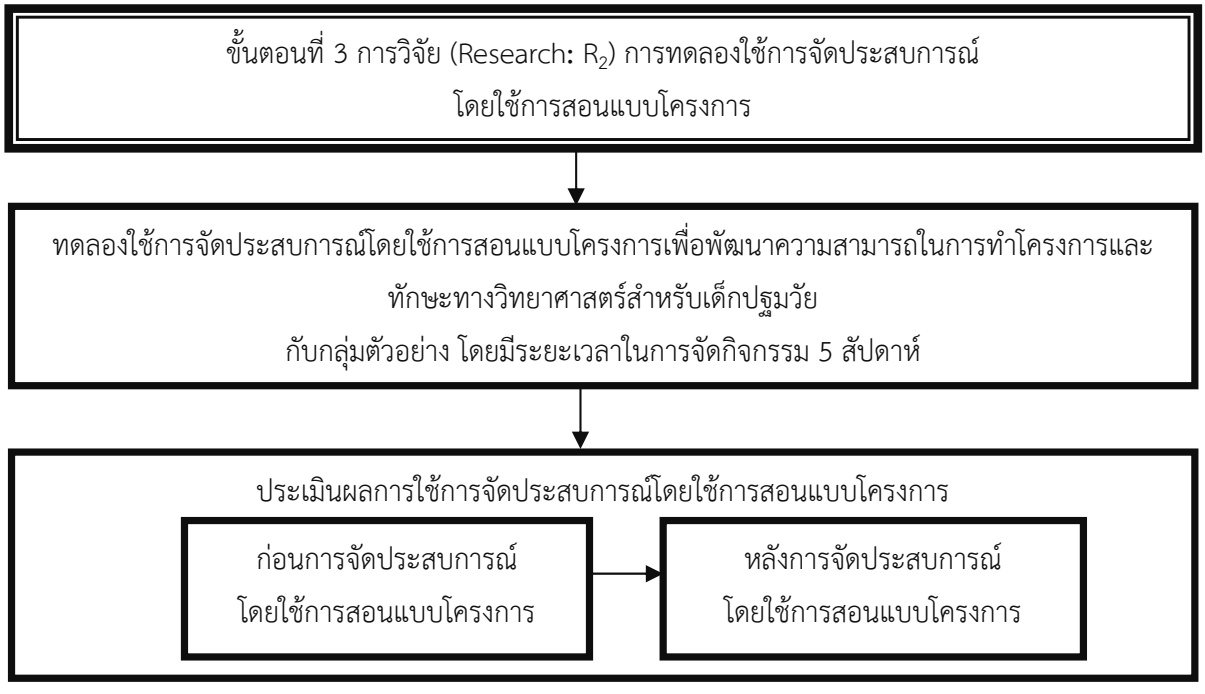
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ

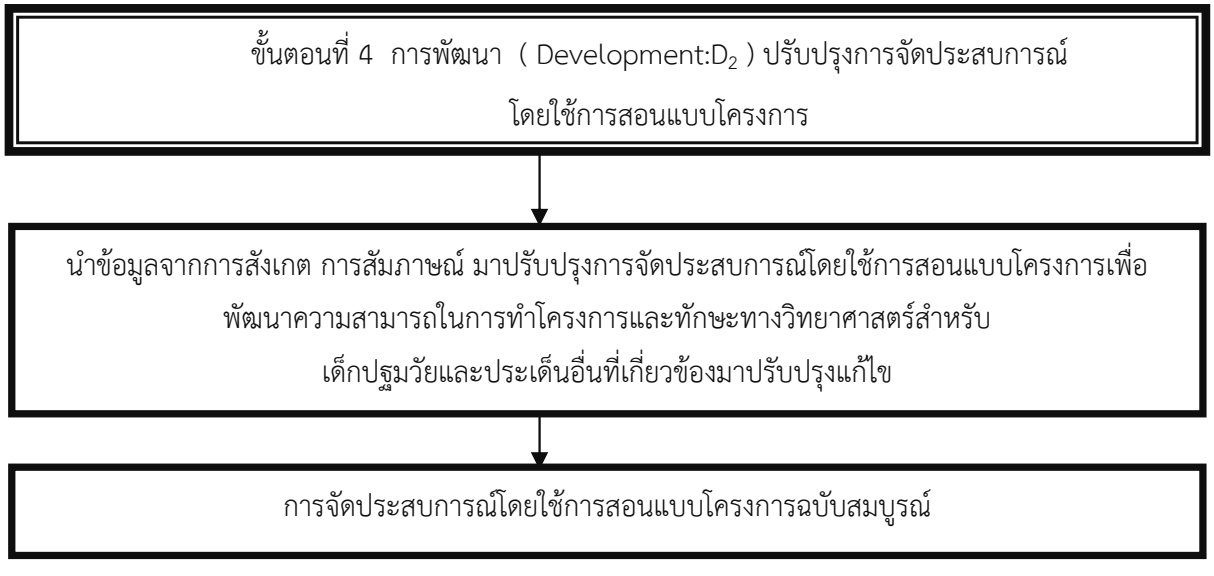
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D_1) การพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R_2) การทดลองใช้การจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D_2) การปรับปรุงการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย

1. การจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการและคู่มือการใช้ มีการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลพบว่ามีประสิทธิภาพมาก

2. แบบทดสอบความสามารถในการทำโครงการ จำนวน 5 ข้อ หาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาค่า IOC โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลพบว่า มีความสอดคล้อง

3. แบบทดสอบทักษะทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ หาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาค่า IOC โดย การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลพบว่า มีความสอดคล้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบทักษะทางวิทยาศาสตร์ ของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองในสัปดาห์แรกที่จัด ประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ และใช้แบบทดสอบทักษะทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 4 ชุด โดยใช้วิธีการทดสอบเชิงปฏิบัติการประกอบไปด้วย แบบทดสอบ ทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการวัด และทักษะการจัดกระทำและการสื่อความหมายของข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 40-50 นาที เวลา 10.00–10.45 น. ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์

3. เมื่อดำเนินการทดลองครบ 5 สัปดาห์ผู้วิจัยทดสอบทักษะทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการด้วยแบบทดสอบทักษะทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 4 ชุด ที่ใช้ในการทดสอบก่อนการทดลอง

4. ผู้วิจัยทดสอบความสามารถในการทำโครงการหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 5 ข้อ ซึ่งประเมินความสามารถทั้ง 3 ระยะของการทำโครงการ

5. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาความสามารถในการทำโครงการสำหรับเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนำคะแนนที่ทดสอบได้มาหาค่าเฉลี่ย และเทียบระดับคะแนนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยแบ่งเป็นช่วงคะแนน ได้คะแนนเท่ากับหรือต่ำกว่า 5 คะแนน อยู่ในระดับปรับปรุง ได้คะแนนอยู่ระหว่าง 6-10 อยู่ในระดับปานกลาง และได้คะแนนอยู่ระหว่าง 11-15 อยู่ในระดับสูง

2. การเปรียบเทียบทักษะทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ โดยใช้การสอนแบบโครงการ และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่า t-test Dependent Sample โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. รวบรวมข้อมูล สังเกต สัมภาษณ์ เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงการและทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยผลการวิจัยพบว่า 1.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่าการศึกษาข้อมูลจากงานวิจัย เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาที่เกี่ยวข้องของเพียเจท์ ในระยะที่ 2 ขั้นความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการหยั่งรู้ซึ่งเป็นระยะที่เด็กเริ่มเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับวัตถุ และแนวคิดของไวก็อตสกี้ ที่กล่าวว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อเด็กทำงาน เด็กอยู่ในสภาวะเผชิญปัญหาที่ท้าทาย แต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง และจากการสัมภาษณ์ครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษาปฐมวัยตำแหน่งชำนาญการพิเศษ ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ทำงานด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน โดยภาพรวมพบว่า การพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการกิจกรรมในระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ มีจำนวนมากควรปรับให้กระชับมากขึ้นและแนวทางในการจัดประสบการณ์ควรกำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อสามารถนำไปปรับใช้กับโครงการอื่นๆ ต่อไปได้ 1.2 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงการและทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย แผนการจัดประสบการณ์มีรายละเอียดของแผนประกอบไปด้วย ชื่อโครงการ สาระสำคัญ วัตถุประสงค์ สาระการเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญ วิธีดำเนินกิจกรรม ขั้นสรุป สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล จำนวน 5 สัปดาห์ คู่มือการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการมีรายละเอียดของคู่มือประกอบไปด้วย คำนำ ความเป็นมาและความสำคัญ จุดประสงค์โครงสร้างของการจัดประสบการณ์ โดยใช้การสอนแบบโครงการสื่อและแหล่งเรียนรู้ บทบาทครู บทบาทเด็ก ประเมินผล ภาคผนวก และแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ เรื่อง “สนุกกับใบไม้” มีประสิทธิภาพมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการและคู่มือการจัดประสบการณ์ มีค่าเท่ากับ 4.41 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลปรากฏว่าการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการมีประสิทธิภาพมาก 2. ผลการทดลองการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงการและทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองจัดประสบการณ์ด้วยแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการประกอบการสอนด้วยตนเองกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว โรงเรียนเครือข่ายตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 20 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 พบว่า 1) หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ ผู้วิจัยได้ทดสอบความสามารถในการทำโครงการของเด็กปฐมวัยโดยมีคะแนนเฉลี่ย

รวมจากแบบทดสอบอยู่ที่ 12.30 คะแนน และเมื่อนำผลคะแนนมาเทียบกับเกณฑ์ได้ผลอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 2 และ 2) หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของทักษะทางวิทยาศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้การทดสอบหาค่า t-test Dependent Sample พบว่า คะแนนก่อนจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ มีค่า $\overline{X}$ ในระดับ10.30 ค่า S.D ในระดับ 1.72 หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการมีค่า $\overline{X}$ ในระดับ 16.15 ค่า S.D ในระดับ 1.89 ค่า t ในระดับ 17.08 ผลปรากฏว่าทักษะทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 3 เนื่องจากเด็กปฐมวัยได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์ตรงจากการ ทำกิจกรรมจากเรื่องที่ตนเองสนใจ จึงสามารถแสดงออกทางความคิดในการตอบคำถามและมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในทุกระยะของการทำโครงการได้เป็นอย่างดี และมีทักษะทางวิทยาศาสตร์ที่ดีซึ่งจะเป็นพื้นฐาน ที่สำคัญของการเรียนรู้และส่งเสริมทักษะด้านต่างๆ ในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์ พบว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการควรปรับรูปแบบการจัดกิจกรรมในระยะเริ่มต้นให้กระชับและมีความเหมาะสม รวมทั้งควรปรับแนวทางในการจัดประสบการณ์ไว้อย่างกว้าง ๆ และระบุการทำกิจกรรมอย่างชัดเจนลงในแผนการจัดประสบการณ์ของแต่ละวันในการทำโครงการ การจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการที่พัฒนาขึ้นประกอบไปด้วย 1) แผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดประกอบไปด้วยชื่อโครงการ สาระสำคัญ วัตถุประสงค์ สาระการเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญ วิธีดำเนินกิจกรรม ขั้นสรุป สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล 2) คู่มือการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการประกอบไปด้วย คำนำ ความเป็นมาและความสำคัญ จุดประสงค์ โครงสร้างของการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการสื่อ/แหล่งเรียนรู้ บทบาทครู บทบาทเด็ก ประเมินผล และภาคผนวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี ผลโยธิน และวรนาท รักสกุลไทย (2542, หน้า 11) ได้กำหนดระยะในการสอนแบบโครงการไว้ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระยะเริ่มต้นโครงการ ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาโครงการ และระยะที่ 3 ระยะสรุปโครงการ ซึ่งในแต่ละระยะจะประกอบ ไปด้วยกิจกรรมการอภิปรายกลุ่ม การทำงานภาคสนาม การนำเสนอประสบการณ์ การสืบค้น และการจัดแสดง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรภรณ์ วสุวัต (2540, หน้า 60) ที่ได้กล่าวถึงการจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความสนใจของเด็กอย่างลุ่มลึก โดยผ่านกระบวนการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทาง ในการพัฒนาการจัดประสบการณ์ให้มีขั้นตอนและวิธีการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นให้เด็กค้นหาคำตอบในเรื่อง ที่ตนเองสนใจโดยการสืบค้นข้อมูลเพื่อตอบคำถาม ของตนเองซึ่งตลอดระยะของโครงการมีการดำเนินกิจกรรม 5 ลักษณะ ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม การทำงานภาคสนาม การนำเสนอประสบการณ์ การสืบค้น และการจัดแสดง ผู้วิจัยหาประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการที่ใช้รูปแบบสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เป็นการจัดสัมมนาให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมาวิพากษ์ ผลจากการศึกษา พบว่า 1. การหาประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ มีค่าเท่ากับ 4.41 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลปรากฏว่าแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการมีประสิทธิภาพ

2. การทดสอบความสามารถในการทำโครงการของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการพบว่า หลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ นักเรียนมีความสามารถในการ ทำโครงการอยู่ในระดับที่สูง ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ 2 เนื่องจากนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในการตอบคำถามแบบทดสอบความสามารถในการทำโครงการ ทั้ง 3 ระยะได้เป็นอย่างดี ในระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการเด็กนักเรียนสามารถตั้งคำถามในการทำโครงการด้วยการบอกสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ได้พร้อมเหตุผล และสามารถตั้งสมมติฐานในการทำโครงการได้สอดคล้องกับคำถาม ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการเด็กนักเรียนสามารถสืบค้นหาความรู้ด้วยการบอกแหล่งเรียนรู้หรือที่มาในการหาคำตอบได้อย่างน้อย 2 อย่าง และสามารถสรุปผลของคำตอบที่หามาได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และระยะที่ 3 การนำเสนอโครงการเด็กนักเรียนสามารถบอกคำตอบที่ได้ในการทำโครงการและนำมาปฏิบัติให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 8 (ม.ป.ป. : 74-89 อ้างถึงในณรงค์เดช นาขนานรัมย์ 2553 หน้า 32-33) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์เดช นาขนานรัมย์ (2553, หน้า 85) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมความรู้ความสามารถในการทำโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนบ้านทุ่งพรหมทอง “ราษฎร์สามัคคี”เพื่อศึกษาความสามารถในการทำโครงงาน กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนหลังจากเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ที่ส่งเสริมความรู้ความสามารถในการทำโครงงาน อยู่ในระดับดี โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.39 คะแนน

3. การเปรียบเทียบทักษะทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ พบว่า หลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการ นักเรียนมีทักษะทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ 3 เนื่องจากการจัดกิจกรรมในรูปแบบการสอนแบบโครงการเป็นการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กได้มีทักษะการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม ช่วยให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น มีโอกาสสืบค้นหาคำตอบและตัดสินใจทำกิจกรรมของตนเอง โดยมีครูคอยส่งเสริมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรัตน์ เจริญพรทิพย์ (2549, หน้า 73) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี ชัยรัชตกุล (2546, หน้า 10) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการยึดหลักการให้เด็กเรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการและมีความหมายผ่านประสบการณ์ตรง มีการทดลองปฏิบัติจริง เด็กมีอิสระในการสร้างองค์ความรู้ด้วยการวางแผน ลงมือกระทำและสรุปความรู้ด้วยตนเอง โดยได้รับการดูแล แนะนำจากครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อช่วยให้เด็กได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเองทำให้เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญา เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ (เพียเจท์, 1979 อ้างถึงในหรรษา นิลวิเชียร, 2543, หน้า 41) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการพัฒนาทักษะ หรือข้อมูลเฉพาะที่ขึ้นกับโครงร่างหรือพัฒนาการทางสติปัญญา การเรียนรู้ด้วยความเข้าใจเป็นการเรียนรู้ที่ถูกนำไปบูรณาการกับโครงสร้างทางสมอง และสามารถนำออกมาแสดงออกได้ แต่ถ้าเป็นการเรียนรู้ด้วยความจำจะเป็นการเรียนรู้ที่ถูกแยกออกไปจากโครงสร้างของสมองและจะต้องขึ้นอยู่กับการระลึกและการเชื่อมโยง การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยควรจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการผ่านการเล่นในรูปแบบ ที่หลากหลาย เด็กควรมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยอาศัยธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการสามารถพัฒนาความสามารถในการทำโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยได้ทั้ง 3 ระยะ และสามารถพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ในด้านการสังเกต ด้านการจำแนกประเภท ด้านการวัด และด้านการจัดกระทำและการสื่อความหมายของข้อมูลได้เนื่องมาจากการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการช่วยส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆ อย่างเป็นองค์รวม มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเด็กได้แสดงความรู้ความสามารถในการทำกิจกรรมของโครงการด้วยการลงมือปฏิบัติจริงเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีผู้ใหญ่ให้คำแนะนำและสนับสนุนทุกระยะในการทำโครงการซึ่งประเมินจากที่นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในการตอบคำถามแบบทดสอบความสามารถในการทำโครงการทั้ง 3 ระยะ ในระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ และระยะที่ 3 การนำเสนอโครงการ โดยแต่ละระยะของการทำโครงการเด็กจะเกิดทักษะ ทางวิทยาศาสตร์ในกิจกรรมที่ทำทั้ง 5 ลักษณะ คือ การอภิปรายผลการทำงานภาคสนาม การนำเสนอประสบการณ์ การค้นหา และการจัดแสดง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้กับบริบทของโรงเรียนเครือข่ายตำบล บ้านเก่า หรือบริบทโรงเรียนอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

2. การจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการสามารถส่งเสริมความสามารถในการทำโครงการของเด็กปฐมวัยได้ ดังนั้น ครูควรจัดกิจกรรมการสอนแบบโครงในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์

3. หลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการเด็กปฐมวัยมีทักษะทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์โดยหัวข้อเรื่องในการทำโครงการต้องมาจากความสนใจและความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการเด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย ได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว การใช้ภาษาของเด็กเป็นสิ่งสำคัญทุกขั้นตอนของกิจกรรม ดังนั้น จึงควรศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาของเด็กปฐมวัย เช่น ทักษะการใช้คำถาม เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดประสบการณ์ โดยใช้การสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยด้านอื่นๆ อีก นอกเหนือจากทักษะการสังเกต การจำแนกประเภทการวัด และการจัดกระทำและการสื่อความหมายของข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552.** กรุงเทพมหานคร: คุรุลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **การประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. พุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2553.** สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร.

จิรภรณ์ วสุวัต. (2540). **การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ตามแนวคิดคอนสตัคติวิส โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรงเดช นาขนานรัมย์. (2553). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมความรู้ความสามารถในการทำโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

พัชรี ผลโยธิน และวรนาท รักสกุลไทย. (2542). **การสอนแบบโครงการและหลักสูตรแบบใยแมงมุม.** สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย ร่วมกับบริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด: อัดสำเนา.

โยธิน ศรีโสภา. (2550). **การพัฒนาระบบการประเมินผลวิธีดุลยภาพสำหรับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ.** ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัญฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). **เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2550). **การศึกษาปฐมวัยร้อยดวงใจถวายในหลวง,เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ.** กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 1 -31.

หรรษา นิลวิเชียร. (2543). **ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ**: คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อัญชลี ชัยรัชตกุล. (2546). **ผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย.** หลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี.

อรรัตน์ เจริญพรทิพย์.(2549). **ผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย.** ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติ ต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

Development of Folk Play Activity Set To Develop Mathematical Skills And Mathematics Learning Attitude For Preschool Children

เบญจวรรณ อาภรณ์รัตน์[1)], รังรอง งามศิริ[2)] จริยาภรณ์ สกุลพาหมณ์[3)]

[1)]นักศึกษามหาบัณฑิตสาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

[2) 3)]อาจารย์คณะคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Banjavan Apornrut[1)], Rungrong Ngamsiri[2)], Jariyaporn Sakulprahm[3)]

[1)]Master of Education Program in Curriculum and Learning Management of Education. Kanchanburl Rajabat University,

[2) 3)]Faculty Education. In Program in Curriculum and Learning Management of Education Kanchanburl Rajabat University.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน 3) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน

ระเบียบวิธีวิจัยการวิจัย เรื่องการพัฒนาชุดกิกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติ ต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวิธีดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R^1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D^1) การพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R_2) การทดลองใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D_2) ปรับปรุงชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนวัดดาว กลุ่มโรงเรียนเก้าสุพรรณิการ์ อำเภอบางม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 20 คน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านและคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีค่าเท่ากับ 4.40 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลปรากฏว่าชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน มีประสิทธิภาพมาก 2) การเปรียบเทียบทักษะด้านคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน พบว่า หลังได้รับการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านนักเรียนมีทักษะ ด้านคณิตศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านพบว่า หลังได้รับการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การละเล่นพื้นบ้าน / ทักษะด้านคณิตศาสตร์ / เจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ABSTRACT

This research aimed 1) to develop and find the efficiency of folk play activities set to develop mathematical skill and attitudes toward learning mathematics for preschool children,2) to compare the mathematical skills of preschool children before and after using of folk play activities. set, and 3) to compare the attitudes toward learning mathematics for preschool children before and after the using of folk play activities set.

The methodology for this research was research and development which consisted of 4 steps: Step1, Research (R1), Studying fundamental data for the development of folk play activities set; Step 2, Development (D1),

developing folk play activities set; Step3, Research (R2), experimenting the use of folk play activities set; and Step4, Development (D2), improving folk play activities. The sample group was 20 2nd year preschool students who were studying in semester 2, year 2016 at Wat Dao School, which wa sing the group of Kao Supannikar school,Bang Plama district, Suphanburi, underthe Office of suphanburi Primary Educational Service Area1. The results revealed that : 1) the efficiency of folk play activities set and the manual for folk play activities set equaled 4.40. When compared to the criteria of assessment, the folk activities set was at the highest efficient level. 2) the comparison result of mathematical skill of preschool children before and after the using of folk play activities set showed that the studentshad a higher mathematical skill, with a statistical significance at the level of 0.05. 3) the comparison result of attitudes toward learning mathematics for preschool children before and after the using folk play activities set indicated that students hae higher attitudes toward learning mathematics, with a statistical significance at the level of 0.05.

Keywords : folk play activities / math skills / attitudes to learning mathematics.

บทนำ

สภาพสังคมในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าทางวัตถุเทคโนโลยีการสื่อสารและอารยธรรมตะวันตกที่เข้ามามีบทบาทในสังคมไทยมากขึ้น การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าต่ออนาคตและความเจริญรุ่งเรืองของชาติ การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตราที่ 22 และ 24 ที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า ต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาไปตามธรรมชาติและตามศักยภาพ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็นเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542, หน้า 12) ทักษะด้านหนึ่งที่เด็กควรได้รับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาทางด้านสติปัญญา คือ ทักษะด้านคณิตศาสตร์ เนื่องจากคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับประจำวันของเด็ก เริ่มต้นตั้งแต่เลขที่บ้าน ทะเบียนรถ ปฏิทิน นาฬิกา การซื้อขาย ดังนั้น ต้องส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อม ทางคณิตศาสตร์และส่งเสริมให้เด็กคิดเชิงบวกกับการเรียนคณิตศาสตร์ เจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เป็นลักษณะทางจิตของบุคคลที่เป็นแรงขับแรงจูงใจของบุคคล ที่แสดงพฤติกรรมออกไปในทางที่ต่อต้านหรือสนับสนุน ต่อสิ่งนั้นหรือสถานการณ์นั้น ถ้าทราบเจตคติของบุคคลใดที่สามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้ โดยปกติคนเรามักแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับเจตคติที่มีอยู่ซึ่งสอดคล้องกับพัชราภรณ์ ทับทิมเทศ (2553, หน้า 11) เมื่อเด็กได้พัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการรู้เรียนคณิตศาสตร์ไปพร้อมๆ กัน จะส่งผลให้เด็กเกิดความพร้อมมากกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการพัฒนาในระดับปฐมวัย เมื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาจากผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยระดับประเทศ พบว่า ค่าร้อยละผลการประเมินพัฒนาการมีเพียงพัฒนาการด้านสังคมและด้านอารมณ์-จิตใจเท่านั้นที่มีค่าร้อยละ 90 ส่วนพัฒนาการด้านร่างกาย มีค่าร้อยละสูงสุดเพียง 75.23 และด้านสติปัญญามีค่าร้อยละสูงเพียง 65.53 แสดงว่า ในการจัดประสบการณ์หรือการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กอาจไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านสติปัญญาซึ่งมีอยู่ 5 ด้าน คือ ด้านการคิด ด้านการสังเกต ด้านทักษะทางคณิตศาสตร์ ด้านภาษา และด้านมิติสัมพันธ์ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2553, หน้า 100) การละเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่ผู้เล่นมีการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นการผ่อนคลายอารมณ์ของผู้เล่น ที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน ร่าเริง เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้โดยไม่รู้ตัว เป็นการเล่นที่ไม่ซับซ้อน ยืดหยุ่นได้ เน้นความสนุกสนานและสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับเด็ก ทำให้เด็กสามารถใช้เหตุผล รู้จักคิด สร้างความคิดรวบยอด ในเรื่องต่างๆ การคิดแก้ปัญหา เกิดความสามัคคี ช่วยเหลือและแบ่งปันตนเองและผู้อื่นได้ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเกิดทักษะด้านคณิตศาสตร์และสังคมด้วย ซึ่ง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงพร สุขธิติพัฒน์ (2553, หน้า 3) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านไทยก่อนและหลังการทดลองมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในทุกด้าน คือ การนับ การรู้ค่าจำนวน การจำแนก และการเปรียบเทียบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองจากเหตุผลและสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำได้อย่างดียิ่ง และเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติการต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพระดับมาก
2. หลังการใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเด็กปฐมวัยมีทักษะด้านคณิตศาสตร์ สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
3. หลังการใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเด็กปฐมวัยมีเจตคติต่อการรู้เรียนคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนวัดดาว กลุ่มโรงเรียนเก้าสุพรรณิการ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวนนักเรียน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวิธีดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R^1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.1 แหล่งข้อมูลเอกสารศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านคณิตศาสตร์ และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน

1.2 แหล่งข้อมูลบุคคลศึกษาความต้องการเกี่ยวกับความคิดเห็น ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ด้วยการสัมภาษณ์ครูปฐมวัยและศึกษานิเทศก์

1.3 ได้กรอบแนวคิดการพัฒนาชุดกิจกรรม การละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D_1) การพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน

2. การพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อ พัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้ คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.1 การพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อ พัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้ คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยนำแนวคิดที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นกรอบ แนวคิดในการร่างชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนา ทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองนำร่องและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง 1) ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน 2) แบบทดสอบทักษะด้านคณิตศาสตร์ 3) แบบทดสอบเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์

2.3 ตรวจสอบประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะ ด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ตรวจสอบโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

2.4 นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง/แก้ไขพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R_2) การทดลองใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน

3. การทดลองใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน

3.1 ทดลองใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เครื่องมือ ดังนี้ 1) ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน 2) แบบทดสอบทักษะด้านคณิตศาสตร์ 3) แบบทดสอบเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิธีดำเนินการวิจัยใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน จำนวน 12 ชุด ในสัปดาห์ที่ 2 โดยจัดกิจกรรมเวลา 10.00 – 10.45 น. อยู่ในช่วงกิจกรรมกลางแจ้ง สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 45 นาที ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยผู้วิจัยนำแบบทดสอบทักษะด้านคณิตศาสตร์และแบบทดสอบเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ไปทดสอบกับนักเรียนในสัปดาห์ที่ 1 ของการวิจัย ทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยผู้วิจัยนำแบบทดสอบทักษะด้านคณิตศาสตร์และแบบทดสอบเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ไปทดสอบกับนักเรียนในสัปดาห์สุดท้ายของการวิจัย

3.2 การเปรียบเทียบทักษะด้านคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ ตามชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน โดยการทดสอบค่า t เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน (t-test Dependent Sample) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังที่ได้รับการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน โดยการทดสอบค่า t เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน (t-test Dependent Sample) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D_2) ปรับปรุงชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน

4. การปรับปรุงชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านบ้าน

4.1 นำเอาข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม มาปรับปรุงแก้ไข ชุดกิจกรรมการล่ะเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

4.2 ได้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านฉบับที่สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดดาว จำนวน 20 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น Pre –experimental design โดยมีแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มทดลองกลุ่ม เดียว มีการทดลองก่อนและหลัง (One – Group Pretest – Posttest Design)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบทักษะด้านคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ตามชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน โดยการทดสอบค่า t-test Dependent Sample โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังที่ได้รับการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน โดยใช้การทดสอบค่า t-test Dependent Sample โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า

1.1 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์ มีรายละเอียดดังนี้ ชื่อกิจกรรม สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 5 ขั้น ดังนี้ (1) ขั้นอบอุ่นร่างกาย (2) ขั้นสอน (3) ขั้นอธิบายกติกาการละเล่นพื้นบ้าน (4) ขั้นเล่นการละเล่นพื้นบ้าน (5) ขั้นสรุป สื่อ การประเมิน ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านและคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพบว่า ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีประสิทธิภาพมาก

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้การทดสอบค่า t-test Dependent Sample พบว่า คะแนนก่อนจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรม การละเล่นพื้นบ้านมีค่า $\overline{X}$ ในระดับ 5.80 ค่า S.D. ในระดับ 1.64 หลังการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านค่ามีค่า $\overline{X}$ ในระดับ 17.80 ค่า S.D. ในระดับ 1.82 ค่า t ในระดับ 24.93 พบว่า หลังการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเด็กปฐมวัย มีทักษะด้านคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยก่อนเรียนหลังเรียนโดยใช้การทดสอบค่า t-test Dependent Sample พบว่า คะแนนก่อนจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีค่า $\overline{X}$ ในระดับ 18.40 ค่า S.D. ในระดับ 2.58 หลังการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านค่ามีค่า $\overline{X}$ ในระดับ 26.10 ค่า S.D. ในระดับ 1.41 ค่า t ในระดับ 11.57 ผลปรากฏว่า หลังการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเด็กปฐมวัย มีเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านได้ปรับปรุงในเรื่องภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน เพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานข้อมูลจากงานวิจัย เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงานด้านการศึกษาปฐมวัย ตำแหน่งชำนาญการพิเศษ และศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ทำงานด้านการศึกษาปฐมวัย ในภาพรวมพบว่า ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านควรมีรูปแบบควรพัฒนาชุดกิจกรรมจากง่ายและไม่ซับซ้อนและค่อย ๆ เพิ่มความซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้เด็กเกิดความท้าทาย ควรให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือกระทำ โดยผ่านการเล่นซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กๆ ชื่นชอบ ควรมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร จากนั้นจึงวิเคราะห์และสังเคราะห์ออกมาเป็นกรอบแนวคิด การพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ เมื่อพัฒนาการพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีคุณภาพมาใช้ในการทดลอง สอดคล้องกับพรทิพย์ ฉิมพงษ์ (2555, หน้า 4) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมวพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความเห็นโดยภาพรวมว่าคู่มือนี้ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.22, S.D.= 0.27) เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเนื้อหาวัตถุประสงค์ พัฒนาโครงร่างคู่มือ โดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ผู้วิจัยได้พัฒนาตามขั้นตอน 5 ขั้น คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นจัดทำโครงร่างคู่มือ ขั้นจัดทำเนื้อหาสาระคู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา ขั้นการทดลองใช้คู่มือ และขั้นประเมินผล โดยมีเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เหมาะสมกับวัย จัดกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมจึงทำให้คู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญามีคุณภาพโดยรวมในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบทักษะด้านคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านพบว่า หลังการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงว่าการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านสามารถพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยได้ เนื่องจากการละเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่ผู้เล่นมีการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นการผ่อนคลายอารมณ์ของเด็กที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานร่าเริงเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ระหว่างที่เด็กทำกิจกรรมเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งเด็กได้มีโอกาสได้นับจำนวน รู้ค่าจำนวน เปรียบเทียบและนับเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวน การเล่นเป็นการเรียนรู้โดยการลงมือกระทำ สอดคล้องกับบรูเนอร์ (Brunet) เชื่อว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูต้องสอดคล้องกับพัฒนาการและความสามารถของเด็ก ครูควรให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือกระทำ คิดอย่างมีเหตุผล และรู้จักการแก้ปัญหา เป็นการซึมซับประสบการณ์ให้เด็กเกิดพัฒนาการทางปัญญา สอดคล้องกับพีอาเจต์ (Piaget) ที่กล่าวว่าการเล่นเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาการทางปัญญา เพราะการเล่นเป็นการกระทำที่ถือว่าเป็นการแสดงออกผลรวมในพฤติกรรมที่เด็กกระทำ เด็กปฐมวัยเมื่ออายุระหว่าง 2- 6 ปี อยู่ในช่วงการพัฒนาสมอง ซึ่งอยู่ในขั้นเรียนรู้จากการกระทำ เกิดจากการปฏิบัติ หยิบ จับ มอง ฟัง พัฒนาการทางปัญญาของเด็กเกิดจากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม โดยเด็กจะซึมซับประสบการณ์และปรับขยายโครงสร้างทางปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงพร สุขธิติพัฒน์ (2553, หน้า 3) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านไทยก่อนและหลังการทดลองมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในทุกด้าน คือ การนับ การรู้ค่าจำนวน การจำแนก และการเปรียบเทียบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปราณี แพรอัตร์ (2553, หน้า 64) กล่าวว่า การละเล่นพื้นบ้านเป็นการเล่นที่มีประโยชน์ทั้งในทางเสริมสร้างพลานามัยให้แข็งแรง สมบูรณ์ พัฒนาสมองได้มีสติฉลาดเฉลียวเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ดังนั้น การนำการละเล่นของเด็กไทยมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนด้านคณิตศาสตร์จึงเป็นการนำสถานการณ์จริงมาใช้ในการสอน ทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการเล่น มองเห็นความสำคัญที่เป็นรูปธรรม สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่า การเรียนคณิตศาสตร์เป็นเรื่องไม่น่าเบื่ออีกต่อไป ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาเกิดการเรียนรู้

3. การเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านพบว่า หลังการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ชุดกิจกรรมการละเล่น

พื้นบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งทั้งนี้เนื่องจากชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นการผ่อนคลายอารมณ์ของเด็ก การละเล่นพื้นบ้านไม่มีกติกาซับซ้อนสามารถยืดหยุ่นได้ ก่อให้เกิดความสนุกและสร้างแรงจูงใจให้เด็กทุกคนเกิดความกระตือรือร้นอยากจะเล่น ไม่เน้นการแข่งขัน เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างสนุกสนาน การละเล่นพื้นบ้านสามารถพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์ได้ ถ้าเด็กทำได้กิจกรรมบ่อย ๆ จนเกิดความเคยชินแล้ว สิ่งเหล่านี้ก็จะปลูกฝังให้เด็ก เกิดเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพอฟลอฟ กล่าวว่า การทดลองให้สุนัขน้ำลายไหลด้วยเสียงกระดิ่ง โดยธรรมชาติแล้วสุนัขจะไม่มีน้ำลายไหลเมื่อได้ยินเสียงกระดิ่ง แต่พอฟลอฟได้นำเอาผงเนื้อบด มาเป็นสิ่งเร้าคู่กับเสียงกระดิ่ง ผงเนื้อบดถือว่าเป็นสิ่งเร้าตามธรรมชาติทำให้สุนัขน้ำลายไหลได้ เขาใช้สิ่งเร้าทั้งสองคู่กันหลายๆ ครั้ง แล้วตัดสิ่งเร้าตามธรรมชาติออกเหลือแต่เสียงกระดิ่ง ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข ปรากฏว่าสุนัขน้ำลายไหลเมื่อได้ยินเสียงกระดิ่ง สรุปว่า การเรียนรู้ของสุนัขเกิดจาการรู้จักเชื่อมโยงเสียงกระดิ่ง ผงเนื้อบด และพฤติกรรมน้ำลายไหล ดังนั้น การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใด ก็ต้องนำสิ่งนั้นมาเป็นเงื่อนไขหรือนำไปเกี่ยวโยงกับสิ่งหนึ่งที่ชอบ ธรรมชาติของเด็กการเล่นเป็นสิ่งที่เด็กๆ ชอบแต่วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เด็กอาจจะชอบหรือไม่ชอบหรืออาจเฉยๆ แต่เมื่อใช้ชุดกิจรรมการละเล่นพื้นบ้านร่วมกับการเล่น เด็กๆ ชอบเมื่อใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านกับการเรียนคณิตศาสตร์คู่กันหลายๆ ครั้ง แล้วเอาการละเล่นพื้นบ้านกับการเล่น ซึ่งเป็นสิ่งเร้าตามธรรมชาติออก เหลือแต่การเรียนคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข ปรากฏว่า เด็กชอบที่จะเรียนคณิตศาสตร์ สรุปว่า การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการรู้จักเชื่อมโยงการเรียนคณิตศาสตร์ การละเล่นพื้นบ้าน และการเล่น จึงทำให้เด็กมีเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับถนัด บุญอิสระ (2558, หน้า 101) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลของชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศึกษา สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านสูงกว่าการสอนแบบปกติ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศึกษา พบว่า ความรู้ ทักษะ สมรรถภาพด้านการนับจำนวนครั้งต่อนาทีในการลุก นั่ง ด้านการงอตัว ด้านการวิ่งตามระยะทางที่กำหนด เจตคติและคุณธรรมของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านสูงกว่าการสอนแบบปกติ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การละเล่นพื้นบ้าน สามารถพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์ในด้านการนับจำนวน การรู้ค่าจำนวน การเปรียบเทียบ การนับเพิ่มนับลด และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในด้านความรู้สึก ด้านการคิดและด้านพฤตกรรมของเด็กปฐมวัย เนื่องจากชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีขั้นตอนกระบวนการจัดกิจกรรมที่สนุก เด็กมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมและมีความสุข จึงทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการเล่นส่งผลให้เด็กมีทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น ครูผู้สอนก็มีส่วนสำคัญ ที่คอยเสริมแรงและโน้มน้าวให้เด็กอยากร่วมกิจกรรม โดยให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการกิจกรรมและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจากสถานการณ์จริง ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานและสนใจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติ ต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นดังต่อไปนี้ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน เพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติการต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพระดับมาก

1.1 ควรศึกษาแนวทางในการสร้างแบบประเมินประสิทธิภาพชุดกิจกรรม

1.2 ด้านรายการการประเมินควรแสดงให้ผู้เชี่ยวชาญเห็นถึงกระบวนการขั้นตอนของชุดกิจกรรม ที่ครบถ้วนและชัดเจน

2. ผลการวิจัย พบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเด็กปฐมวัยมีทักษะด้านคณิตศาสตร์ สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1 ครูควรอธิบายชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ให้เด็ก ๆ ทราบก่อนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนของนักเรียนก่อนไปจัดประสบการณ์ เน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมทุกคน ให้เด็กได้นับจำนวน รู้ค่าจำนวน เปรียบเทียบ และนับเพิ่มนับลดของจำนวนจากจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน

2.2 ก่อนที่จะนำชุดกิจกรรมไปใช้ ครูควรศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมจากคู่มือการใช้ชุดกิจกรรม และมีการทดลองทำกิจกรรมก่อนที่จะนำไปใช้กับเด็ก

2.3 ครูควรจัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ให้พร้อมในการจัดกิจกรรม

2.4 ขณะที่เด็กทำกิจกรรมครูควรดูแลช่วยเหลือ แนะนำเมื่อเกิดปัญหา คอยกระตุ้น และให้กำลังใจ คอยควบคุมเรื่องเวลาและพฤติกรรมของเด็ก เพื่อให้การจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3. ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเด็กปฐมวัยมีเจตคติต่อการรู้เรียนคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1 ควรมีการติดตามผลการประเมินเจตคติต่อการรู้เรียนคณิตศาสตร์ ทุก 1 เดือน ว่าหลังการใช้ชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านแล้ว การพัฒนาเจตคติต่อการรู้เรียนคณิตศาสตร์ยังคงมีเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์เป็นอย่างไร

3.2 ควรมีออกแบบเครื่องมือวัดเจตคติต่อการรู้เรียนคณิตศาสตร์ให้สอดคล้องกับวัยของเด็ก โดยออกแบบในลักษณะของข้อความที่ใช้ภาษาเด็กฟังแล้วเข้าใจง่าย ควรใช้รูปภาพให้เด็กเลือกคำตอบแทนการเขียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและเปรียบเทียบทักษะ ด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์กับวิธีสอนแบบอื่นๆ เช่น การสอนด้วยนิทาน การสอนด้วยการทำขนมอบ

2. ควรมีการวิจัยพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาเด็กในด้านอื่นๆ เช่น ด้านภาษา ด้านการคิด แก้ปัญหาด้านสังคม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2555). **การประเมินพัฒนาพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา** (2553). สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

การติดตามและประเมินผลนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย. (0-5 ปี)ระยะยาว 2550-2559 (2556). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546** กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว

ดวงพร สุขธิติพัฒน์. (2553). **ผลการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ปราณี แพอัตร์ .(2553).**การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องการสัมภาษณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิคSTAD โดยประยุกต์กิจกรรมการละเล่นของเด็กไทย.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปกร.

ปณิชา มโนสิทธยากร. (2553). **ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่เล่นเกมการศึกษาเน้นเศษส่วนของรูปเรขาคณิต** (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ผอบ โปษะกฤษณ, ฐาปะนีย์ นครทรรพ และศิวะพร สุคนธพงเผ่า. (2522) **การละเล่นพื้นบ้านภาคกลาง โครงการเผยแพร่เอกลักษณ์ของไทย.** กระทรวงศึกษาธิการ.

พัชราภรณ์ ทับทิมเทศ. (2553). **เจตคติของสังคมที่มีต่อผู้หญิงและผู้ชายที่แต่งงานหลายครั้ง : กรณีศึกษาประชากรในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

โยธิน ศรีโสภา. (2550). **การพัฒนาระบบการประเมินผลวิธีดุลยภาพสำหรับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ.** ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม).** กรุงเทพฯ : สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สุวัฒน์ บุญธรรม. (2554). **ผลการใช้โปรแกรมการพัฒนาเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเพลินพัฒนา.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมชาตรี ทีบุญมา. (2546). **ปัจจัยการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดร้อยเอ็ด.** ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคราม.

ศิรินยา ทรัพย์วารี. (2552). **ผลของการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ส่วนประสมทางการตลาดและการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย

Affecting Decision Factors Of Marketing Mix And Marketing Communication Of Thai Western People For Photography Business Selection

สุภพงษ์ สุขชาวนา[1)], กาญจนา มีศิลปวิกกัย[2)]

[1)]นักศึกษาสาขานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม,

[2)]อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศรีปทุม

Supapong Sukchaona[1)], Kanchana Meesilapavikkai[2)]

[1)]Master Degree Student, School of Communication Arts, Sripatum University.

[2)]Lecturer, School of Communication Arts, Sripatum University.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตก และการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และตาก จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบแบบที การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง สถานภาพโสด อายุระหว่าง 20–25 ปี ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานธุรกิจเอกชน รายได้ 20,000 บาทขึ้นไป โดยนิยมใช้บริการถ่ายภาพงานรับปริญญามากที่สุด โดยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพมากที่สุด คือ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และการสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพมากที่สุด คือ เครือข่ายการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ 2) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน ในด้านสถานภาพ อายุ และระดับการศึกษาส่งผลต่อส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันในด้านสถานภาพ และระดับการศึกษาส่งผลต่อการสื่อสารทางการตลาดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ส่วนประสมทางการตลาดและการสื่อสารทางการตลาด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ ส่วนประสมทางการตลาด การสื่อการการตลาด บริการธุรกิจถ่ายภาพ

ABSTRACT

The present study aimed at studying marketing mix and marketing communication factors influencing decision-making in photography business services among 5 Thai western provinces including Kanchanaburi, Ratchaburi, Phetchaburi, Prachuap Khirikhan, and Tak. 400 participants were selected as the sample of the study, close.-ended questionnaire was used as the research instrument, and percentage, average, standard deviation (S.D.), t-test, One-way ANOVA, correlation coefficient, and multiple regression were adopted for statistical analysis. The results showed that 1) demographic characteristics of the respondents were as follows; gender: female, marital status: single, age range: 20-25, educational degree: bachelor's degree, occupation: private employee, and salary: above 20,000 THB, the photography service was demanded for graduation ceremony most among the participants, the service provider was the most influential factor of market mix, and electronic and communication network was the most influential factor of marketing communication, 2) demographic characteristics of the participants in marital status, age, and educational level influenced the marketing mix at the significance level of 0.05 and the marketing communication at 0.05, and 3) the marketing mix and marketing communication were correlated at the significance level of 0.01.

Keywords : Marketing Mix, Marketing Communication, Photography Business

บทนำ

การถ่ายภาพถือว่าเป็นภาษาสากลเนื่องจากการแสดงให้เห็นด้วยภาพนั้น จะไม่มีกำแพงของทางด้านภาษามาเป็นตัวขวางกั้น อีกทั้งในปัจจุบันเทคโนโลยีการถ่ายภาพนั้น ได้พัฒนาอย่างก้าวไกล ทำให้การถ่ายภาพไม่เป็นเรื่องที่ยุ่งยากอีกต่อไป ภาพถ่ายจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์ และยังส่งผลต่อการดำรงชีวิต แนวคิด ความเห็นพ้องต้องกันให้เกิดขึ้นในสังคม ทำให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ร่วมต่อภาพถ่ายที่พบเห็นไปในทิศทางเดียวกัน การถ่ายภาพจึงมีความสำคัญ และประโยชน์อย่างมากกับสังคมในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการสื่อให้เห็นถึงข้อมูลความเป็นจริง โดยการใช้ภาพถ่ายในการอธิบายเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การใช้ภาพถ่ายในการเสนอข่าว เพื่อแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ผู้ชมได้รับรู้ได้เข้าใจเพิ่มมากขึ้นกว่าการอ่านเพียงอย่างเดียว และภาพถ่ายยังเป็นการบันทึกข้อมูลเรื่องราวต่างๆ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในทางประวัติศาสตร์ที่เคยเกิดขึ้น รวมถึงเป็นการเก็บรักษา สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรม การดำรงชีวิตของผู้คนเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ที่เกิดขึ้น และยังเป็นประโยชน์ ต่อการศึกษาเรื่องราวต่างๆ ภายในอดีตที่เคยบันทึกอยู่ในภาพถ่ายได้อีกด้วย

บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญและความชำนาญในการถ่ายภาพโดยการใช้กล้องเป็นเครื่องมือในการสร้างผลงานที่เรียกกันว่าช่างภาพถือเป็นศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบหนึ่ง ช่างภาพยังเป็นผู้ที่สะสมประสบการณ์ในการทำงานที่เฉพาะทาง มีความรู้ในขั้นตอนของพิธีสำคัญต่างๆ เนื่องจากประสบการณ์ตรงนี้มีความสำคัญอย่างมากในการเตรียมตัว เพื่อที่จะให้ได้ภาพถ่ายที่ถูกต้องครบถ้วน ประสบการณ์นี้สะสมมาจากการทำงานที่บ่อยครั้ง ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าในงานพิธีสำคัญต่างๆ นั้น มีความจำเป็นอย่างมากในการเลือกใช้บริการของช่างภาพ นอกจากนี้ช่างภาพต้องมีความเข้าใจว่าบริการถ่ายภาพถือว่าเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งมีความแตกต่างจากธุรกิจอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภคทั่วไป เพราะมีทั้งผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้และผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ ดังนั้น กลยุทธ์ทางการตลาดที่นำมาใช้จะต้องมีส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่างจากการตลาดโดยทั่วไป คือ ส่วนประสมการตลาด 7 อย่าง หรือ 7P's (Marketing Mix) (ธนวรรณ แสงสุวรรณ, 2547 หน้า 34-37) โดยเครื่องมือทั้งหมดก็มีความสำคัญแตกต่างกันไป ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นสิ่งที่ผู้ขายได้มอบให้ผู้บริโภคเพื่อสนองความจำเป็นและความต้องการของผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นความสวยงามของภาพ การสื่อความหมายของภาพ

ด้านราคา (Price) คุณค่าของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ในรูปแบบของเงิน โดยผู้บริโภคจะทำการเปรียบเทียบระหว่างคุณค่าของภาพถ่ายที่จะได้รับก่อนทำการตัดสินใจซื้อ

ด้านช่องทางจัดจำหน่าย (Place) คือ ทำเลที่ตั้งและช่องทางในการนำเสนอบริการภาพถ่ายเพื่อช่วยในการตัดสินใจใช้บริการถ่ายภาพ

ด้านส่งเสริมการขาย (Promotion) เป็นเครื่องมือสำหรับใช้สื่อสารกับผู้บริโภคโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการใช้บริการถ่ายภาพ

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ (People) เป็นตัวที่ส่งผลต่อการสร้างความพึงพอใจ และความสัมพันธ์กับผู้บริโภค เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจใช้บริการภาพถ่าย

ด้านกายภาพและการนำเสนอ (Physical Evidence and Presentation) เป็นการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพให้กับผู้บริโภค การแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อย การเจรจาที่สุภาพอ่อนโยนและการให้บริการที่รวดเร็วจากช่างภาพ

ด้านกระบวนการ (Process) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระเบียบและการปฏิบัติที่นำเสนอให้กับผู้บริการ ไม่ว่าจะเป็นการส่งงานภาพถ่ายที่เป็นระบบ รวดเร็วเพื่อให้ลูกค้าเกิดความสะดวกและประทับใจ การประกอบธุรกิจที่ดีนั้น นอกจากสินค้าและการบริการที่มีคุณภาพดีแล้ว ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีการนำเสนองานหรือสื่อสารกับผู้บริโภคเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การยอมรับตามที่ผู้ประกอบการคาดหวัง โดยใช้เครื่องมือในการสื่อสารต่างๆ หรือที่เรียกกันว่าการสื่อสารการตลาด (Marketing Communication) (เสรี วงษ์มณฑา, 2547) โดยเครื่องมือแต่ละตัวก็มีความสำคัญในการช่วยให้ผู้บริโภค ตัดสินใจใช้บริการถ่ายภาพ และความเหมาะสมในการใช้งานที่แตกต่างกันไป โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

การโฆษณา (Advertising) เป็นการใช้สื่อประเภทต่างๆ เพื่อส่งข่าวสารไปสู่ผู้บริโภคเกี่ยวกับธุรกิจถ่ายภาพได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

การประชาสัมพันธ์ (Public Relation) เป็นการ สื่อสารที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อธุรกิจถ่ายภาพของตนเพื่อช่วยในการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของผู้บริโภค

การส่งเสริมการขาย (Sale Promotion) เป็นเครื่องมือที่กระตุ้นให้เกิดการซื้อขายผลิตภัณฑ์แบบทันทีทันใด เช่น โปรโมชั่นการลดราคาบริการถ่ายภาพ

การขายโดยพนักงานขาย (Personal Selling) เป็น รูปแบบการติดต่อสื่อสารจากพนักงานขายกับผู้บริโภคโดยตรง เพื่อให้พนักงานขายสามารถประเมินผลจากผู้บริโภค และสามารถแก้ไขสถานการณ์เพื่อสร้างความประทับใจสำหรับการช่วยตัดสินใจใช้บริการถ่ายภาพ

เครือข่ายการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ (Internet) เป็นเครือข่ายทางคอมพิวเตอร์เครือข่ายหนึ่งสามารถรับส่งข้อมูลของบริการถ่ายภาพได้อย่างกว้างขวางทั่วถึง

การตลาดแบบไวรัส (Viral Marketing) เป็นการสื่อสารที่มีความน่าเชื่อถือที่สุด ช่วยให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจในการเลือกใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพ

การตลาดแบบทางตรง (Direct Marketing) เป็นการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยตรงเพื่อให้ตอบสนอง หรือเกิดการเลือกใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพ

การจัดกิจกรรมพิเศษ (Event Marketing) เป็นการสื่อสารที่สามารถจูงใจให้ผู้บริโภคเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้ได้รับประสบการณ์โดยตรงและเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพ

การใช้ผลิตภัณฑ์เป็นสื่อ (Merchandising) เป็นการใช้ผลิตภัณฑ์ในการสื่อสารโดยตัวผลิตภัณฑ์ หรือภาพถ่ายอาจจะมีข้อมูลข่าวสารหรือตราสัญลักษณ์

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า เทคโนโลยีได้ส่งผลต่อในส่วนของพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภค เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป เน้นการบริโภคนิยมที่มากขึ้น ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการใช้บริการที่หลากหลายมากขึ้นไม่ว่าจะในเรื่องของราคา หรือรูปแบบการให้บริการต่างๆ หรือช่องทางในการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ผู้บริโภคมีโอกาสในการศึกษาหาข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบตัวเลือกต่างๆ โดยเฉพาะการศึกษาหาข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่กว้างขวางไร้พรมแดน อีกทั้งเทคโนโลยีของกล้องถ่ายภาพที่สามารถมองเห็นภาพที่ทำการบันทึกได้ในทันที และยังสามารถนำไปตกแต่งในคอมพิวเตอร์ส่วนตัวที่บ้าน หรือไปอัดที่ร้านก็สามารถทำได้อย่างสะดวก สาเหตุเหล่านี้จึงเป็นเหตุที่ทำให้ผู้ให้บริการธุรกิจถ่ายภาพจำเป็นต้องต่างพยายามใช้กลยุทธ์ทางการตลาดรูปแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค สร้างความแตกต่างจากคู่แข่งทางการค้า และสร้างแรงจูงใจในการเลือกใช้บริการของผู้บริโภคมากขึ้น

ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจถ่ายภาพรายใหม่ๆ เข้ามาสู่ตลาดเป็นจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจถ่ายภาพแบบดั้งเดิม และรวมถึงธุรกิจที่เปิดใหม่จำเป็นต้องปรับตัวตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ เมื่อมีการแข่งขันกันอย่างสูง ทำให้การวางแผนการตลาดมีความยากมากขึ้นในการสร้างความสนใจให้กับผู้บริโภค ดังนั้น ธุรกิจถ่ายภาพต่างๆ จึงจำเป็นต้องนำกลยุทธ์การสื่อสารต่างๆ มาจูงใจผู้บริโภคให้หันมาสนใจธุรกิจถ่ายภาพผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ โดยสามารถเห็นได้จากเว็บไซต์สำหรับการติดต่อหาช่างภาพต่างๆ ที่มีอยู่จำนวนมาก เช่น เว็บไซต์ pixnode (คณิต ศรีสุเทพ และคณะ, 2559) ที่มีจำนวนช่างภาพที่เป็นสมาชิกเพื่อการฝากผลงานภาพถ่าย และข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นช่องทางการติดต่อ หรือราคาค่าบริการถ่ายภาพต่างๆ โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของงานถ่ายภาพต่างๆ โดยดูจากประเภทของงานที่ผู้บริโภคนิยมในเว็บไซต์ที่กล่าวมาข้างต้นไว้ ดังนี้ งานรับปริญญา งานแต่งงาน พรีเวดดิ้ง งานบวช และสินค้าอาหาร ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกสำหรับผู้บริโภคในการเลือกตัดสินใจ หรือเลือกบริการธุรกิจถ่ายภาพและเป็นช่องทางให้ผู้บริโภคสามารถใช้เป็นแหล่งค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้บริการธุรกิจถ่ายภาพสำหรับการตัดสินใจเลือกใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพ โดยจำนวนช่างภาพที่เป็นสมาชิกในการฝากผลงาน และช่องทางการติดต่อ ของเว็บไซต์ pixnode มีจำนวนมากอยู่ถึง 6,780 คน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการใช้ภาพถ่ายเป็นเครื่องมือในการช่วยบันทึกความทรงจำในเหตุการณ์ต่างๆ บอกเล่าเรื่องราวให้เกิดการรับรู้ได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจถ่ายภาพล้วนต่างจำเป็นต้องใช้นวัตกรรมสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตอบสนองความใฝ่ฝันของลูกค้าให้เป็นจริงภายใต้สถานการณ์ที่มีการแข่งขันสูง จากทั้งคู่แข่งทางการค้าและความต้องการของผู้บริโภค ทั้งนี้ สามารถเห็นได้จากผู้ที่ให้ความสนใจในเรื่องของการใช้บริการธุรกิจอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคเริ่มให้ความสนใจกับการนำเสนอตัวเองผ่านทางสื่อออนไลน์ต่างๆ อีกทั้งในปัจจุบันผู้ที่ให้บริการในเรื่องของธุรกิจถ่ายภาพนั้นมีจำนวนมากขึ้น เนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

ทำให้การถ่ายภาพเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้นทำให้ทุกคนสามารถทำการถ่ายภาพและตกแต่งภาพได้ด้วยตนเอง จากสาเหตุที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดและการสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบริการธุรกิจถ่ายภาพ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจทางด้านการให้บริการธุรกิจถ่ายภาพทั้งเก่าและผู้เริ่มบริการธุรกิจถ่ายภาพหน้าใหม่ในการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งจะมีธุรกิจการบริการรูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้น และกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่จะเข้ามานั้น คือ ชาวต่างชาติที่จะเข้ามาใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพ ซึ่งจะเป็นการช่วยนำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยได้มากขึ้น และยังสามารถนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางการตลาดที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการใช้บริการอื่นๆ ได้ต่อไป รวมถึงการวางกลยุทธ์ทางการตลาดในการแข่งขันกับคู่แข่งชาวต่างชาติที่จะเข้ามาในตลาดธุรกิจถ่ายภาพของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาการสื่อสารการตลาดในที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย

สมมติฐานงานวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดแตกต่างกัน

2. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการสื่อสารการตลาดแตกต่างกัน

3. ส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการสื่อสารการตลาด

4. ส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพแตกต่างกัน

5. การสื่อสารการตลาดที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพแตกต่างกัน

ขอบเขตงานวิจัย

การศึกษาส่วนประสมทางการตลาดและการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกบริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยทำการกำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดตาก จังหวัดราชบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี

2. ขอบเขตด้านระยะเวลาในงานวิจัยในครั้งนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระยะเวลา 2 เดือน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2560

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ส่วนประสมทางการตลาด และการสื่อสารการตลาด

ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจเลือกบริการธุรกิจถ่ายภาพ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่เคยใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพ และอาศัยอยู่ในภูมิภาคตะวันตก ประกอบด้วย จังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ตาก ราชบุรี และกาญจนบุรี จำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเรื่องส่วนประสมทางการตลาดและการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย โดยแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามในรูปแบบของออนไลน์ แล้วนำไปฝากตาม Facebook ของจังหวัดในภูมิภาคตะวันตก เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด โดยคำนวณหากลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (นิรมล กิติกุล, 2552, หน้า 92) จากจำนวนประชากร 3,381,673 คน (สำนักบริหารการทะเบียน, 2558) และได้ทำการแบ่งสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามตามจำนวนประชากรของแต่ละจังหวัดในรูปแบบการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ซึ่งดำเนินการในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2560 หลังจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ และร้อยละของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สมมติฐานงานวิจัย

4.1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีผลต่อส่วนประสมทางการตลาด โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบด้วยสถิติแบบที (T-Test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA)

4.2. ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีผลต่อการสื่อสารการตลาด โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบด้วยสถิติแบบที (T-Test) และ การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA)

4.3. ส่วนประสมทางการตลาด มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารการตลาด โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Correlations)

4.4. ส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพ โดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

4.5. การสื่อสารการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพ โดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลดำเนินการวิจัยเรื่อง ส่วนประสมการตลาดและการสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย วัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาการสื่อสารการตลาดในที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย มีผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย

ส่วนประสมการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการตัดสินใจ
ด้านผลิตภัณฑ์	4.09	0.44	มาก
ด้านราคา	3.59	0.70	มาก
ด้านช่องทางการจำหน่าย	3.87	0.55	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.07	0.57	มาก
ด้านกระบวนการให้บริการ	4.13	0.48	มาก
ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	4.20	0.42	มาก
ด้านการสร้างและการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	4.01	0.52	มาก
รวมเฉลี่ย	**3.99**	**0.35**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่าส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพโดยภาพรวม การตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99)

ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้ บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการตัดสินใจด้านบุคลากรผู้ให้บริการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์พบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความสวยงามของภาพถ่ายมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

2. ด้านราคาพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ราคา 2,001–5,000 บาท มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

3. ด้านช่องทางการจำหน่ายพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ช่องทางการติดต่อผ่านโทรศัพท์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

4. ด้านส่งเสริมการตลาดพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โปรโมชั่นลดราคามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

5. ด้านกระบวนการให้บริการพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความสะดวกสบายในการติดต่อใช้บริการและการรับประกันการได้รับภาพถ่ายมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

6. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ช่างภาพอัธยาศัยดีเป็นกันเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

7. ด้านการสร้างและกระบวนการนำเสนอลักษณะทางกายภาพพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การแสดงคุณภาพของผลงานภาพถ่ายมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและเท่ากัน

ตารางที่ 2 การสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย

การสื่อสารการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการตัดสินใจ
การโฆษณา	3.93	0.46	มาก
การประชาสัมพันธ์	3.97	0.41	มาก
การส่งเสริมการขาย	4.13	0.47	มาก
การขายโดยพนักงานขาย	4.14	0.38	มาก
เครือข่ายการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์	4.18	0.45	มาก
การตลาดแบบไวรัส	4.08	0.38	มาก
การตลาดทางตรง	3.99	0.48	มาก
การจัดกิจกรรมพิเศษ	4.00	0.41	มาก
การใช้ผลิตภัณฑ์เป็นสื่อ	4.15	0.45	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.06**	**0.32**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่าการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพโดยภาพรวม การตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06)

การสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เครือข่ายการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การโฆษณาพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า Facebook Ads. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

2. การประชาสัมพันธ์พบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทความทางสื่อออนไลน์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

3. การส่งเสริมการขายพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แพ็คเกจลดราคามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

4. การขายโดยพนักงานขายพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บริการด้วยความเป็นมิตร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

5. เครือข่ายการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์พบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีช่องทางการติดต่อที่รวดเร็วมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

6. การตลาดแบบไวรัส (Viral Marketing) พบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามี Feedback ในทางบวก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

7. การตลาดทางตรงพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผ่านทาง Facebook มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

8. การจัดกิจกรรมพิเศษพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การออกบูทในงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจถ่ายภาพที่มีข้อมูลช่วยให้ตัดสินใจเลือกมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

9. การใช้ผลิตภัณฑ์เป็นสื่อพบว่า ระดับการตัดสินใจโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แพคเกจจิ้งมีความสวยงาม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการทดสอบสมมติฐานส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทยแสดงให้เห็นว่าส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมใจ วัชระธำรงกุล (2552) ที่ได้ทำศึกษาถึงส่วนประสมทางการตลาดบริการของร้านเสริมสวยในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดสระบุรีพบว่า ประชาชนให้ความสำคัญกับ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในระดับมากเช่นกันกับผลการวิจัยครั้งนี้ ที่กล่าวถึงทฤษฎีการตัดสินใจซื้อและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อสิ่งเร้า หรือเครื่องมือทางการตลาด (ในงานวิจัยนี้คือส่วนประสมทางการตลาด) โดยการใช้สิ่งเร้าทางการตลาดที่ดีและเหมาะสมจะทำให้ผู้บริโภคเกิดการตอบสนองในรูปแบบของพฤติกรรมการตัดสินใจใช้บริการของธุรกิจถ่ายภาพ (แอนนา จุมพลเสถียร, 2547, หน้า 19-21)

นอกจากนี้ยังพบว่า ส่วนประสมทางการตลาด ด้านบุคคลากรผู้ให้บริการมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพในระดับมากและค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกองแก้ว บุญแสนศิริสุข (2552) ที่ได้ทำการศึกษาถึงส่วนประสมทางการตลาดของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) พบว่า ผู้ใช้บริการธนาคารไทยพาณิชย์ให้ความสำคัญกับด้านบุคลากรมากที่สุด ซึ่งตรงกับทฤษฎีของ Bearden, Ingram & LaForge (อรชร มณีสงฆ์, แปล, ม.ป.ป., หน้า 325) ที่กล่าวว่า การสร้างรายได้จากบุคลากรผู้ให้บริการกุญแจความสำเร็จนั้นตั้งอยู่บนความต้องการของผู้บริโภคและการจับคู่กับข้อเสนอของบริษัทให้ตรงความต้องการโดยพนักงานขายจะเป็นผู้ติดต่อระหว่างบริษัทและผู้บริโภคโดยตรง

2. จากการทดสอบสมมติฐานการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤติยา กันชัย (2556) ที่ได้ทำการศึกษาถึงการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเวดดิ้งสตูดิโอ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยภาพรวมนั้น การสื่อสารการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการอยู่ในระดับมากเหมือนผลของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งตรงกับทฤษฎีของสุวัฒนา วงษ์กะพันธ์ (2530, หน้า 55) ที่กล่าวว่า การสื่อสารทางการตลาด เป็นการดำเนิน กิจกรรมทางการตลาดเพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสาร สร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างการยอมรับระหว่างธุรกิจกับผู้บริโภค โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองที่คาดหมายไว้ โดยในงานวิจัยครั้งนี้สิ่งที่คาดหมายไว้ คือ การตัดสินใจบริการธุรกิจถ่ายภาพ

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านกลับพบว่า การสื่อการการตลาดด้านประชาสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า การสื่อสารการตลาดด้านเครือข่ายการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ผู้บริโภคให้ระดับความสำคัญต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพมากที่สุด) ซึ่งตรงกับทฤษฎีของนธกฤต วันต๊ะเมล์ (2557, หน้า 318) ที่กล่าวว่า การตลาดออนไลน์เป็นเครื่องมือสื่อสารการตลาดที่มีความสำคัญอย่าง

มากในปัจจุบัน เนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่นิยมใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์เพิ่มมากขึ้นจึงทำให้การตลาดออนไลน์มีความจำเป็นอย่างมาก

3. จากการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดและการสื่อสารการตลาด แสดงให้เห็นว่าส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กันกับการสื่อสารการตลาด ซึ่งเมื่อทำการศึกษาทฤษฎีส่วนประสมทางการการตลาดและการสื่อสารการตลาด ปัจจัยทั้ง 2 อย่างนี้มีความคล้ายคลึงกัน จะเห็นได้ว่าการสื่อสารการตลาดบางตัว คือ เครื่องมือของส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งมีความสอดคล้องกับธนวรรณ แสงสุวรรณ (2547, หน้า 34-37) ที่กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาดถูกสร้างขึ้นถึงความจำเป็นและความต้องการของตลาดการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงส่วนประสมทางการตลาด โดยส่วนประสมทุกตัวจำเป็นจะต้องมีความเกี่ยวพันกันเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเสรี วงษ์มณฑา (2547, หน้า 3) ที่กล่าวว่าการสื่อสารในปัจจุบันแค่การโฆษณานั้นไม่เพียงพอ นักการตลาดจึงจำเป็นต้องใช้การติดต่อสื่อสารทุกรูปแบบให้เหมาะสมกับลูกค้า ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าส่วนประสมทางการตลาดและการสื่อสารการตลาดในปัจจุบันจำเป็นที่จะต้องใช้ให้หลากหลาย และจำเป็นต้องมีความเกี่ยวพันสอดคล้องกันเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้

4. จากการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลแสดงให้ เห็นว่าหลังจากใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพแล้ว ผู้บริโภคจะแสดงพฤติกรรมหลังการซื้อ คือ การแนะนำให้ผู้อื่นใช้บริการต่อโดยมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจของอดุลย์ จาตุรงค์ (2534, หน้า 160-166) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมหลังการซื้อจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหมายของผู้บริโภคที่ไม่ขัดแย้งกันไปในทิศทางเดียวกันหรือมากกว่า

ข้อเสนอแนะ

จากผลการประเมินผลส่วนประสมทางการตลาด และการสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อผู้ประกอบธุรกิจถ่ายภาพ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผู้ประกอบธุรกิจถ่ายภาพควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปพิจารณาเพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผนปรับปรุงการบริการและการนำเสนอแก่ผู้บริโภค

1.2 ผู้ประกอบธุรกิจถ่ายภาพสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพิจารณา เพื่อเสริมแผนการตลาดของตน ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น

1.3 ผู้ประกอบธุรกิจถ่ายภาพสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพิจารณา เพื่อสร้างความแตกต่างของธุรกิจให้แตกต่างจากผู้ประกอบธุรกิจถ่ายภาพท่านอื่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาส่วนประสมทางการตลาดและการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพ โดยการเจาะจงประเภทของธุรกิจถ่ายภาพ เช่น เจาะจงประเภทบริการธุรกิจถ่ายภาพรับปริญญา

2.2 ควรออกแบบสอบถามให้รวบรัดยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามไม่มากจนเกินไป เนื่องจากส่วนประสมทางการตลาดและการสื่อสารทางการตลาดคล้ายคลึงกัน

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง สำนักบริหารการทะเบียน. (2558). **ระบบสถิติทางการทะเบียน.** ค้นเมื่อพฤศจิกายน 19, 2559, จาก http://www.stat.bora. dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/views/showProvinceData.php

กองแก้ว บุญแสนศิริสุข. (2552). **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในการเลือกใช้บริการของลูกค้า เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.** ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

กฤติยา กันชัย. (2556). **คุณลักษณะส่วนบุคคลกับการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเวดดิ้งสตูดิโอของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด.** วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

คณิต ศรีสุเทพ และคณะ. (2559). **เว็บทางเลือกในการหาช่างภาพ.** ค้นเมื่อ ธันวาคม 6, 2559, จาก http://www.pixnode.com/

ธนวรรณ แสงสุวรรณ. (2547). **การจัดการตลาด.** กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น

นธกฤต วันต๊ะเมล์. (2557). **การสื่อสารการตลาด** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิรมล กิติกุล. (2552). **วิธีวิจัยทางธุรกิจ.** นครปฐม : เพชรเกษม.

สมใจ วัชระธำรงกุล. (2552). **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการของร้านเสริมสวยในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี.** ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในประบรมราชูปถัมภ์.

เสรี วงษ์มณฑา. (2540 ก). **ครบเครื่องเรื่องการสื่อสารตลาด.** กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

อดุลย์ จาตุรงคกุล. (2543). **พฤติกรรมผู้บริโภค** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

แอนนา จุมพลเสเถียร. (2547). **เข้าถึงใจผู้บริโภคด้วย Focus Groups** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : แพค อินเตอร์กรุ๊ป.

Bearden, Ingram & LaForge. (n.d.). **หลักการตลาด.** แปลจากเรื่อง MARKETING : PRINCIPLES AND PERSPECTIVES (อรชร มณีสงฆ์). กรุงเทพฯ : แมคกรอ-ฮิล.

การพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล

The Development Teacher's Competencies And Indicators In Learning Management Of World-Class Standard School

ชวนพิศ ศิลาเดช[1] มาเรียม นิลพันธุ์[2]

[1]นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

[2]อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Chuanpis Siladech[1] Maream Nillapun[2]

[1]Ph.D. Candidate,Curriculum and Instruction Progrom, Faculty of Education , Silpakorn University

[2]Department of Curriculum and Instruction , Faculty of Education , Silpakorn University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสังเคราะห์สมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล ทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้าง และประเมินประสิทธิผลสมรรถนะและตัวบ่งชี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาแบบผสมผสานวิธีการ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนมาตรฐานสากลทั้ง 6 ภูมิภาค จำนวน 246 คน ตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 เพื่อสอบถามความต้องการจำเป็นและพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะ และเก็บข้อมูล ครั้งที่ 2 จากครูผู้สอนทั้ง 6 ภูมิภาคจำนวน 400 คนเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้โปรแกรม LISREL ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 5 สมรรถนะหลัก 7 สมรรถนะย่อย 31 ตัวบ่งชี้ และ 6 สมรรถนะประจำสายงาน 13 สมรรถนะย่อย 112 ตัวบ่งชี้ ประสิทธิผลของสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : สมรรถนะการจัดการเรียนรู้/ ตัวบ่งชี้สมรรถนะ/ครูโรงเรียนมาตรฐานสากล

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and develop teacher's competencies and indicators in Learning management in World-Class Standard Schools. By Examining the congruence of a structural models and assessing the competency and indicator effectiveness, through, the research and development mixed methods. The research sample was secondary school teachers in the World-Class Standard Schools. from 6 regions, 246 teachers in phase 1 and 400 teachers in phase 2. Data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, first order confirmatory factor analysis, and second order confirmatory factor analysis using the LISREL software.

The results showed that the teacher's competencies and competency indicators in learning management in World-Class Standard Schools consisted of 5 core competencies, 7 elements and 31 indicators and 6 functional competencies, 13 elements and 112 indicators. The effectiveness of the karning management competencies and competency indicators for the teachers in the World-Class Standard Schools was found in average scores of all aspects at a highest level.

Keywords : Learning Management Competencies /Indicators / World- Class Standard Schools.

บทนำ

สมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานในงานที่ตนรับผิดชอบให้สูงกว่าหรือเหนือกว่าเกณฑ์ไว้ได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ (McClelland, 1975) สมรรถนะเป็นมาตรฐานและเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะสมรรถนะจะเป็นตัวบ่งบอกความรู้ ทักษะและคุณลักษณะเพื่อให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่และจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2549)

โรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำมาใช้เป็นมาตรการเร่งด่วนในการยกระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเทียบเท่ามาตรฐานของสากลหรือมาตรฐานของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูง ปัจจุบันมีการกำหนดเพียงตัวบ่งชี้สำหรับวัดความสำเร็จของโครงการเท่านั้น ยังไม่มีการกำหนดสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพศึกษา (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2555) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้ในการประเมินสมรรถนะของครู อันจะนำไปสู่การพัฒนาครูเพื่อสามารถจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพได้เทียบเท่ามาตรฐานของสากลหรือมาตรฐานของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและสังเคราะห์สมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล
2. เพื่อพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล
3. เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลกับข้อมูลเชิงประจักษ์
4. เพื่อประเมินประสิทธิผลของสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลตามกรอบการประเมิน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) หลักการและเจตนารมณ์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล 2) ประเภทของสมรรถนะ 3) การพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะ 4) องค์ประกอบสมรรถนะ 5) สมรรถนะครู 6) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้และทักษะของเด็กไทย ในศตวรรษที่ 217) การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจากประเทศที่เป็นมาตรฐานสากลการจัดการเรียนการสอน และ 8) การประเมินสมรรถนะ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีการ (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แนวทางการออกแบบวิธีวิจัยแบบ Exploratory Sequential Design : (Creswell 2011:69) โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R_1) การศึกษาและสังเคราะห์สมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล

1.1 ศึกษาและสังเคราะห์ แนวคิด หลักการ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการเจตนารมณ์ การจัดการเรียนการสอน คุณลักษณะของผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สมรรถนะครู สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจากประเทศที่เป็นมาตรฐานสากล กรอบแนวคิดและการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นสากล

1.2 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากนั้นนำผลการศึกษาผลการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ สรุปผล จัดเป็นสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน และนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครู โดยสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ และพัฒนาให้มีคุณภาพโดยคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหามีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 4.89 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.99 และตอนที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.99

1.3 สอบถามความต้องการจำเป็นของครูที่ได้มา โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stages random sampling) ตามภาคภูมิศาสตร์ 6 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคใต้ จำนวน 246 คน

ขั้นตอนที่ 2 (D_1): การพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล

2.1 พัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะจากผลการสอบถามความต้องการจำเป็นของครูประกอบด้วย สมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำสายงาน ชื่อสมรรถนะและคำนิยามสมรรถนะย่อยของแต่ละสมรรถนะตัวบ่งชี้สมรรถนะ และเกณฑ์การประเมินสมรรถนะ

2.2 พิจารณาตรวจสอบสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะโดยสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 14 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) นำผลการสัมมนามาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ คือ เอกสารประกอบการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 (R_2): การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล

3.1 นำสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะไปสอบถามความคิดเห็นของครู จำนวน 400 คน ตามภาคภูมิศาสตร์ 6 ภูมิภาค โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stages random sampling) เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ คุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยความเห็นผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 4.98 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.04 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.99

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ และคัดเลือกตัวบ่งชี้ใช้เกณฑ์ตามที่มาเรียม นิลพันธุ์ (2559) กำหนดไว้ว่าต้องมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) มากกว่า 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00

3.3 ทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง (First order confirmatory factor analysis) และหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second order confirmatory factor analysis) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยโปรแกรม LISREL เพื่อรวมตัวบ่งชี้และหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading)

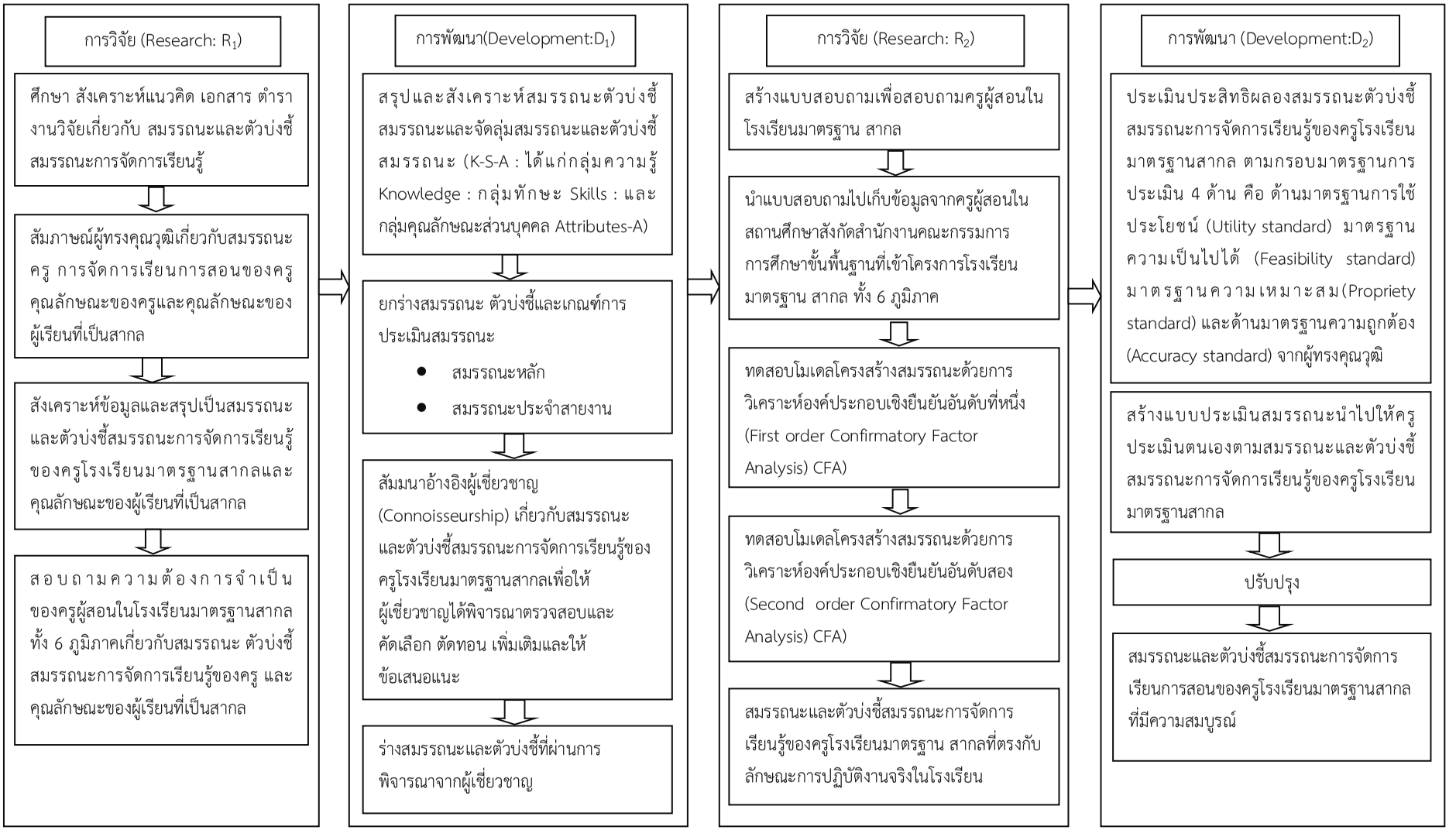
ขั้นตอนที่ 4 (D_2): การประเมินประสิทธิผลของสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัด การเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลตามกรอบมาตรฐานการประเมิน

4.1 สร้างแบบประเมินประสิทธิผลสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะตามกรอบมาตรฐานการประเมินคือด้านความถูกต้อง (Accuracy standard) ด้านความเหมาะสม (Propriety standard) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standard) และด้านการเป็นประโยชน์ (Utility standard)

4.2 นำแบบประเมินประสิทธิผลสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน เลือกด้วยวิธีแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 4 คน ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 3 คน ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน จำนวน 4 คน ประเมินยืนยันคุณภาพและนำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

4.3 นำสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ผ่านการยืนยันคุณภาพนำมาจัดทำเป็นแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ และนำไปให้ครู จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า OBEC AWARDS จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทองอันดับ 1 สถานศึกษายอดเยี่ยมประเภทมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ทำการประเมินตนเองให้ตรงตามสภาพการปฏิบัติงานจริง

รายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยสามารถสรุป ตามภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบขั้นตอนการดำเนินการวิจัยการพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลได้ผลดังนี้

1. สมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลมี จำนวน 11 สมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก (Core Competency) จำนวน 5 สมรรถนะ สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) จำนวน 6 สมรรถนะ สมรรถนะย่อย จำนวน 20 สมรรถนะ ซึ่งเป็นสมรรถนะย่อยของสมรรถนะหลัก จำนวน 7 สมรรถนะ และสมรรถนะประจำสายงาน จำนวน 13 สมรรถนะ ตัวบ่งชี้สมรรถนะจำนวน 143 ตัวบ่งชี้ โดยเป็นตัวบ่งชี้ของสมรรถนะหลัก จำนวน 31 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะประจำสายงาน จำนวน 112 ตัวบ่งชี้ และได้ตัวบ่งชี้ตามหลักการ K-S-A คือ กลุ่มความรู้ (K- Knowledge) จำนวน 21 ตัวบ่งชี้ เป็นกลุ่มทักษะ (S-Skill) จำนวน 101 ตัวบ่งชี้ และกลุ่มทัศนคติ (A-Attitude) จำนวน 21 ตัวบ่งชี้ โดยสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล มีดังนี้

1.1 สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย สมรรถนะที่ 1 การพัฒนาวิชาชีพ มีสมรรถนะย่อย จำนวน 2 สมรรถนะ คือ 1) การบริการทางวิชาชีพและชุมชนมีจำนวนตัวบ่งชี้ 3 ตัวบ่งชี้ 2) การบริหารจัดการ/ การสร้างแรงจูงใจพัฒนาด้านวิชาการมีจำนวนตัวบ่งชี้ 2 ตัวบ่งชี้ และได้ตัวบ่งชี้ตามหลักการ K-S-A เป็นกลุ่มความรู้ (K- Knowledge) จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ กลุ่มทักษะ (S-Skill) จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ และกลุ่มทัศนคติ (A-Attitude) จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 2 จริยธรรม จรรยาบรรณ และค่านิยม มี 1 สมรรถนะย่อย คือ จริยธรรมวิชาชีพมีจำนวนตัวบ่งชี้ 9 ตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ตามหลักการ K-S-A คือ กลุ่มทัศนคติ (A-Attitude) ทั้ง 9 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 3 การสื่อ สื่อสารมี 1 สมรรถนะย่อย คือ ทักษะการสื่อสารมีจำนวนตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ และได้ตัวบ่งชี้ตามหลักการ K-S-A เป็นกลุ่มทักษะ (S-Skill) ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 4 การบริหารจัดการชั้นเรียนมี 2 สมรรถนะย่อย คือ 1) การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้มีจำนวนตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ 2) การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ มีจำนวนตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ และได้ตัวบ่งชี้ตามหลักการ K-S-A เป็นกลุ่มทักษะ (S-Skill) จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ และกลุ่มทัศนคติ (A-Attitude) จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 5 การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษามี 1 สมรรถนะย่อย คือ การวิจัยในชั้นเรียน/ การวิจัยทางการศึกษามีจำนวนตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ และได้ตัวบ่งชี้ตามหลักการ K-S-A เป็นกลุ่มทักษะ (S-Skill) ทั้ง 4 ตัวบ่งชี้

1.2 สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย สมรรถนะที่ 1 การออกแบบหลักสูตรมี 3 สมรรถนะย่อย คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรมีจำนวนตัวบ่งชี้ 6 ตัวบ่งชี้ 2) การออกแบบการเรียนรู้ มีจำนวนตัวบ่งชี้ 7 ตัวบ่งชี้ 3) การรู้รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนมีจำนวนตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ และได้ตัวบ่งชี้เป็นกลุ่มความรู้ (K- Knowledge) จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ กลุ่มทักษะ (S-Skill) จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 2 การจัดการเรียนรู้มี 2 สมรรถนะย่อย คือ 1) การส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพมีจำนวนตัวบ่งชี้ 8 ตัว และ 2) กลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้มีจำนวนตัวบ่งชี้ 20 ตัวบ่งชี้และได้ตัวบ่งชี้เป็นกลุ่มความรู้ (K- Knowledge) จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ และกลุ่มทักษะ (S-Skill) จำนวน 24 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 3 การประเมินผู้เรียน มี 1 สมรรถนะย่อย คือ 1 การวัดและประเมินผลมีจำนวน 9 ตัวบ่งชี้และได้ตัวบ่งชี้เป็นเป็นกลุ่มความรู้ (K- Knowledge) จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ กลุ่มทักษะ (S-Skill) 8 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 4 การใช้ข้อมูลสารสนเทศเทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้มี 3 สมรรถนะย่อย คือ 1) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีจำนวนตัวบ่งชี้ 11 ตัวบ่งชี้ 2) ทักษะนวัตกรรมและการเป็นผู้ประกอบการมีจำนวนตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ และ 3) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมกาเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้มีจำนวนตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ และได้ตัวบ่งชี้เป็นกลุ่มความรู้ (K- Knowledge) จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ กลุ่มทักษะ (S-Skill) จำนวน 20 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 5 การทำงานเป็นทีมประกอบด้วย 1 สมรรถนะย่อย คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนร่วมกันกับเพื่อนและทักษะการทำงานเป็นทีมมีจำนวนตัวบ่งชี้ 12 ตัวบ่งชี้ และได้ตัวบ่งชี้เป็นกลุ่มความรู้ (K- Knowledge) จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ กลุ่มทักษะ (S-Skill) จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ และกลุ่มทัศนคติ (A-Attitude) จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะที่ 6 สังคมและวัฒนธรรมมี 3 สมรรถนะย่อย คือ 1) ความรู้ถึงความตระหนักต่อโลกและความตระหนักถึงสภาพแวดล้อมมีจำนวนตัวบ่งชี้ 7 ตัวบ่งชี้ 2) ความรู้ทางความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีจำนวนตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ และ 3) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีจำนวนตัวบ่งชี้ 13 ตัวบ่งชี้ และได้ตัวบ่งชี้เป็นกลุ่มความรู้ (K- Knowledge) จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ กลุ่มทักษะ (S-Skill) จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ และกลุ่มทัศนคติ (A-Attitude) จำนวน 6 ตัวบ่งชี้

2. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (First order Confirmatory factor analysis) พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 143 ตัวบ่งชี้ มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second order confirmatory factor analysis) พบว่า โมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบสมรรถนะทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสมตามลำดับ

3.1 ผลการประเมินประสิทธิผลของสมรรถนะหลักทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ตามลำดับ

3.2 ผลการประเมินประสิทธิผลของสมรรถนะประจำสายงานทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ตามลำดับ

3.3 ผลการประเมินประสิทธิผลของสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ

3.4 ผลการประเมินประสิทธิผลตามรายตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ

4. ผลการประเมินตนเองของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวมครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามประเภทของสมรรถนะ พบว่า สมรรถนะหลัก (Core Competency) อยู่ในระดับมากโดยมีสมรรถนะด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและค่านิยม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะการพัฒนาวิชาชีพ สมรรถนะการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา สมรรถนะการสื่อสาร อยู่ในระดับมากตามลำดับ สำหรับสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สมรรถนะที่ครูมีสูงสุด คือ สมรรถนะการประเมินผู้เรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สมรรถนะการทำงานเป็นทีม สมรรถนะการออกแบบ สมรถนะการใช้ข้อมูลสารสนเทศเทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สมรรถนะสังคมและวัฒนธรรม สมรรถนะการจัดกระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลมีจำนวน 11 สมรรถนะ ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก (Core Competency) จำนวน 5 สมรรถนะ สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) จำนวน 6 สมรรถนะ โดยมีสมรรถนะย่อย จำนวน 20 สมรรถนะ ซึ่งเป็นสมรรถนะย่อยของสมรรถนะหลัก จำนวน 7 สมรรถนะ และสมรรถนะประจำสายงาน จำนวน 13 สมรรถนะ ตัวบ่งชี้สมรรถนะจำนวน 143 ตัวบ่งชี้ โดยเป็นตัวบ่งชี้ของสมรรถนะหลัก จำนวน 31 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะประจำสายงาน จำนวน 112 ตัวบ่งชี้ และได้ตัวบ่งชี้ตามหลักการ K-S-A คือ กลุ่มความรู้ (K- Knowledge) จำนวน 21 ตัวบ่งชี้ เป็นกลุ่มทักษะ (S-Skill) จำนวน 101 ตัวบ่งชี้ และกลุ่มทัศนคติ (A-Attitude) จำนวน 21 ตัวบ่งชี้

2. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า โมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 143 ตัวบ่งชี้มีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบสมรรถนะ ประสิทธิผลของสมรรถนะหลักประสิทธิผลของสมรรถนะประจำสายงาน ประสิทธิผลรายตัวบ่งชี้ ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม ตามลำดับ

4. ผลการประเมินตนเองของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวมครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามประเภทของสมรรถนะ พบว่า สมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลมีจำนวน 11 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะหลัก (Core Competency) มีจำนวน 5 สมรรถนะ ประกอบด้วยสมรรถนะที่ 1 การพัฒนาวิชาชีพ สมรรถนะที่ 2 จริยธรรม จรรยาบรรณ และค่านิยม สมรรถนะที่ 3 การสื่อสาร สมรรถนะที่ 4 การบริหารจัดการชั้นเรียน และสมรรถนะ ที่ 5 การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) มีจำนวน 6 สมรรถนะ ประกอบด้วยสมรรถนะที่ 1 การออกแบบหลักสูตร สมรรถนะที่ 2 การจัดการเรียนรู้ สมรรถนะที่ 3 การประเมินผู้เรียน สมรรถนะที่ 4 การใช้ข้อมูลสารสนเทศเทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ สมรรถนะที่ 5 การทำงาน

เป็นทีม และสมรรถนะที่ 6 สังคมและวัฒนธรรม สอดคล้องกับแนวคิดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2549) ที่ได้กำหนดสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ความสามารถในเนื้อหาสาระที่สอน 3) ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) ความสามารถในการเลือกใช้และพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และ 5) ความสามารถในการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) ที่ได้กำหนดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ คือ 1) ทฤษฎีการเรียนรู้และการสอน 2) รูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3) การออกแบบและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4) การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5) การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนร่วม 6) เทคนิคและวิทยาการจัดการเรียนรู้ 7) การใช้การผลิตสื่อและการพัฒนานวัตกรรมในการเรียนรู้ 8) การจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 9) การประเมินผลการเรียนรู้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของชรอยวรรณ ประเสริฐผล (2556) พบว่า สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 สมรรถนะคือ 1) ความรู้และทักษะในการใช้หลักสูตรเพื่อการจัดการเรียนรู้ 2) ความรู้และทักษะในการออกแบบการเรียนรู้ 3) ความรู้และทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) ความรู้และทักษะในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ 5) ความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผล 6) ความรู้และทักษะในการวิจัยทางการศึกษา 7) การมีคุณลักษณะที่เหมาะสมของครู

2. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (Confirmatory factor analysis) พบว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 143 ตัวบ่งชี้มีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า แสดงว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 143 ตัวบ่งชี้เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญขององค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second order confirmatory factor analysis) ต่อไป และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่าโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผลการทดสอบครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลสามารถใช้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลได้อย่างมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ทั้งนี้เนื่องมาจากสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลที่พัฒนาขึ้นใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบบผสมผสานวิธีการ (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ สอดคล้องกับ รัตตินันท์ ฏิระวณิชย์กุล (2556) ที่ได้พัฒนาสมรรถนะตัวชี้วัดสมรรถนะบัณฑิตสาขาวิชาความผิดปกติของการสื่อความหมายที่ได้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบบผสมผสานวิธีการ (Mixed Method Research) ในการพัฒนาต้นแบบสมรรถนะ ซึ่งสอดคล้องกับทิพย์อนงค์ กุลเกตุ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพธุรกิจค้าปลีกโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบบผสมผสานวิธีการ (Mixed Method Research) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับชรอยวรรณ ประเสริฐผล (2556) ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา

3. ผลการประเมินประสิทธิผล ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ของสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พบว่า สมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำสายงาน และตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะได้พัฒนาตามขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาตามหลักการและทฤษฎีโดยเริ่มต้นจากการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลให้เทียบเคียงกับมาตรฐานสากลการศึกษา สังเคราะห์หลักการแนวคิด เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครู สมรรถนะการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์ เทคนิค และวิธีการการจัดการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานสากลการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาการศึกษาความต้องการจำเป็นของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลและศึกษาหลักการและเจตนารมณ์ของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลกเทียบเคียงได้กับนานาอารยประเทศ และเสริมสร้างความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นไปตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO และยกระดับการจัดการเรียนการสอนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากลหรือมาตรฐานของประเทศชั้นนำที่มีคุณภาพการศึกษาสูง สอดคล้องกับ Johnstone (1981) นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) สุวิมล ติรกานันท์ (2545) รัตนะ บัวสนธ์ (2555) ที่ได้เสนอแนวคิดว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนย่อมส่งผลให้ได้สมรรถนะและตัวบ่งชี้การศึกษาที่มีคุณภาพสูง และเป็นประโยชน์ตามวัตถุประสงค์

4. ผลการประเมินตนเองตามสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลทั้ง 11 สมรรถนะ ในภาพรวมครูโรงเรียนมาตรฐานสากลมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก สำหรับสมรรถนะหลักมีที่ครูโรงเรียนมาตรฐานสากลมีสูงสุด คือ สมรรถนะด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและค่านิยมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากจริยธรรม จรรยาบรรณและค่านิยมเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่าทั้งทางกาย ใจ และสังคม ครูจึงต้องดำรงตนและประพฤติตนให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู และค่านิยมที่ดีงามเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนครู ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครูและมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามเพื่อให้ผู้เรียนได้ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรมอันดีแก่ผู้เรียนด้วยกันเอง ต่อสังคมและเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับผลการศึกษาของกัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์ (2558) ที่พบว่า องค์ประกอบด้านเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรมอันดีแก่นักเรียนและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบที่มีความเหมาะสม มากที่สุดสอดคล้องกับสำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ที่ได้กำหนดหลักการและเหตุผลของการจัดโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยครูต้องมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนและการจัดการศึกษาต้องให้มีการพัฒนาบุคคลในองค์รวมทั้งมิติของความรู้และคุณธรรมคู่กันเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนอันจะส่งผลให้ประชาคมโลกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2554) ที่กำหนดมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ซึ่งจะเป็นครูในอนาคต ต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครูและมีความรับผิดชอบสูงต่อวิชาการและวิชาชีพ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556) ที่ได้กำหนดสาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยได้กำหนดมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณประกอบด้วย 2 สมรรถนะ คือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีจิตสำนึกสาธารณะ และเสียสละให้สังคม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ สมรรถนะหลักที่ครูโรงเรียนมาตรฐานสากลมีต่ำสุด คือ สมรรถนะการสื่อสาร โดยตัวบ่งชี้สมรรถนะที่ครูมีต่ำสุด คือ การใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน และ เขียนได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิลัยพรณ์ เสรีวัฒน์ (2555) ที่ได้ทำการศึกษาการประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่าในด้านปัจจัยนำเข้าครูผู้สอนในโรงเรียน มาตรฐานสากลขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร กระบวนการเรียนการสอนยังไม่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนเท่าที่ควร ส่งผลให้การสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษาของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของกัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์ (2558) ที่พบว่าตัวบ่งชี้ ด้านทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนรู้สู่สากลของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความเหมาะสมน้อยกว่าด้านอื่นๆ

สมรรถนะประจำสายงานที่ครูโรงเรียนมาตรฐานสากลมีสูงสุด คือ สมรรถนะการประเมินผู้เรียน (Student's evaluation) อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Partnership for 21st Century (2007) พบว่าการประเมินผู้เรียนถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญของการเรียนการสอนและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่เป็นการวัดที่เชื่อถือได้และมีความเที่ยงตรงแต่ยังเป็นการวัดความรู้และความเข้าใจในการเรียนของนักเรียนและยังช่วยให้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับครูและนักเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอน สำหรับสมรรถนะประจำสายงานที่ครูโรงเรียนมาตรฐานสากลอยู่ในระดับต่ำสุด คือ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้(Learning Management) แต่ก็ยังอยู่ในระดับมากซึ่งตัวบ่งชี้สมรรถนะที่ต่ำสุดของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้คิดด้วยจิตทั้ง 5 (Five Minds for the Future) สอดคล้องกับการศึกษาของพรรษประเวศ สัตตบุษย์วรกุล (2557) พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลยังขาดความชัดเจนและครูยังไม่เข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้การวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษามีน้อย ครูส่วนใหญ่ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ขาดการวางแผนร่วมมือ ทำให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้อาศัยความรู้พื้นฐานของแต่ละคน ผลการจัดการเรียนรู้จึงไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ที่พบว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะและความสามารถในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study) และเรียนรู้จากการปฏิบัติทดลอง ทักษะและความสามารถในการคิดรูปแบบต่างๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิทยาศาสตร์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะและความสามารถในการทำงานและความเป็นผู้มีจิตสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ได้โมเดลโครงสร้างสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัด การเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล ที่ได้รับการยืนยันด้วยกระบวนการวิจัย ที่สามารถนำไปใช้

เป็นแนวทางในการวางแผนหรือสร้างเกณฑ์ประเมินสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากลเพื่อให้ครูได้ ทราบจุดเด่น จุดด้อยในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้ และสามารถเป็นเครื่องมือให้ครูได้ พัฒนาตนเองตามขีดความสามารถได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นที่แท้จริงซึ่งจะช่วยลดปัญหาความไม่มีคุณภาพของครู ลดเวลา และปัญหาในการพัฒนาครูที่ไม่ตรงกับสภาพจริง

2. ผลจากการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของสมรรถนะการสื่อสารของครูมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของสมรรถนะการสื่อสาร คือ การใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน และ เขียนได้ แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการสื่อสารของครูเป็นสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา ดังนั้น สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาบุคลากรครูและสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นหน่วยงานในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลควรตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาครูให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานของครูและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายด้านคุณภาพครู คือ ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารและด้านคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลกคือสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา

3. สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย และผู้บริหารโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลสามารถนำสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลไปใช้ในการตรวจสอบและประเมินครูเพื่อนำผลไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพครูและคุณภาพผู้เรียน

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำไปใช้ในการออกแบบจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมครูให้มีสมรรถนะ ในการจัดการเรียนการสอนตามตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พัฒนาขึ้น

5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาทั่วไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูสามารถนำสมรรถนะและตัวบ่งชี้ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลไปใช้เป็นประโยชน์ในด้านการกำกับติดตาม (monitoring) เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ และการประเมินผล (evaluation) การดำเนินงานในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด

6. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ในด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร การยกระดับการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพครูและคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลที่เหมาะสมกับครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล ดังนั้น ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่เข้าโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ได้สมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สามารถเป็นเครื่องมือในการยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานสากล และเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูและผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลกตามเจตนารมณ์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล

2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกับสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลเพื่อใช้ประกอบการพัฒนาสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยใช้การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ (Path Analysis)

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสากลที่นำสมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากลไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้ของครูกับโรงเรียนทั่วไปเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้วางแผนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

4. ควรทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้โมเดลที่ได้รับการทดสอบจากงานวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางและพัฒนาต่อยอดเพื่อพัฒนารูปแบบการผลิตและพัฒนาครูให้มีสมรรถนะตรงตามการจัดการศึกษาในยุค Thailand 4.0 และนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

กัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์. (2558). **“การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล.”** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชรอยวรรณ ประเสริฐผล. (2556). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร,** ปีที่ 15 ฉบับพิเศษ พุทธศักราช 2556 .

ทิพย์อนงค์ กุลเกตุ. (2559). **“การพัฒนาสรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านธุรกิจค้าปลีก.”** วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2541). (2542). **โมเดลลิสเรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรษประเวศ สัตตบุษย์วรกุล. (2557). “การสังเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจและชีวิตจริงเพื่อระบุปัญหาและการแก้ไขการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากล.” **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Vol.9, No.2, 2014: 612-624

มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). **วิธีวิจัยทางศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 6). นครปฐม : มหาวิทยาลัย

รัตนะ บัวสนธ์. (2555). **วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รัตตินันท์ ฏิระวณิชย์กุล. (2556). **“ตัวชี้วัดสมรรถนะบัณฑิตสาขาวิชาความผิดปกติของการสื่อความหมาย.”** วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการ สอนบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิลัยพรณ์ เสรีวัฒน์. (2555). **“การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล.”** วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. (2549). **“ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา.”** ปี 2549 -2551. สำนักปลัดกระทรวง : กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา. (2549). **หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูฯ ให้มีหรือเลื่อนเป็นวิทยฐานะชำนาญ การพิเศษและเชี่ยวชาญ.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2555). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง.** กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา.** ค้นเมื่อ มกราคม 21, 2559 จาก http://www.ksp.or.th/ksp2013/content/view.php?mid=136&did

สุวิมล ติรกานันท์. (2545). **การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

Creswell, J. W., & Plano, C. V. L. (2011). **Design and conducting mixed methods research** (2nd ed.). California : Sage Publications Ltd.

Johnstone. (1981). **Indicator of Education System.** London : The Anchor Press.

McClelland, D.C., (1975). **A Competency model for human resource management specialists to be used in the delivery of the human resource management cycle.** Boston : Mcber.

Partnership for 21st Century Skills. (2009). **Framework for 21st Century Learning.** Accessed March 7, 2015, Available fromhttp://www.p21.org/storage/documents P21.

การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง : กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์”

The Study Of Biological Diversity Of Sufficieny Economy Resourse In South East Of Thailand : “Nakornchaiburin” Provinces Group.

เทิดศักดิ์ สุพันดี[1)], สุนันท์ สีพาย[2)], สิริศักดิ์ อาจวิชัย[3)]

[1),2),3)]อาจารย์ ดร. สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Terdsak Suphandee[1)], Sunan Siphai [2)], Sirisak Achwichai[3)]

[1),2),3)] Doctor of Philosophy Program in Educational Research And Evaluation. The faculty Of Education Of Chaiyaphum Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจและกระบวนการการดำเนินงาน และศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” การวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) การสำรวจและรวบรวมแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตภาคะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” 2) การลงพื้นที่จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และ 3) การสังเคราะห์ความหลากหลายทางชีวภาพแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เครื่องมือและเทคนิคที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดแรงจูงใจ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. แรงจูงใจและกระบวนการดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สำเร็จเป็นที่ยอมรับต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลายอย่าง ได้แก่ การมีทัศนคติและมีความศรัทธาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ในปรัชญาหลักการ การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ ตระหนักในความคิดที่ว่าเศรษฐกิจพอเพียงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต นำความรู้ที่ได้จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับการประกอบอาชีพของตน ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และนำความรู้เศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นๆ ในชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ และนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต

2. การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในแหล่งเรียนรู้ พบว่า ผักและพืชสมุนไพรมี 89 ชนิด พืชสวนและไม้ผลมี 34 ชนิด ไม้ดอกและไม้ประดับมี 51 ชนิด ไม้เศรษฐกิจมี 16 ชนิด หญ้าและข้าวมี 15 ชนิด ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์เลี้ยงในแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ โคเนื้อ โคนม กระบือ แพะ แกะ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ดไข่ เป็ดเนื้อ ห่าน ไก่งวง

คำสำคัญ : ความหลากหลายทางชีวภาพ, แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACTS

This research aimed to investigate the motivation and implementation processes. Study of biodiversity resources in accordance with the sufficiency economy philosophy in the Northeast of Thailand “Nakonchai Burin” provinces group. Methodology of research into three phases : 1) Survey and gather resources along the Sufficiency Economy Philosophy of Sufficiency Economy in “Nakonchai Burin” provinces group. 2) the actual area to collect data, and 3) Synthesis of biological diversity resources along the sufficiency economy philosophy. Tools and techniques used in this study were to measure motivation. In-depth interviews , perform data analysis was content analysis

The research found that :

1. The development resources to achieve acceptable consists of many factors, including the attitude and faith about the Sufficiency Economy Philosophy. Knowledgeable in the philosophy of sufficiency economy principle to

comply fully. Realizing the idea that the economic benefits of the lifestyle. The knowledge gained from the philosophy of sufficiency economy adapted to their career. Learn more The knowledge economy is sufficient to convey to other people in the community aware of the importance of following the philosophy that has helped to fix the economy. And applied to life.

2. The study of biodiversity in sufficiency economy philosophy : there were 89 species in vegetables and herbs were, horticulture and fruit were 34 species , flowers and ornamental plants , were 51 species , economic trees were 16 species , grass and rice were 15 species and the animals biodiversity resources including beef cattle, dairy cattle, sheep, goats, pigs, broiler chickens, geese, turkeys, ducks, eggs, and meat.

Keywords : biodiversity, sufficiency economy resource

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2517 และทรงพระราชดำรัชถึงอย่างชัดเจนในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 (ภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540) เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขเศรษฐกิจของประเทศไทย ให้ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในทางการเมืองของไทย เศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทสำคัญในการสถาปนาด้านอุดมการณ์ โดยเฉพาะอุดมการณ์กษัตริย์นิยมในสังคมไทย ในฐานะ “กษัตริย์นักพัฒนา” ซึ่งส่งผลต่อการเติบโตของอุดมการณ์เศรษฐกิจพอเพียง สิ่งเหล่านี้ถูกตอกย้ำและผลิตซ้ำโดยสถาบันทางสังคมต่างๆ เช่น สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ สื่อมวลชน ส่งผลให้เศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทต่อการกำหนดแนวทางการพัฒนาของประเทศ

สถานการณ์และสภาพสังคมของประเทศไทยที่เกิดขึ้นดังกล่าว มีสาเหตุมาจากการที่ประเทศมุ่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจมากเกินไป แม้จะก่อให้เกิดผลการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ความเจริญและการพัฒนานั้นก็ไม่ได้เป็นไปอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน การให้การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ถูกต้องแก่เยาวชนและประชาชน เพื่อพัฒนาจิตใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในประเทศให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม เป็นวิธีการหนึ่งที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาสังคมและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2547) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะเน้นเรื่องของเศรษฐศาสตร์และการดำรงชีวิตของประชาชนเป็นหลัก แต่เมื่อศึกษาหลักสำคัญแล้วจะพบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนำกรอบแนวคิดของปรัชญาทางการศึกษาหลายปรัชญามาบูรณาการกันอย่างสมดุลและเหมาะสม เพื่อกำหนดเป็นแนวทางพื้นฐาน กรอบแนวคิดของปรัชญาดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบันได้อย่างสอดคล้อง โดยให้ความสำคัญกับ “คน” และ “พื้นที่” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และมีหลักดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ ความพอประมาณ คือ ความเหมาะสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคมความพร้อมของสถานศึกษาและความสามารถและความถนัดของผู้เรียน หลักความมีเหตุผล คือ การปลูกฝังให้เกิดกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับผู้เกี่ยวข้องให้เป็นคนมีเหตุผล คือ ทำกิจกรรมด้วยความรู้ ความเข้าใจถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องรู้จักเชื่อมโยงกระบวนการจากจุดเริ่มต้นสู่ผลลัพธ์ และปฏิบัติบนพื้นฐานของความรู้และประสบการณ์ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้มีการเรียนรู้ตลอดเวลา การมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง คือ เน้นหลักการพึ่งตนเอง เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ทั้งที่มาจากภายในและภายนอกประเทศ มีวิสัยทัศน์และพยากรณ์อนาคตอย่างมีหลักการและเหตุผลและการดำเนินการจะประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้นั้น จำเป็นต้องมีเงื่อนไขประกอบ 2 อย่าง คือ การมีความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาการ การจัดการศึกษาต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสอดคล้องสมดุลและบูรณาการทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ด้านวิทยาศาสตร์และสังคม และด้านคุณธรรม มีความรอบคอบ รู้จักประยุกต์และเชื่อมโยงความรู้ด้านต่างๆ เพื่อการวางแผนก่อนตัดสินใจนำไปปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน การมีคุณธรรมด้านจิตใจ และด้านการกระทำ หรือแนวทางในการดำเนินชีวิต

ความหลากหลายทางชีวภาพ คือ ความแตกต่างของสิ่งมีชีวิตทั้งหมดบนโลก ทั้งที่อยู่บนพื้นดิน ท้องน้ำมหาสมุทร น้ำจืด ส่วนใหญ่พิจารณาใน 3 ระดับ คือ ความหลากหลายทางนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางสปีชีส์ และความหลากหลายทางพันธุกรรม (สมศักดิ์ สุขวงศ์, 2540) การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพสามารถอำนวยประโยชน์ได้หลายๆ ด้าน ได้แก่ การบริโภค การใช้สอย การผลิตอาหาร การแพทย์ การผลิต ตลอดจนการบำรุงรักษาระบบนิเวศให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

ในปัจจุบันประชาชนชาวไทยในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” ซึ่งประกอบด้วย นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต การพัฒนาระบบเกษตรกรรม และมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นตัวอย่างมากมาย บุคคลเหล่านี้มีหลักการ แนวคิด พื้นฐานจากอะไรบ้างจึงทำให้สามารถดำเนินตามแนวทางดังกล่าวได้อย่างดี มีปัจจัยอะไรบ้าง ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ มีรูปแบบการดำเนินงานอย่างไร แหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งมีความหลากหลายทางชีวภาพอย่างไร ตลอดจนสามารถเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน การท่องเที่ยวในเชิงนิเวศและการเรียนรู้สำหรับบุคคลทั่วไปได้ในระดับใด คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจและกระบวนการการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อศึกษาและรวบรวมแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาและรวบรวมแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคอีสานตอนล่าง “นครชัยบุรินทร์” จำนวน 4 จังหวัด คือ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ผลผลิตที่ได้ ประกอบด้วย

- จำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ศึกษา
- ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ทุกแหล่งเรียนรู้ฯ ในกลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่รวมรวมได้จากกลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” ตลอดจนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละแหล่งเรียนรู้ผลผลิตที่ได้ ประกอบด้วย

- ความหลากหลายทางชีวภาพของแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมของกลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์”

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและรวบรวมแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตภาคอีสาน กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์”

กลุ่มเป้าหมาย คือ แหล่งเรียนรู้ต้นแบบตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” ประกอบด้วย นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ จังหวัดละอย่างน้อย 3 แหล่งเรียนรู้ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

(1) สำรวจเส้นทางสำหรับการเดินทางสู่แหล่งเรียนรู้ พร้อมทั้งเตรียมจัดทำแผนที่การเดินทางที่สะดวกที่สุดจากตัวจังหวัดแต่ละจังหวัด ได้กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

<u>จังหวัดนครราชสีมา</u>

1. สวนลุงไกร เกษตรศิลปินแห่งวังน้ำเขียว ตั้งอยู่ที่ 111 ม.2 บ้านสุขสมบูรณ์ ต.ไทยสามัคคี อ.วังน้ำเขียว
2. แหล่งเรียนรู้การเกษตรเพื่อการพึ่งตนเองและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น (สวนลุงโชค) 14 ม.6 ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว
3. โครงการส่งเสริมกสิกรรมไร้สารพิษวังน้ำเขียว นายอำนาจ หมายยอดกลาง อ.วังน้ำเขียว

<u>จังหวัดสุรินทร์</u>

1. กลุ่มฟื้นฟูการเกษตรตำบลยาง พ่อเชียง ไทยดี 59 ม.2 บ้านอนันต์ ต.ยาง อ.ศรีขรภูมิ
2. ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านสวาย นายอภิวัฒน์ ชาวสวน ที่อยู่ 52 หมู่ 2 ต.เป็นสุข อ.จอมพระ
3. ศูนย์เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก นายอานัติ แสงอุบล 88 หมู่ที่ 7 ต.แกใหญ่ อ.เมือง

<u>จังหวัดบุรีรัมย์</u>

1. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงพ่อผาย สร้อยสระกลาง บ้านสระคูณ ต.โคกล่าม อ.ลำปลายมาศ
2. ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน ครูบาสุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์ 34 บ้านปากช่อง ต.สนามชัย อ.สตึก
3. ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านแสงจันทร์ นายไพรัตน์ ชื่นศรี ม.7 ต.สนามชัย อ.สตึก
4. ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน “การบริหารจัดการน้ำ” นายทองคำ ลิ้มรัมย์ บ้านโนนขวาง ต.โนนขวาง อ.บ้านด่าน

<u>จังหวัดชัยภูมิ</u>

1. แหล่งเรียนรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นายอุทัย ลาภเกิด เลขที่ 47 ม. 7 บ้านท่าแตง ต.กุดน้ำใส อ.จัตุรัส
2. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน นายบุญชิต สมัตถะ เลขที่ 90 ม. 15 ต.หนองแวง อ.หนองบัวแดง
3. ศูนย์เรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ต.หนองไผ่ อ.แก้งคร้อ
4. ศูนย์บุญนิยมสิกขาหินผาฟ้าน้ำ นายแผนผา คงนาวัง เลขที่ 428 ม. 17 บ้านนาแก ต.นาหนองทุ่ม อ.แก้งคร้อ

(2) พัฒนาเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ได้แก่

- แบบสำรวจแรงจูงใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- แบบสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ ได้แก่ พืชพันธุ์ สัตว์ประเภทต่างๆ
- แบบบันทึกการสัมภาษณ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่ง

ขั้นตอนที่ 2 การลงพื้นที่จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย คือ แหล่งเรียนรู้ในกลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” ประกอบด้วย นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น 14 แหล่งเรียนรู้

เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้

(1) ใช้แบบวัดแรงจูงใจ เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(2) สัมภาษณ์ปราชญ์ผู้นำในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

(3) สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

(4) ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่ง

ขั้นตอนที่ 3 การสังเคราะห์ความหลากหลายทางชีวภาพและแผนที่การท่องเที่ยวแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

(1) ดำเนินการวิเคราะห์แรงจูงใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จัดทำประวัติ ความเป็นมา จุดเด่น กิจกรรม ที่น่าสนใจในการเรียนรู้ แผนที่เส้นทาง ความหลากหลายทางชีวภาพในแหล่งเรียนรู้

(2) สรุปผลการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม วิเคราะห์และสังเคราะห์ความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สำหรับผู้มีความสนใจ โดยข้อมูลที่ได้จากทุกแหล่งเรียนรู้

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำแบบสอบถามที่มีลักษณะปลายเปิดมาทำการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ แล้วจำแนกเป็นประเด็นตาม และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ พร้อมทั้งดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ข้อมูลจากการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ประกอบด้วย ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อท้องถิ่น ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ประโยชน์และสรรพคุณ

สรุปผลการวิจัย

1) แรงจูงใจและกระบวนการดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสัมภาษณ์ปราชญ์ผู้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า การที่จะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สำเร็จเป็นที่ยอมรับต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลายอย่าง ประกอบด้วย การมีทัศนคติและมีความศรัทธาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ในปรัชญาหลักการ การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ ตระหนักในความคิดที่ว่าเศรษฐกิจพอเพียงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต นำความรู้ที่ได้จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับการประกอบอาชีพของตน ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นๆ ในชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีส่วนช่วย แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ และส่งเสริมให้คนไทยทุกคนควรจะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน

2) ผลการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ

2.1 ผลการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของผักและพืชสมุนไพรในแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” พบว่า มี 89 ชนิด ได้แก่ มะอึก คำแสด เผือก ดองดึง ผักขี้หูด ฟักแม้ว เพกา/ลิ้นฟ้า มะแขว่น ผักแขยง/ผักกะออม หญ้าลิ้นงู โสน ผักขจร/ผักสลิด ผักก้านจอง ฟักข้าว ถั่วพู บอระเพ็ด เตย/ใบเตย ขี้เหล็ก ว่านหอมแดง แกแล ผักกวางตุ้ง ว่านนางคำ มะเขือพวง โหระพา สะระแหน่ กระเจี๊ยบเขียว ชะอม ผักแพว ผักกระเฉด แมงลัก แคนา ฟักทอง ผักบุ้งไทย ดอกกระเจียว กะหล่ำปลี ผักบุ้งจีน ผักชีลาว สมอพิเภก สาบเสือ ตะไคร้ มะกรูด กานพลู พลู มะเขือเทศ บุก กระเทียม ถั่วฝักยาว ถั่วลันเตา กล้วยเต่า/ก้นครก หวาย ชะมวง กันเกรา แตงกวา กระเจี๊ยบแดง อัญชัน ตำลึง กระถิน ผักชีฝรั่ง ลูกยอ กระชายดำ หมามุ่ย ฝาง หอมแดง ตะไคร้หอม ข่า ขิง มะรุม พริกขี้หนู ว่านมหากาฬ ว่านน้ำ หญ้าแห้วหมู ประคำดีควาย หางไหล/โล่ติ๊น ย่านาง ขมิ้นชัน ดีปลี ดอกคำฝอย มะขามแขก รางจืด หม่อน ฟ้าทะลายโจร ว่านหางจระเข้ ผักโขม ผักคะน้า ผักกาดหอม กะเพรา มะระจีน ขึ้นฉ่าย ผักชี

2.2 ผลการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของพืชสวนและไม้ผลในแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” พบว่า มี 34 ชนิด ได้แก่ กล้วยเล็บมือนาง มะม่วงหิมพานต์ ส้มโอ มะหวด ตะลิงปลิง สมอไทย กระท้อน มะขามหวาน มะเกี๋ยง มะขามป้อม มะขามเปรี้ยว มะม่วงหาวมะนาวโห่ มะเฟือง มะเม่า/หมากเม่า ตะขบ มะขวิด ลิ้นจี่ ทับทิม ละมุด มะยม กล้วยหอม กล้วยน้ำว้า มะดัน มะขามเทศ ขนุน แตงไทย โทงเทง ตาลโตนด มะปราง/มะยงชิด ฝรั่ง น้อยหน่า แก้วมังกร มะนาว มะละกอ

2.3 ผลการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของไม้ดอกและไม้ประดับในแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” พบว่า มี 51 ชนิด ได้แก่ พิทูเนีย เดหลี ปรง กระบองเพชร สาวน้อยประแป้ง กันภัยมหิดล เฟื่องฟ้า ว่านดอกทองหรือว่านมหาเสน่ห์ ว่านน้ำทอง ว่านสี่ทิศ ลีลาวดี กระดังงา ว่านพญาวานร ข่อย ดาวเรือง ดอกหน้าวัว กุหลาบ ว่านกุมารทอง ว่านแสงอาทิตย์ ว่านมหาลาภ ว่านสาวหลง กระดังงา ไทร ชงโค ลิ้นมังกร กัลปพฤกษ์ โกสน โป๊ยเซียน บานชื่น คุณนายตื่นสาย เทียนทอง ตีนเป็ด ราชพฤกษ์ พลูด่าง กระดุมทองเลื้อย ต้อยติ่ง ชายผ้าสีดา ชบา บานบุรี ชวนชม ยี่โถ ประยงค์ เล็บครุฑ พวงคราม/

ช่อม่วง พุทธรักษา สายหยุด นางแย้ม ว่านมหาโชค ว่านนกคุ้ม ว่านเศรษฐีกอบทรัพย์ ว่านงาช้าง

2.4 ผลการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของไม้เศรษฐกิจในแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” พบว่า มี 16 ชนิด ได้แก่ ไผ่ตงลืมแล้ง กระถินณรงค์ จามจุรี ต้นหูกวาง ไม้ยมหอม สะเดา ไม้ประดู่ ต้นตะกู มะค่าโมง เต็ง พะยอม มะฮอกกานี แดง ยูคาลิปตัส กฤษณา ยางพารา

2.5 ผลการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของหญ้าและข้าวในแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” พบว่า มี 15 ชนิด ได้แก่ หญ้ากินนีสีม่วง หญ้ามาเลเซีย หญ้าเจ้าชู้ หญ้าเนเปียร์ ปอเทือง หญ้ารูซี่ หญ้าขน หญ้าหวาย หญ้านวลน้อย หญ้าปากควาย ลูกเดือย ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดฝักอ่อน มันแกว ถั่วเขียว

2.6 ผลการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์เลี้ยงในแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” ได้แก่ โคเนื้อ โคนม กระบือ แพะ แกะ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ดไข่ เป็ดเนื้อ ห่าน ไก่งวง

ภาพที่ 1 – 3 แหล่งเรียนรู้ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการนำเสนอความหลากหลายทางชีวภาพในแหล่งเรียนรู้

ที่	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	ชื่อท้องถิ่น
1	ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Solanum ferox*	**มะอึก** (Hairy-fruited eggplant) ถือเป็นผักป่าที่มีผลคล้ายกับมะแว้งหรือมะเขือพวง แต่มีลักษณะเด่นที่ผลจะมีขนแข็งปกคลุม ซึ่งบางพื้นที่นิยมนำผลมารับประทานคู่กับอาหารหรือใช้ประกอบอาหาร เพราะเนื้อผลมีความกรอบ ให้รสเปรี้ยว และเฝื่อนเล็กน้อย ทำให้ช่วยเพิ่มรสชาติอาหารได้เป็นอย่างดี ผลมะอึกช่วยขับเสมหะ รักษาอาการไอ ทำให้ชุ่มคอ รักษาแผลในช่องปาก ลดอาการแสบแผลในช่องปาก ช่วยดับกลิ่นปาก ช่วยขับพยาธิ กระตุ้นการขับน้ำดี แก้อาการท้องเสีย ราก ช่วยแก้ร้อนใน ช่วยลดไข้ ใบ แก้อาการฟกช้ำ ลดอาการบวม แก้อาการท้องเสีย ช่วยรักษาฝี รักษาผดผื่นคัน	มะอึก
2	ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Bixa rellana*	**คำแสด หรือ คำไทย** (Annatto tree) จัดเป็นทั้งไม้ดอกไม้ประดับและไม้เพื่อสมุนไพร ซึ่งผล และเมล็ดมีสีส้มอมแดง จึงนิยมนำเปลือกผล และเยื่อหุ้มเมล็ดมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น ใช้เป็นสีผสมอาหาร ใช้ย้อมผ้า ใช้เป็นส่วนผสมของอาหารไก่หรือนกกระทา เป็นต้น คำแสดมีถิ่นกำเนิดในประเทศแถบทวีปอเมริกาใต้ และแถบประเทศอเมริกากลาง	คำแสด
3	ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Colocasia esculenta* (L.) Schott	**เผือก** (Taro) จัดเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่นิยมรับประทานกันทั่วโลก ด้วยการนำหัวที่เป็นแหล่งเก็บสะสมแป้งมาใช้ประโยชน์สำหรับเป็นอาหารโดยตรง หรือใช้ทำอาหารคาว และขนมของหวานต่างๆ เนื่องจาก เนื้อหัวมีขนาดใหญ่ มีเนื้อแป้งมาก และมีกลิ่นหอม	เผือก
4	ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Gloriosa superba* Linn.	**ดองดึง** (Climbing lily) จัดเป็นพืชป่าที่พบในหลายทวีป ซึ่งนิยมนำมาปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับชนิดหนึ่ง รวมถึงเป็นพรรณไม้สำคัญที่มีบทบาทในการทางการแพทย์และการเกษตร โดยเฉพาะสาร Superbine หรือ Colchicine ที่มีสมบัติทางยามากมาย แต่สารชนิดนี้ จัดเป็นสารพิษที่หากได้รับมากอาจทำให้เสียชีวิตได้เช่นกัน ดองดึงใช้ปลูกเป็นไม้ประดับดอก ทั้งปลูกลงแปลง และปลูกในกระถาง เนื่องจากดอกมีลักษณะแปลก กลีบดอกมีสีแดงสวยงาม หัวดองดึงนำมาบด และผสมกับน้ำใช้ฆ่าหนอนหรือแมลง ทุกส่วนของดองดึงนำมาต้มน้ำ ก่อนนำไปฉีดพ่นในแปลงผัก สวนผลไม้ เพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืชหรือแมลงวันผลไม้เข้าทำลาย ทุกส่วนของดองดึงนำมาต้มน้ำ ก่อนนำไปกรอกสัตว์สำหรับถ่ายพยาธิ	ดองดึง

ภาพที่ 4-6 แหล่งเรียนรู้ จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพที่ 7-9 แหล่งเรียนรู้ จังหวัดสุรินทร์

ภาพที่ 10-12 แหล่งเรียนรู้ จังหวัดนครราชสีมา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า การที่จะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สำเร็จเป็นที่ยอมรับต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลายอย่าง ประกอบด้วย การมีทัศนคติและมีความศรัทธาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ในปรัชญา หลักการ การปฏิบัติ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ ตระหนักในความคิดที่ว่าเศรษฐกิจพอเพียงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต นำความรู้ที่ได้จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ กับการประกอบอาชีพของตน ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นๆ ในชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ และส่งเสริมให้คนไทยทุกคนควรจะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ปราชญ์ที่พัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นบุคคลที่มีความตระหนัก มีเจตคติและแรงจูงใจ ที่ดีในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทุกท่านเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ดั่งน้ำที่พร่องแก้วตลอดเวลา อีกทั้งยังมีคุณูปการในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้สนใจและชุมชน อันจะส่งผลให้ประชาชนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

ผลการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของผักและพืชสมุนไพรในแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” พบว่า มี 89 ชนิด ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชสวนและไม้ผลในแหล่งเรียนรู้ มี 34 ชนิด ความหลากหลายทางชีวภาพของไม้ดอกและไม้ประดับในแหล่งเรียนรู้ มี 51 ความหลากหลายทางชีวภาพของไม้เศรษฐกิจในแหล่ง มี 16 ชนิด ความหลากหลายทางชีวภาพของหญ้าและข้าวในแหล่งเรียนรู้ มี 15 ชนิด ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์เลี้ยง ในแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” ได้แก่ โคเนื้อ โคนม กระบือ แพะ แกะ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ดไข่ เป็ดเนื้อ ห่าน ไก่งวง จะเห็นได้ว่าในแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลายทางชีวภาพที่น่าสนใจ เป็นแหล่งของสมุนไพร พืชผัก ผลไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ยืนต้น/ไม่เศรษฐกิจ หญ้าและข้าว อีกทั้งมีความหลากหลายของสัตว์เลี้ยงนานาชนิด อันจะทำให้ผู้สนใจ ผู้เข้าเยี่ยมชม กลุ่มนักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยว

และประชาชนทั่วไป สามารถศึกษาหาความรู้ ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพนี้เป็นประโยชน์สำคัญที่ช่วยให้ธรรมชาติสามารถพึ่งพาตนเอง คนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขกับธรรมชาติ เกิดความสมดุลและเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งสามารถส่งผลให้เกิดประโยชน์ด้านการบริโภคใช้สอย ซึ่งนับว่าความหลากหลายทางชีวภาพ ที่เป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ มีประโยชน์อย่างมากกับปัจจัยในการดำรงชีวิตให้แก่มนุษย์ เช่น ด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เป็นต้น และยังสอดคล้องกับแนวคิดของวิสุทธิ์ ใบไม้ (2538) ที่ให้ความหมายของความหลากหลายทางชีวภาพว่า เป็นสมบัติของชุมชนสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายในระดับพันธุกรรมหรือยีนขึ้นไปถึงระดับชนิดหรือสปีชีส์จนถึงความหลากหลายของกลุ่มสิ่งมีชีวิตเชิงนิเวศวิทยา สรรพสิ่งมีชีวิตทั้งหลายเหล่านี้เป็นผลมาจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงวิวัฒนาการตามกาลเวลา และตามสภาวะสมดุลของธรรมชาติอันประกอบด้วยถิ่นอาศัย (Habitat) หลายประเภท ซึ่งแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงก็เป็นธรรมชาติอีกแหล่งหนึ่งที่ก่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพเช่นกัน

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งที่ผ่านมามีผู้ศึกษาไว้จากหลากหลายพื้นที่และจะมีความเหมือนและแตกต่างกันไปตามสภาพของแต่ละพื้นที่ ได้แก่ ผลการวิจัยของพอล เจ โกรดิ และคณะ (2556) ที่ได้ศึกษาความหลากหลายของพรรณพืช โครงสร้างป่าและปริมาณคาร์บอนเหนือพื้นดิน ในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ.สกลนคร และในพื้นที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา พบว่า ความหลากหลายของพรรณพืชในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ. สกลนคร การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำนวน 4 ครั้ง ในช่วงเดือนตุลาคม 2554 ถึง สิงหาคม 2555 สามารถจำแนกได้ 270 ชนิด ใน 212 สกุล และ 83 วงศ์ วงศ์ที่มีจำนวนชนิดมากที่สุด คือ FABACEAE (45 ชนิด) ZINGIBERACEAE (19 ชนิด) RUBIACEAE (13 ชนิด) และ MALVACEAE (s.l.) (12 ชนิด) บางชนิดเป็นพืชที่ใช้เป็นอาหารได้ และบางชนิดสามารถใช้เป็นสมุนไพร พบพืชวงศ์ขิงทั้งหมด 9 สกุล 19 ชนิด โดยพืชวงศ์ขิงที่พบมากสุด ในบริเวณเส้นทางเดินที่ 3 ถึง 13 ชนิด ส่วนเฟิร์น และไลโคไฟต์ พบทั้งหมด 12 วงศ์ 17 สกุล 25 ชนิด และพบเฟิร์นมากที่สุดในบริเวณ Spillway ถึง 12 ชนิด ส่วนผลการสำรวจความหลากหลายของพรรณพืชในพื้นที่อนุรักษ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา จำนวน 6 พื้นที่ พบพรรณพืชไม่น้อยกว่า 150 ชนิด 54 วงศ์ จากการศึกษาองค์ประกอบและโครงสร้างป่าในพื้นที่ ปกปักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จังหวัดสกลนคร จำนวน 11 แปลง พบว่าป่าเบญจพรรณมีความหลากหลายของชนิดต้นไม้มากกว่าใน ป่าเต็งรัง โดยป่าเบญจพรรณ พบพรรณไม้ 57 ชนิด สามารถหาชื่อวิทยาศาสตร์ได้ 46 ชนิด ใน 43 สกุล และ 27 วงศ์ และสุพานี ศรีวิโรจน์ (2551) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของเฟิร์น ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู ระหว่างเดือน เมษายน 2559 ถึง มีนาคม 2550 ผลการจำแนกเฟิร์นจำแนกตามหลักอนุกรมวิธาน พบเฟิร์นทั้งสิ้น 14 วงศ์ 19 สกุล 28 ชนิด และจำแนกตามลักษณะนิเวศได้ 6 กลุ่ม คือ เฟิร์นเถาเลื้อย 1 ชนิด เฟิร์นอิงอาศัย 9 ชนิด เฟิร์นผา 6 ชนิด เฟิร์นภูเขา 1 ชนิด และพบเฟิร์น 2 ชนิดที่มีถิ่นอาศัยมากกว่าหนึ่งแบบ นอกจากนี้พบเฟิร์น 16 ชนิด ที่นำไปใช้ประโยชน์ทางด้านอาหาร 2 ชนิด สมุนไพร 9 ชนิด เป็นไม้ประดับ 8 ชนิด ใช้ในงานหัตถกรรมพื้นบ้าน 1 ชนิด และพบเฟิร์น 4 ชนิด ที่นำไปใช้ประโยชน์มากกว่าหนึ่งด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ควรส่งเสริม สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของพืชในแหล่งเรียนรู้ เช่น ลักษณะและสรรพคุณของพืชแต่ละชนิด เผยแพร่ไปยังประชาชนอย่างแพร่หลาย

1.2 ควรมีการฝึกอบรม ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์จริง มีการกำกับติดตาม จนสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.3 ควรส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความตระหนักให้มีการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพให้คงอยู่ในแหล่งเรียนรู้และแหล่งอื่นๆ อย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาต่อยอดเพื่อนำรูปแบบการดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ และศึกษาปัญหา อุปสรรค ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนำไปปฏิบัติจริง

2.2 ควรมีการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและพัฒนาคู่มือแหล่งเรียนรู้แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2547). **นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

พอล เจ. โกรดิ และคณะ. (2556). **ความหลากหลายของพรรณพืช โครงสร้างป่าและปริมาณคาร์บอนเหนือพื้นดินในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จ.สกลนคร และในพื้นที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา.** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี : นครราชสีมา.

วิสุทธิ์ ใบไม้. (2538). **สถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สมศักดิ์ สุขวงศ์. (2540). **วัฒนธรรมไทยกับความหลากหลายทางชีวภาพ.** กรุงเทพฯ : กรมวิชาการเกษตร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2554-2559.** กรุงเทพ ฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สุพานี ศรีวิโรจน์. (2551). **ความหลากหลายทางชีวภาพของเฟิร์น ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภูหินลาดช่อฟ้าจังหวัดหนองบัวลำภู.** วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

การจัดการคุณภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร ในเขตภาคตะวันออก
Quality Management for Competitive Advantage Improvement Of Small Food Processing Industries in Thai Eastern Region

น้ำฝน ใจดี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
Namphone Chaidee
Faculty of Humanities and Social Science. Rajamangala University Technology Tawan-Ok.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก วิเคราะห์หากลยุทธ์การจัดการคุณภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันที่เหมาะสมสำหรับวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 106 ราย และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของความเข้มแข็งดังกล่าวจัดอยู่ใน 4 ด้าน คือ ด้านระบบบัญชีและการเงิน ด้านโครงสร้างการบริหาร ด้านการตลาด และด้านกระบวนการผลิต ซึ่งประกอบไปด้วย ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน ที่สำคัญจำนวนทั้งสิ้น 11 องค์ประกอบ ได้แก่ ที่มาของทุน การบริหารจัดการทุน การกำหนดเป้าหมายและนโยบาย การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารจัดการกลุ่ม ความสามารถในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การสร้างความเชื่อมโยงและเครือข่ายกับภายนอกกลุ่ม การพัฒนาผลิตภัณฑ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์ การสร้าง รักษา และขยายความสัมพันธ์กับลูกค้า การวางแผนการผลิต ความสามารถด้านการผลิต และการกำหนดขั้นตอนกระบวนการผลิต

สำหรับกลยุทธ์การจัดการคุณภาพ วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก ต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการดำเนินกลยุทธ์การแข่งขันของกิจการ จากเดิมที่มุ่งเน้นใช้กลยุทธ์ความได้เปรียบจากปัจจัยการผลิตราคาถูกในการแข่งขัน ไปสู่การพัฒนากลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการแข่งขันในระดับชาติและระดับโลกมากขึ้น นั่นคือการมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับลูกค้า โดยการผลักดันให้ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนมีคุณภาพตรงกับความต้องการของลูกค้า และมีความปลอดภัยสามารถแข่งขันได้ โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การควบคุมคุณภาพการผลิต การควบคุมปริมาณการสูญเสียวัตถุดิบในกระบวนการผลิต และการพัฒนาผู้ผลิตในชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าประเภทอาหารอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงกระบวนการจัดการคุณภาพ

คำสำคัญ : การจัดการคุณภาพ วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร ศักยภาพในการแข่งขัน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the quality management and the strength of Small Food Processing Industries in Thai Eastern Region. The integration of qualitative and quantitative research methodology was used to analyze the data for suitable competitive strategies to develop the quality management of small food processing industries in the Eastern Region of Thailand. The questionnaire was used to collect the data from 106 samples and the interviews were applied as well.

The findings revealed that there are four features of the core competencies: Accounting and Financial Management, Organizational Management System, Marketing Management, and Productive Process. These included 11 core competencies: capital resources, capital management, goals and policies, members' participation in group management, ability to create learning network, creation of network and connection with outside groups, developments of products and packaging, making, maintaining and expanding customer relation, production planning, production competency, and production procedure.

The strategies of the quality management of small food processing industries in the Eastern Region of Thailand need to be changed to be competitive in the market. Development for domestic and international competition should be emphasized instead of strategies that focusing on the advantage of cheap investment on the competition. The creation of value-added for customers should be highlighted. The products of the SFPI need to be developed according to the customer expectations and must be safety. There has to be criteria for the following: product standard, quality control, controlling of raw material wastes in production process, and development of local producers. The continuing development of quality and standard of food products, and quality management process need to be emphasized.

Keywords : Quality Management, Small Food Processing Industries, Competitive Advantage

บทนำ

ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนที่มีคุณธรรมนำความรู้ ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและสามารถจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

คุณภาพและความปลอดภัยในอาหารเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้บริโภค โดยปกติผู้บริโภคจะพยายามมุ่งหาผลิตภัณฑ์ที่ทำงานได้ดี มีคุณภาพ ใช้งานง่าย มีความมั่นใจได้ว่าไม่เป็นของเสียหรืออายุการใช้งานต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ ถูกกว่าคู่แข่งและมีความปลอดภัยในการใช้งาน (Goetsch and Davis, 2003) ผู้บริโภคต้องการสินค้าที่ถูกรับประกันคุณภาพว่าได้ผ่านกระบวนการผลิตที่ดี มีการจัดระบบภายในสถานที่ผลิตที่ดีและเกิดความปลอดภัยเมื่อรับประทานเข้าไป ความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามความต้องการของลูกค้าอาจทำให้ผู้ผลิตสูญเสียลูกค้าไปโดยปริยาย ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันในวงการอุตสาหกรรมอาหารไทย คือ ผู้ประกอบการยังไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดหลักเกณฑ์และกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหาร เนื่องจากการขาดความรู้ความเข้าใจที่ดีตลอดจนไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในการให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องดังกล่าว (Pongpattanasili and Arndt, 2003. p. 13-15) ดังนั้น ผู้ผลิตอาหารแปรรูปจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยกระดับมาตรฐานคุณภาพและความปลอดภัยในอาหาร เพื่อให้ผู้บริโภคได้มั่นใจในคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารและสามารถนำไปใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดสากล ดังนั้น ระบบการจัดการคุณภาพและหลักเกณฑ์กระบวนการผลิตอาหารที่ดีจึงถูกแนะนำขึ้นเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยสามารถที่จะนำมาใช้กับกิจการที่มีขนาดเล็กได้อย่างไม่มีปัญหา (Leitenberger and Rocken, 1998. pp. 151-155 ; Buranajarukorn, 2003; ทิพย์วรรณ ปริญญาศิริ, 2549) และสามารถนำมาใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพกับองค์กรธุรกิจอาหารแปรรูปมากขึ้น (สุมณฑา วัฒนสิทธุ์, 2544)

ปัญหาของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารไทยยังคงประสบปัญหาด้านคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ขาดการลงทุนในด้านเครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ขาดการทำการตลาดเชิงรุก ขาดการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างจริงจัง และผู้ประกอบการส่วนมากเป็นเพียงผู้ผลิตในชุมชน ส่งผลให้การแข่งขันด้านราคา คุณภาพสินค้า และระยะเวลาการส่งมอบสินค้าทวีความรุนแรงมากขึ้น วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารของไทย ต้องพยายามปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ สร้างความเชื่อมั่นและเชื่อถือให้กับผู้บริโภคและเพื่อแข่งขันในตลาดได้ ในการรักษาความสามารถการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (สุพิศพรรณ วัจนเทพินทร์ และชุติระ ระบอบ, 2555)

Michael E. Porter (1985) กล่าวไว้ว่า “กลยุทธ์การแข่งขันเป็นเรื่องการกระทำทั้งรุกและรับเพื่อสร้างตำแหน่งที่มั่นคงให้แก่ธุรกิจในอุตสาหกรรมนั้นๆ พร้อมกับสามารถแข่งขันและมีผลกำไรที่ดีจากการลงทุน ดังนั้น การที่จะพัฒนาและช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถปรับตัวและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนสามารถเตรียมความพร้อมของธุรกิจชุมชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ต้องมีการบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาวิจัยในเชิงกลยุทธ์เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน ทำให้มีต้นแบบเชิงกลยุทธ์ที่สร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชน สามารถเป็นแบบอย่างเพื่อเรียนรู้และประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร เนื่องจากเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการพัฒนาสู่ความยั่งยืนในประเทศได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัย การจัดการคุณภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนแปรรูป

อาหารในเขตภาคตะวันออก เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในภาคตะวันออก ตลอดจนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดแนวทางในการพัฒนาระบบคุณภาพของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก
2. เพื่อพัฒนาต้นแบบในการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) ที่ใช้รูปแบบการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออกที่จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตรใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 106 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน และการดำเนินการในเรื่องจัดการคุณภาพ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ด้วยการหาค่าความถี่ และร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนกับระดับการจัดการคุณภาพ โดยใช้การแจกแจงความถี่แบบสอบทาง (Crosstabs) และใช้สถิติทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square) ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนและระดับการจัดการคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูป อาหารในเขตภาคตะวันออก 2) นักวิชาการทางด้านการจัดการคุณภาพ และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทั้งจากภาควิชาการและภาคอุตสาหกรรม เพื่อรวบรวมความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในประเด็นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาแนวทางการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร จำนวน 20 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์มาทำการจัดกลุ่มข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ผล เพื่อศึกษาถึงกลยุทธ์หรือแนวการจัดการคุณภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก

- การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องโดยแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการเปรียบเทียบข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยอาศัยผลที่ได้ทั้งจากการศึกษาค้นคว้าด้านเอกสาร การวิจัยเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อระดมความคิด จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปเป็นกลยุทธ์การจัดการคุณภาพเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก ทั้งนำโครงร่างที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน อ่านวิเคราะห์ พร้อมรับคำแนะนำและข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขและศึกษาเพิ่มเติม ให้ต้นแบบการจัดการคุณภาพเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออกที่ได้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออกมีการจัดการคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ผลิตอาหารแปรรูป ในประเด็นต่างๆ จากคำถามวัดการดำเนินการจำนวน 30 ข้อ ประเด็นที่วิสาหกิจชุมชนทั้งหมดมีระดับการดำเนินการมากที่สุด 3 อันดับ คือ การดำเนินการในประเด็น 1) ภาชนะอุปกรณ์สะอาดไม่ทำจากวัสดุที่เป็นพิษ ไม่เป็นสนิม และมีการปกปิด 2) บุคลากรแต่งกายสะอาด เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อนสะอาด ไม่สวมเครื่องประดับ มือและเล็บสะอาด มีมาตรการดูและความสะอาดและฆ่าเชื้อมือก่อนปฏิบัติงาน และ 3) สถานที่เก็บวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูปมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 98.1 รองลงมา คือ การดำเนินการในประเด็น 1) คุณภาพของสถานที่ผลิตมีความเหมาะสม 2) ระบบระบายอากาศและแสงสว่าง และ 3) ห้องน้ำแยกต่างหากจากบริเวณที่ผลิต/ ไม่เปิดสู่บริเวณผลิตโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 97.1 ส่วนประเด็นที่วิสาหกิจชุมชนมีระดับการดำเนินการน้อยที่สุด คือ การดำเนินการในประเด็นภาชนะอุปกรณ์มีสภาพดี แยกใช้ระหว่างเนื้อสัตว์สุก เนื้อสัตว์ดิบ และผัก คิดเป็นร้อยละ 75.5

เมื่อแบ่งระดับการจัดการคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ผลิตอาหารแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออกออกเป็น 2 ระดับ ส่วนใหญ่วิสาหกิจชุมชนมีการจัดการคุณภาพในระดับมาก (การดำเนินการ 27–30 ข้อ) คิดเป็นร้อยละ 50.95 โดยภาพรวมวิสาหกิจชุมชนมีการจัดการคุณภาพเฉลี่ย 26 ข้อ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.11 น้อยที่สุด 17 ข้อ มากที่สุด 30 ข้อ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจฯ

การจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน	จำนวนข้อที่ดำเนินการ	มีการจัดการคุณภาพ	
		จำนวน (n = 106)	ร้อยละ
ระดับน้อย	(1-26 ข้อ)	52	49.05
ระดับมาก	(27-30 ข้อ)	54	50.95

จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออกมีการจัดการคุณภาพในระดับมาก

ผลการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนฯ ตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ผลิตอาหารแปรรูป พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยผู้ประกอบการมีความคิดเห็นว่า ที่มาของทุนการบริหารจัดการทุน การกำหนดเป้าหมายและนโยบาย การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารจัดการกลุ่ม ความสามารถในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การสร้างความเชื่อมโยงและเครือข่ายกับภายนอกกลุ่ม การพัฒนาผลิตภัณฑ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์ การสร้าง รักษา และขยายความสัมพันธ์กับลูกค้า การวางแผนการผลิต ความสามารถด้านการผลิต และการกำหนดขั้นตอนกระบวนการผลิต เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า แนวทางการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร ควรดำเนินการ ดังนี้

ด้านที่ 1 กลยุทธด้านระบบบัญชีและการเงิน มีการส่งเสริมการผลิตวัตถุดิบในพื้นที่ให้มากขึ้น โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชน เพื่อให้สามารถนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเข้าสู่ตลาดโดยการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต หีบห่อ การตลาด การจัดการ รวมทั้งต้องมีการบริหารจัดการด้านระบบบัญชีและการเงินเพื่อให้กิจการสามารถดำเนินธุรกิจเป็นไปตามแผนที่กำหนดสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง ทั้งนี้เพื่อให้มีสภาพคล่องทางการเงินและมีความมั่นคง

ด้านที่ 2 กลยุทธด้านโครงสร้างการบริหารงาน ควรมุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น สร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่ม สร้างกระบวนการเรียนรู้และการเผยแพร่ขยายผลให้เกิดประโยชน์ พร้อมกับสร้างความเชื่อมโยงและการร่วมมือพึ่งพากันระหว่างผู้ประกอบการในวิสาหกิจชุมชนประเภทเดียวกันและภายนอกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 3 กลยุทธด้านการตลาด ผู้ประกอบการต้องสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า โดยการใช้กลยุทธ์บริหารลูกค้าสัมพันธ์ เพื่อรักษาฐานลูกค้าเก่า โดยการฝึกอบรมให้กับสมาชิกในกลุ่มและสร้างความร่วมมืออย่างเข้มแข็งในการดำเนินกลยุทธ์บริหารลูกค้าสัมพันธ์ มีระบบการบริหารข้อมูลลูกค้าให้มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว โดยการพัฒนาระบบการจัดส่งสินค้าให้มีประสิทธิภาพ สร้างการมีส่วนร่วมในองค์กรตลอดจนสร้างความเชื่อมโยงในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับลูกค้าและปรับปรุงระบบการติดต่อสื่อสารข้อมูลกับลูกค้าให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 4 กลยุทธด้านกระบวนการผลิต ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้กิจการประสบผลสำเร็จ ได้แก่ การวางแผน การควบคุมคุณภาพและการหาผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะตัว มีความรู้เกี่ยวกับบริหารกระบวนการผลิต และเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย การใช้ส่วนผสมทางการตลาดและผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าพร้อมกับการมีนวัตกรรมใหม่ๆ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เหนือกว่าคู่แข่งขัน ซึ่งต้องมีกรอบงานการผลิตที่มีลำดับขั้นตอน ที่ชี้ถึงความสามารถที่เพิ่มขึ้นจะช่วยสร้างกำไร

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัย ได้ผลออกมาเป็นต้นแบบในการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาระบบคุณภาพได้โดยการบริหารจัดการกระบวนการผลิตให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่มีการกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินการตามระบบคุณภาพทั้งในระดับประเทศและระดับสากล ตลอดจนผลักดันให้ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนได้รับการรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ และมุ่งเน้นการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการควบคุมคุณภาพการผลิต ผู้ประกอบการต้องมีการพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพโดยรวมทั่วทั้งองค์กรที่ยึดลูกค้าเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าโดยการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของวิสาหกิจชุมชนในกระบวนการผลิตและการดำเนินกิจกรรมควบคุมคุณภาพไปใช้ใน

กระบวนการผลิต เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นและเป็นที่ต้องการของตลาด สร้างความพึงพอใจ ความมั่นใจและสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้บริโภคได้ โดยการจัดทำระบบการจัดการคุณภาพ พัฒนาระบบการผลิต มีคุณภาพมาตรฐานและมีความปลอดภัย

3. ด้านการควบคุมปริมาณการสูญเสียวัตถุดิบในกระบวนการผลิต ผู้ประกอบการต้องพยายามควบคุมปริมาณการสูญเสียในกระบวนการผลิต โดยการลด การทำงานซ้ำซ้อน ลดของเสีย ลดสินค้าคงคลังและลดต้นทุน ค่าใช้จ่ายการผลิตสินค้า เพื่อเพิ่มผลิตภาพและผลกำไรของกิจการให้สูงขึ้น ซึ่งสามารถทำได้โดยการพัฒนาระบบการผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐานและมีความปลอดภัยในการทำงาน

4. ด้านการพัฒนาผู้ผลิตในชุมชน ผู้ประกอบการต้องมุ่งเน้นการพัฒนาผู้ผลิตในชุมชน โดยการวางแผนการฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถของแรงงานภายในวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในเรื่องคุณภาพและความปลอดภัยในอาหาร ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญและหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้อยู่ในระดับที่สูงกว่ามาตรฐานและเป็นที่ต้องการของตลาด สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว

กลยุทธ์การจัดการคุณภาพฯ จะเน้นการปรับเปลี่ยนทิศทางการดำเนินกลยุทธ์การแข่งขันของกิจการ จากเดิม ที่มุ่งเน้นใช้กลยุทธ์ความได้เปรียบจากปัจจัยการผลิตราคาถูกในการแข่งขันไปสู่การพัฒนากลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการแข่งขันในระดับชาติและระดับโลกมากขึ้น นั่นคือการมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับลูกค้า โดยการผลักดันให้ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนมีคุณภาพตรงกับความต้องการของลูกค้า และมีความปลอดภัยสามารถแข่งขันได้ โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การควบคุมคุณภาพการผลิต การควบคุมปริมาณ การสูญเสียวัตถุดิบในกระบวนการผลิต และการพัฒนาผู้ผลิตในชุมชน

ภาพที่ 1 ต้นแบบในการจัดการคุณภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ด้านที่ 1 กลยุทธ์ด้านระบบบัญชีและการเงิน ผู้ประกอบการมีที่มาของทุนที่ได้จากการระดมทุนของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยการรวมกลุ่มของคนในชุมชนในการประกอบธุรกิจ ใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัตถุดิบภายในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณี นุกูลคาม และคณะ (2543) ที่สรุปว่า ธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปกล้วยในจังหวัดพิษณุโลก ประสบความสำเร็จและสามารถประกอบธุรกิจได้ เนื่องจากปัจจัย 3 ประการ คือ กลุ่มมีความเข้มแข็งในการบริหารงานกลุ่ม ซึ่งเป็นผลมาจากการระดมแหล่งเงินทุนของสมาชิกในกลุ่มและคนในชุมชน ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และมีแหล่งวัตถุดิบภายในชุมชนเป็นหลักรวมทั้งจากหลายจังหวัดที่อยู่ใกล้แหล่งประกอบการ

ด้านที่ 2 กลยุทธ์ด้านโครงสร้างการบริหารงาน ผู้ประกอบการมีการกำหนดทิศทางและการวางแผนกลยุทธ์ธุรกิจที่มุ่งเน้นการแข่งขัน การเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนส่งผลต่อการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน ที่เน้นการผลิตเพื่อบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชน สร้างระบบบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชนควบคู่กับการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด และทักษะ ในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ ด้านยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ซึ่งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชน มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างเป็นขั้นตอน มีเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชนมีกระบวนการพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในการนำไปสู่การพึ่งตนเอง รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง

สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ สุทธิรักษ์ (2549) ที่สรุปว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อหาตลาด พัฒนาความสามารถในด้านการจัดการพัฒนาความสามารถเชิงสมรรถนะของพนักงาน พัฒนาเทคโนโลยีการผลิต และการวิจัยและพัฒนา ในขณะที่ภาครัฐต้องให้การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ตั้งศูนย์พัฒนาบุคลากร ปฏิรูประบบภาษีธุรกิจไม่ให้ซับซ้อน จัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางธุรกิจและคำแนะนำทางด้านการเงิน

ด้านที่ 3 กลยุทธ์ด้านการตลาด ผู้ประกอบการต้องมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าที่เหนือกว่าคู่แข่ง ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการลูกค้า มีบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานสากลเชิงการค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพาพร จินดามุข (2547) และอภิรดี เมธารมณ์ (2542) ที่สรุปว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญต่อแนวทางการดำเนินธุรกิจที่มุ่งเน้นการตลาด ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ การออกแบบผลิตภัณฑ์ แนวทางการดำเนินธุรกิจที่มุ่งเน้นการประกอบการด้านการแข่งขันในเชิงรุกมีความสัมพันธ์ด้านบวกกับผลประกอบการ และความสามารถของกิจการมีความสัมพันธ์ต่อกลยุทธ์เชิงรุกและเชิงรับในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ความสามารถด้านเทคนิคช่วยให้ผลิตภัณฑ์ตอบสนองความต้องการใหม่ๆ ได้ดีขึ้น ความสามารถด้านการตลาดนำไปสู่การออกผลิตภัณฑ์ใหม่สำหรับกิจการมากขึ้น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ จึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งของการได้เปรียบในการแข่งขัน

ด้านที่ 4 กลยุทธ์ด้านกระบวนการผลิต ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การวางแผน การควบคุมคุณภาพและผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะตัว มีความรู้เกี่ยวกับบริหารกระบวนการผลิต และเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย การใช้ส่วนผสมทางการตลาดและผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า พร้อมกับการมีนวัตกรรมใหม่ๆ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เหนือกว่าคู่แข่งขัน ซึ่งต้องมีกรอบงานการผลิตที่มีลำดับขั้นตอน ที่ชี้ถึงความสามารถที่เพิ่มขึ้น จะช่วยสร้างกำไร และศักยภาพในการแข่งขันที่มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1. ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออกควรนำประเด็นของการดำเนินการในการจัดการคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ผลิตอาหารแปรรูปของแต่ละประเด็นมาพิจารณาทบทวน ว่าผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารมีการปฏิบัติในประเด็นและสาระตามประเด็นใดบ้าง และเลือกประเด็นหรือสาระของประเด็นที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารมาดำเนินการปฏิบัติเพิ่มเติม เนื่องจากข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่าประเด็นการจัดการคุณภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารประกอบด้วยการควบคุมการผลิต ภาชนะและอุปกรณ์ ด้านบุคลากรและสุขลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน ด้านสถานที่ผลิตและสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการของเสีย สัตว์ และแมลง ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสถานที่ผลิตอาหารแปรรูป

2. ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออกควรดำเนินการตามต้นแบบการจัดการคุณภาพ การที่วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออกจะประสบความสำเร็จด้านคุณภาพได้นั้น ผู้ประกอบการต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีความเชื่อพื้นฐานด้านคุณภาพ มีความมุ่งมั่นในการสร้างระบบคุณภาพในวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก และมีการถ่ายทอดไปสู่ผู้ปฏิบัติงานในวิสาหกิจชุมชนทุกคน ผู้ประกอบการควรประเมินตนเองว่าได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ

การจัดการคุณภาพมากน้อยเพียงใด และควรมีการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักต่างๆ ให้บรรลุผลตามประเด็นและสาระของประเด็นการจัดการคุณภาพ เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นปัจจัยประการสำคัญของการสร้างการจัดการคุณภาพในวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก

3. ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร ในเขตภาคตะวันออกเห็นความสำคัญของการพัฒนาการจัดการคุณภาพในวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก ปลูกฝังให้เกิดการยอมรับและความมุ่งมั่นให้วัฒนธรรมคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร เพราะหัวใจสำคัญของการสร้างแนวทางการจัดการคุณภาพในวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออกได้นั้น จำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกและการทำงานที่เน้นคุณภาพให้กับผู้ปฏิบัติงานในวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก โดยเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำงานไปสู่วัฒนธรรมคุณภาพ

4. รัฐบาลควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการต่างๆ ของรัฐ ในการพัฒนาหน่วยงานหลัก ที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออกของไทยให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออกให้มีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลกนั้นมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศที่ดีขึ้น

5. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก ควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประกอบการตัดสินใจ การวิเคราะห์ประเมินทางเลือก และการวางแผนในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ การวางแผนการผลิต และแผนปฏิบัติการต่างๆ ของธุรกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของตนเองในปัจจุบันและอนาคต

6. หน่วยงานวิชาการควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาฐานข้อมูล ในการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก เนื่องจากจะเป็นข้อมูลสำคัญในการนำไปใช้สำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารได้

7. สถาบันการศึกษาระดับต่างๆ และสถาบันฝึกอบรมพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารในเขตภาคตะวันออก สามารถนำข้อมูลที่ได้การวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรการสอนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเป็นการสร้างและพัฒนาแรงงานที่มีความรู้เฉพาะทางป้อนสู่ตลาดแรงงาน และการพัฒนาผู้ประกอบการหรือบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการให้มีทัศนคติที่ดี และมีความสามารถในการทำงานที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้สนใจสามารถทำการศึกษาประเด็นต่างๆ เพิ่มเติม เพื่อเป็นการขยายผลการศึกษาให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ครอบคลุม และมีความลึกซึ้งในเนื้อหาและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อดังนี้

1. ศึกษาการจัดการคุณภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันที่เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ในประเทศ เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน สำหรับวิสาหกิจชุมชนประเภทอื่นๆ

2. การศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารกับธุรกิจอาหารในประเทศ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างธุรกิจทั้ง 2 ประเภท และเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารที่จำหน่ายภายในประเทศ ไปสู่การเป็นธุรกิจระดับโลก พร้อมกับการนำรูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่ประสบผลสำเร็จมาเป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจต่อไป

3. ศึกษารูปแบบศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารไทย เพื่อระบุถึงศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการในวิสาหกิจชุมชนที่เป็นรูปธรรม และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะและศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการที่เหมาะสม

4. กลยุทธ์การพัฒนาความสามารถหลักของผู้ประกอบการในวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารไทย เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาความสามารถหลักของผู้ประกอบการในวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารให้มีความสามารถและมีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารของไทย

5. ปัจจัยความสำเร็จที่มีและความล้มเหลวที่มีอิทธิพลต่อการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารของประเทศไทย

6. ศึกษาตัวแบบการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจที่ยั่งยืนสำหรับวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารของไทย เพื่อกำหนดรูปแบบในการพัฒนาความร่วมมือที่ถาวร และการรวมกลุ่มกันของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารของไทย ในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจที่แน่นแฟ้นมากขึ้น ที่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

สุพิศพรรณ วัจนเทพินทร์ และชุติระ ระบอบ. (2555). โครงการพัฒนาคุณภาพอุตสาหกรรมอาหารและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป OTOP จังหวัดนครนายก. กรุงเทพฯ : **วารสาร มฉก. วิชาการ.** 15(30), 89-105.

สุภาพ สุทธิรักษ์. (2549). **การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคการเกษตรกรณีแปรรูปอาหาร.** กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.

สุมณฑา วัฒนสินธุ์. (2544). **คู่มือความปลอดภัยของอาหาร.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุวิมล กีรติพิบูล. (2544). **ระบบประกันคุณภาพด้านความปลอดภัยของอาหาร HACCP.** กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

อัมพาพร จินดามุข. (2547) .**ความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการดำเนินธุรกิจที่มุ่งเน้นการประกอบการและมุ่งเน้นการตลาดต่อผลประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.** วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อภิรดี เมธารมณ์. (2542). **ความสามารถและกลยุทธ์เชิงรุกและเชิงรับในการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ของผู้ส่งออกไทย.** ดุษฎีนิพนธ์บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Goetsch D. L. and Davis, S. B. (2003). **Quality Management : Introduction to Total Quality Management.** New Jersey : Pearson Education.

Leitenberger, E. and W. Rocken. (1998). **HACCP in Small Bakeries. Food Control.** 9 (2-3), pp. 151-155.

Porter, Michael E. (1985). **Competitive Advantage,** New York ; The Free Press.

Pang-Lo, Liu, Wn-Chin Chen and Chin-Hung Tsai. (2004). **"An Empirical Study on the Correlation Between Knowledge Management Capability and Competitiveness in Taiwan's Industries," Technovation.** 24(12) : 971-977 ; December,

Pongpattanasili, C. and Arndt, G. (2003). **Towards an Appropriate Manufacturing Strategy Model for the Thai Food Processing Industry. In (Eds.). Proceedings of ICME 2003 9th International Conference on Manufacturing Excellence 2003.** Melbourne, Australia, October 13-15.

ข้อกำหนดการเขียนต้นฉบับใน
“วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี”

คำแนะนำการเขียนต้นฉบับ

“วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” กำหนดออกเป็น ราย 6 เดือน (มกราคม-มิถุนายน และกรกฎาคม-ธันวาคม) วัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความทางวิชาการ ได้แก่ บทความวิจัย (resear charticle) บทความวิชาการปริทรรศน์ (review article) บทความวิจัยสื่อสารอย่างสั้น (short communication) และบทความวิชาการ ให้แก่ครู อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และแนวคิดระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ และผู้สนใจ

ผลงานทางวิชาการจะต้องไม่เคยลงพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น

กำหนดการรับพิจารณาบทความ

1. กำหนดระยะเวลาส่งต้นฉบับ
   1.1 ฉบับที่ 1 ส่งบทความระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน
   1.2 ฉบับที่ 2 ส่งบทความระหว่างเดือนกรกฎาคม-กันยายน
2. บทความ **เปิดรับจากบุคคลภายใน และบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี** โดยผู้สมัครต้องชำระค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี บทความละ 2,000 บาท
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี **จะรับพิจารณาบทความต่อเมื่อผู้สมัครได้ชำระค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการฯ ให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นที่เรียบร้อยแล้วเท่านั้น**
4. ในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาบทความแล้ว แต่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด เจ้าของบทความต้องรับผิดชอบในการจ่ายค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ เงินค่าธรรมเนียมในการสมัครลงวารสารวิชาการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จะไม่คืนให้แก่ผู้สมัคร

หมายเหตุ การโอนเงิน ให้โอนเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขากาญจนบุรี ชื่อบัญชี **“วารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี”** เลขที่ 713-0-6 3225-9 พร้อมส่งหลักฐานการโอนเงินไปยัง สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 70 หมู่ที่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71190 หรือทางโทรสารหมายเลข 0 3453 4030

การเตรียมต้นฉบับ (ท่านสามารถดาวน์โหลดรูปแบบการเขียนบทความได้ที่ www.kru.ac.th/journal/)

มหาวิทยาลัยได้กำหนดรูปแบบการเขียนบทความที่จะลงวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. การจัดเค้าโครงหน้ากระดาษ ขนาด A4 จำนวนไม่เกิน 10 หน้า
2. กรอบของข้อความหน้ากระดาษ ระยะของหน้ากระดาษในแต่ละหน้ากำหนดดังนี้
   - ระยะขอบบน 1.25 นิ้ว, ระยะขอบล่าง 1.0 นิ้ว
   - ระยะขอบซ้าย 1.25 นิ้ว, ระยะขอบขวา 1.0 นิ้ว
3. การใช้แบบตัวอักษรและการจัดหน้า มีรายละเอียดดังนี้
   3.1 ตัวอักษรใช้แบบ TH Sarabun PSK เท่านั้นตลอดทั้งบทความ
   3.2 หมายเลขหน้า อยู่ด้านขวาล่าง

3.3 การย่อหน้า ส่วนปก (บทคัดย่อ, Abstract) ย่อ 7 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 8
ส่วนเนื้อหา ย่อ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5

4. รายละเอียดต่าง ๆ ของบทความกำหนดดังนี้

4.1 ชื่อเรื่อง (Title)

- ภาษาไทย กำหนดชิดขอบซ้าย ขนาด 18 พอยต์, ตัวหนา
- ภาษาอังกฤษ (ตัวพิมพ์ใหญ่) กำหนดชิดขอบซ้าย ขนาด 18 พอยต์, ตัวหนา

4.2 ชื่อผู้นิพนธ์ (Author)

- ชื่อผู้นิพนธ์ ลำดับที่ 1 ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดชิดขอบซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวหนา และชื่อผู้นิพนธ์ลำดับถัดไป (ถ้ามี) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ด้วยตัวธรรมดา
- ชื่อหน่วยงานของผู้นิพนธ์ทุกลำดับ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดชิดขอบซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา

เช่น นักศึกษาระดับ.....สาขา.....มหาวิทยาลัย.....หรือ
อาจารย์.....สาขา.....มหาวิทยาลัย.....

4.3 บทคัดย่อ (Abstract)

1) บทคัดย่อ และ Abstract กำหนดวางไว้ชิดซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวหนา

2) เนื้อความของบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) บรรทัดแรกจัดย่อหน้าโดยเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.50 นิ้ว ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา และบรรทัดต่อไปกำหนดชิดซ้าย

4.4 คำสำคัญ (Keyword) ระบุภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 14 พอยต์, ตัวหนา ชิดขอบซ้าย เลือกใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบทความ

5. เนื้อหา

5.1 รายงานการวิจัย ส่วนของเนื้อหาทั้งหมด ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1) บทนำ
2) วัตถุประสงค์
3) ขอบเขตของการวิจัย
4) วิธีดำเนินการวิจัย
-การเก็บรวบรวมข้อมูล
-การวิเคราะห์ข้อมูล
5) ผลการวิจัย
6) สรุปผลการวิจัย
7) ข้อเสนอแนะ
8) เอกสารอ้างอิง

5.2 บทความวิชาการ ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1) บทนำ
2) สาระประเด็นต่าง ๆ
3) สรุปผลและอภิปรายผล
4) เอกสารอ้างอิง

ชื่อหัวข้อ กำหนดชิดซ้าย ขนาด 14 พอยต์, ตัวหนา
ส่วนของเนื้อความ กำหนดชิดซ้าย ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา แบ่งเป็น 2 คอลัมน์ (ระยะห่างระหว่างคอลัมน์ 0.75 ซม. หรือ 0.3 นิ้ว)

6. ภาพประกอบ เช่น ภาพถ่าย แผนภูมิ ตารางภาพจะต้องชัดเจน (ถ้าเป็นตารางใหญ่พิมพ์แบบเต็มขอบ) แสดงเนื้อหาสำคัญของเรื่อง ภาพถ่ายควรเป็นภาพขาว – ดำ มีคำอธิบายภาพประกอบ
7. เอกสารอ้างอิง/References
เรียงลำดับชื่อผู้แต่งจาก ก-ฮ ตามลำดับ (ในกรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาไทย) แล้วตามด้วยนามสกุลผู้แต่งจาก A-Z (ในกรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาไทย)

<u>หมายเหตุ</u> นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ หรือวารสารนิพนธ์ จะต้องมีคำรับรองจากประธานหรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณาลงพิมพ์เผยแพร่

การส่งต้นฉบับ

โปรดส่งต้นฉบับเพื่อการพิจารณาลงตีพิมพ์เผยแพร่ใน “วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” จำนวน 1 ชุด พร้อม CD จำนวน 1 แผ่น พร้อมแนบใบสมัครส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์บทความวิจัย (research article) ส่งมาตามที่อยู่ด้านล่างนี้

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
หมู่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง
จังหวัดกาญจนบุรี 71190
โทรศัพท์ 0-3453-4030, 0-3453-4059-60 ต่อ 211 โทรสาร 0-3453-4030
ออนไลน์ : www.kru.ac.th/journal/

ผลงานของท่านจะได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชา ถ้ามีส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขกองบรรณาธิการจะแจ้งให้ท่านทราบเพื่อการปรับปรุงแก้ไข เมื่อผู้เขียนได้แก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วบทความจะต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากกองบรรณาธิการแล้วเท่านั้นจึงจะนำมาตีพิมพ์ในวารสาร หลังการจัดพิมพ์แล้วเสร็จ ท่านจะได้รับวารสารจำนวน 1 ฉบับ

1.25 นิ้ว

ตัวอย่างการจัดรูปแบบบทความวิจัย

ชื่อเรื่องภาษาไทย TH Sarabun PSK **ขนาด 18 จัดชิดขอบซ้าย ตัวหนา**

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ TH Sarabun PSK **ขนาด 18 จัดชิดขอบซ้าย ตัวหนา**

ชื่อผู้เขียนภาษาไทย [1)]**จินดา พรหมโชติ,** [2)]**.....,** [3)]**.....,**

นักศึกษา [1)]นักศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี,

หรือ อาจารย์ [2)]คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี,

[3)]สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 3 (เชียงใหม่) กระทรวงอุตสาหกรรม

ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษ [1)]**Jinda Prommachod,** [2)]**.....,** [3)]**.....**

[1)]Master Student Science Education. Faculty of Science and Technology. Kanchanaburi Rajabhat University,

[2)]Faculty of Science and Technology. Kanchanaburi Rajabhat University,

[3)]Office of Primary Industries and Mines, Region 3 (Chiang Mai), Ministry of Industry.

1.25 นิ้ว 1 นิ้ว

บทคัดย่อ (TH Sarabun PSK ขนาด 14 หนา)

ย่อ 7 ตัวอักษร กกกก

ABSTRACT (TH Sarabun PSK ขนาด 14 หนา)

ย่อ 7 ตัวอักษร กกกก

ย่อ 4 ตัวอักษร **- การเก็บรวบรวมข้อมูล**

ย่อ 4 ตัวอักษร กกกก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำฉบับ

1.	รองศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรนภา	พรหมมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
2.	รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา	บุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
3.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนีย์	สุขชาวนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
4.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรัณย์พล	วิวรรธมงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
5.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์	รวมชมรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
6.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังรอง	งามศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
7.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธง	บุญเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
8.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑา	จำปาเหลือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
9.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์	พวงยาณี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
10.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิราวัฒน์	ชมระกา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
11.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกายกาวิล	ศรีจินดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
12.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑา	ทรงศิริ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
13.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพร	จันทรนำชู	มหาวิทยาลัยศิลปากร (พระราชวังสนามจันทร์)
14.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรีวรรณ	แจ้งจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
15.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตติรัตน์	แสงเลิศอุทัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
16.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานพ	ประธรรมสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
17.	ดร.สรรค์ชัย	กิติยานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

ความเป็นมา

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นวารสารทางวิชาการ เริ่มออกฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ. 2555 โดยอยู่ในความดูแลของบัณฑิตวิทยาลัย ต่อมาปี พ.ศ. 2556 ได้โอนมาให้สถาบันวิจัยและพัฒนา เป็นผู้ดำเนินงาน จนกระทั่งวารสารมีอายุครบ 3 ปี จึงส่งเข้ารับการประเมินคุณภาพวารสาร รอบที่ 3 (พ.ศ. 2558-2562) ผลการประเมินคุณภาพวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ได้การรับรองคุณภาพจัดอยู่ในฐานดัชนีวารสารไทย เป็นวารสารระดับชาติ กลุ่มที่ 2 ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีอายุ 5 ปี จนถึง ปี พ.ศ. 2562

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ และด้านเทคโนโลยีและด้านสังคมศาสตร์ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและประเทศ
2. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมบทความทางวิชาการที่น่าสนใจและมีคุณค่าทางด้านวิทยาศาสตร์ และด้านเทคโนโลยีและด้านสังคมศาสตร์
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาการระหว่าง นักวิจัย นักวิชาการคณาจารย์และบุคคลทั่วไป

นโยบาย

บทความที่เสนอตีพิมพ์ต้องเป็นบทความที่มีคุณค่าทางวิชาการเป็นบทความที่เสนอถึงความคิดหรือหลักการใหม่ที่เป็นไปได้และมีทฤษฎีประกอบสนับสนุนอย่างเพียงพอ หรือเป็นบทความทางวิชาการที่น่าสนใจมีประโยชน์ต่อนักศึกษาและนักวิจัย โดยผู้เขียนเป็นผู้รวบรวมและเรียบเรียงเอง

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

การเผยแพร่ มอบให้ห้องสมุดสถาบันการศึกษาและหน่วยงานของรัฐ และทางเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

สถานที่ติดต่อ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
70 ม. 4 ถ.กาญจนบุรี-ไทรโยค ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71000
โทร. 0-3453-4030,0-3453-4059-60 ต่อ 211 โทรสาร 0-3453-4030
สมัครออนไลน์ที่ http://kru.ac.th/journal/

บทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

จัดพิมพ์โดย RAJAKAN 081-941-2356
39/6 ถ.แสงชูโต ต.บ้านใต้
อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2560

บทความวิจัย

แนวทางการพัฒนาทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัย 4
สายสุดา ปั้นตระกูล

การพัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดีย ชุด “พยุหนาวา ภูมิปัญญาภาษาไทย” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก 13
อดิศร ขาวสะอาด

แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 22
ราชภูมิ พฤฑฒิกุล สมุทร ชำนาญ และสมพงษ์ ปั้นหุ่น

การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง ท้องถิ่นศึกษาตำบลบางช้าง 31
ณัฐกฤตา บุญบงกชรัตน์ กนกเนตร วรวงษ์ และเนตรนภา วรวงษ์

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการปลูกข้าวของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี 40
พงศ์ศิรภพ ทองดีรวิสุรเกตุ และณัฐปภัสร์ เทียนจันทร์

คุณค่าตราสินค้าที่มีความสัมพันธ์ต่อการตั้งใจซื้อรถยนต์ซูซูกิของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร 49
หาญณรงค์ ประดิษฐ์กุลเจริญ และทรงพร หาญสันติ

การพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้การสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงการและทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย 55
ชญานิศ ชูชื่น รังรอง งามศิริ และจริยาภรณ์ สกุลพราหมณ์

การพัฒนาชุดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย 64
เบญจวรรณ อาภรณ์รัตน์ รังรอง งามศิริ และจริยาภรณ์ สกุลพาหมณ์

ส่วนประสมทางการตลาดและการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจถ่ายภาพของประชาชนภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย 71
สุภพงษ์ สุขชาวนา และกาญจนา มีศิลปวิกกัย

การพัฒนาสรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล 79
ชวนพิศ ศิลาเดช และมาเรียม นิลพันธุ์

การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง : กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” 89
เทิดศักดิ์ สุพันดี สุนันท์ สีพาย และสิริศักดิ์ อาจวิชัย

การจัดการคุณภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร ในเขตภาคตะวันออก 99
น้ำฝน ใจดี